

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2012-2014

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Eva Emingerová

**Sylabus samostatného předmětu Mediální výchova pro
Střední školu technickou Most**

Praha 2014

Vedoucí diplomové práce: ThDr. et PhDr. Radek Mezuláník, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER COMBINED (PART TIME)

2012-2014

DIPLOMA THESIS

Eva Emingerová

**Syllabus of independent subject Media Education for
Secondary Technical School Most**

Prague 2014

Diploma Thesis Supervisor: ThDr. et PhDr. Radek Mezuláník, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne.....

Eva Emingerová

Poděkování

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu diplomové práce ThDr. et PhDr. Radku Mezuláníkovi, Ph.D. za jeho vstřícný přístup, podporu a cenné rady. Zároveň bych chtěla poděkovat RNDr. Jaroslavu Hukovi, CSc. za jeho pomoc během studia.

Anotace

Diplomová práce je projektem pro realizaci výuky samostatného předmětu Mediální výchova na Střední škole technické Most. Teoretická část vymezuje základní obecné definice médií a mediální produkce a výukových metod. V praktické části byl použit dotazníkový průzkum a na základě získaných výsledků navrhnout učební plán Mediální výchovy pro SŠT Most.

Klíčová slova

Internet, manipulace, média, mediální gramotnost, mediální výchova, reklama, sylabus, výukové metody, žurnalistika

Annotation

This thesis is a project for the implementation of tuition of the independent subject called Media Education at the Secondary Technical School, Most. The theoretical part sets out a basic general definition of media and media production and teaching methods. In the practical part of the thesis a questionnaire survey was used and, based on the obtained results, a curriculum for Media Education SŠT Most was suggested.

Keywords

Advertising, internet, journalism, manipulation, media, media education, media literacy, syllabus, teaching methods

OBSAH

ÚVOD	9
1 STŘEDNÍ ŠKOLA TECHNICKÁ, MOST, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE	11
2 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM.....	13
2.1 Mediální výchova v kontextu Rámcového vzdělávacího programu	14
3 ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM.....	19
3.1 Mediální výchova v kontextu Školního vzdělávacího programu.....	21
4 MEDIÁLNÍ VÝCHOVA.....	23
4.1 Mediální gramotnost	26
4.2 Vliv médií na děti – důležitost mediální výchovy.....	28
5 METODIKA MEDIÁLNÍ VÝCHOVY	32
5.1 Kritické myšlení.....	32
5.2 Spontánní učení.....	32
5.3 Kooperace	33
5.4 Průřezovost.....	33
6 METODY MEDIÁLNÍ VÝCHOVY	35
7 VÝUKOVÉ CÍLE MEDIÁLNÍ VÝCHOVY	39
7.1 Komplexnost výukových cílů	40
7.2 Konzistentnost (soudržnost) výukových cílů.....	41
7.3 Kontrolovatelnost výukových cílů	42
7.4 Přiměřenost výukových cílů.....	43
8 AKTIVIZAČNÍ METODY VE VÝUCE.....	44
8.1 Brainstorming.....	46
8.2 Snowballing	47
8.3 Buzz Groups.....	49
8.4 Role Play	50
8.5 Rounds	51
8.6 Carousel	52
8.7 Debata	53
9 ANALÝZA VZDĚLÁVACÍCH POTŘEB	56
9.1 Cíl výzkumu a stanovení hypotéz	56

9.2 Dotazníkový průzkum.....	57
9.3 Shrnutí výsledků analýzy vzdělávacích potřeb	71
9.4 Diskuze.....	73
10 NÁVRH SYLABU PŘEDMĚTU MEDIÁLNÍ VÝCHOVA PRO SŠT MOST.....	75
10.1 Mediální výchova, média, mediální komunikace.....	77
10.2 Žurnalistika	79
10.3 Mediální produkce v ČSSR a ČR před a po roce 1989, manipulace a propaganda, cenzura, regulace médií.....	82
10.4 Reklama	84
10.5 Internet a sociální síť.....	85
10.6 Praktická cvičení – doplňková činnost.....	87
10.7 Exkurze	88
10.8 Doplňující informace pro pedagoga.....	88
ZÁVĚR	90
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	92
SEZNAM GRAFŮ.....	95
SEZNAM PŘÍLOH.....	96

ÚVOD

Téma *Sylabus samostatného předmětu Mediální výchova pro Střední školu technickou Most* bylo pro diplomovou práci vybráno záměrně. Důvodů bylo hned několik. Často se setkávám s lidmi, kteří vyhledávají jednoduché a zkrácené, ovšem pro ně přitažlivé, informace. Tyto informace pak ještě sami dokreslí, a poté prezentují ve svém okolí. Důsledkem je pak dezinformace a mezilidské spory. Druhým, závažnějším důvodem je fakt, že média mají svou silnou stránku zejména v oblasti manipulativních technik, kdy často překračují hranice únosnosti. Následkem toho jsou pak ženy, které se, v lepším případě pouze několik let trápí hlady, v tom horším končí na psychiatrickém oddělení s poruchou příjmu potravy. Muži, kteří jsou přesvědčeni o tom, že skvělou a milující rodinu jim zajistí pouze velké bankovní konto, a pokud tomu tak není, upadají do depresí. A nakonec jsou to hlavně děti, které tato manipulace zasáhne nejvíce. Aby vypadaly před okolím a spolužáky dostatečně „cool“, jsou často schopny udělat téměř cokoliv.

Kromě těchto negativních postřehů ale média přinášejí také mnoho pozitivního. Zprostředkovávají lidem zábavu, vzdělání, a další informace, ať už politické, ekonomické aj., které jim pomáhají v jejich osobním rozvoji. Zároveň mohou média společnost mobilizovat, například když je potřeba humanitární pomoc při katastrofách. Fungují jako kontrola politické moci. Nebo dokážou spojit rodiny, které spolu z nějakého důvodu nemohou být na stejném místě. A právě ze všech těchto důvodů, je důležité, aby si člověk již ve školním věku osvojil základy mediální gramotnosti a mohl si tak sám vytvořit vlastní názor a kritický odstup od produktů, které mu média přinášejí.

V této práci se pokusím vytvořit jakýsi návod pro pedagoga, který by měl do budoucna na Střední škole technické v Mostě vyučovat samostatný předmět Mediální výchova. Práce bude rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část bude obsahovat základní fakta o SŠT Most, Rámcovém vzdělávacím programu, Školním vzdělávacím programu oboru Jezdec a chovatel koní, informace o tom, co je mediální výchova, mediální gramotnost a proč je důležité se touto tematikou zabývat. Zároveň

zde bude představena metodologie a metodika mediální výchovy a základní aktivizační metody, které jsou pro výuku tohoto předmětu vhodné.

Praktická část bude nejprve zaměřena na analýzu cílové skupiny, proto bude proveden dotazníkový průzkum na vzorku 100 respondentů, studentů SŠT Most. Na základě výsledků pak bude vytvořen vzdělávací plán pro studenty všech 2. ročníků na této škole. Na základě komunikace se zástupkyní ředitele SŠT Most Ing. Ivanou Hermannovou bylo stanoveno, že by výuka měla probíhat ve 2. ročnících všech oborů. Důvodem byl fakt, že by se 3. a 4. ročníky, vzhledem k závěrečným zkouškám a přípravě na maturitní zkoušky, nemohly tomuto tématu dostatečně věnovat. Vzdělávací program bude rozdělen do několika tematických bloků. Každý z těchto bloků bude obsahovat základní znalosti, které má vyučující studentům zprostředkovat, hodnotící metody, požadavky na studenta, doporučenou hodinovou dotaci a doporučené zdroje pro pedagoga.

Protože SŠT Most nabízí velké množství oborů, je zcela na pedagogovi, jakou další látku, která se u jednotlivých oborů vyskytuje, zařadí do tohoto sylabu. Práce jako celek by pak měla sloužit pedagogovi jako pomůcka pro realizaci výuky Mediální výchovy.

1 STŘEDNÍ ŠKOLA TECHNICKÁ, MOST, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

Historie Střední školy technické Most, se sídlem Dělnická 21, 434 01 Most, sahá do 80. let minulého století, kdy započala její výstavba. Vznikala za účelem komplexní výuky a výchovy učňů v teoretickém a praktickém vyučování a v mimoškolní výchově. Záměrem její výstavby bylo doplnit a zčásti zastoupit již dříve vzniklé Střední odborné učiliště strojírenské I. v Meziboří s místně odloučeným pracovištěm v Horním Slavkově, Střední odborné učiliště strojírenské II. v Dolním Jiřetíně, Střední odborné učiliště elektrotechnické v Meziboří a Střední odborné učiliště hornické v Litvínově. Postupně mělo nové učiliště v Mostě -Velebudicích nahradit ne zcela vyhovující učiliště v Litvínově.¹

Následovala výstavba internátu se 420 lůžky, sportoviště a kulturního zařízení. Celý areál byl v době výstavby jedním z nejmodernějších v ČSSR a od roku 1982 byl postupně předáván do užívání. Nejprve byla dokončena dílenská část se 44 dílnami pro odborný výcvik, poté následovala administrativní budova a kuchyně s jídelnou. V roce 1989 byly zprovozněny objekty teoretického vyučování se 64 učebnami, laboratořemi, kabinety, sociálním zařízením, tělocvičnou a kinem. Rozhodnutím Ministerstva pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR bylo v roce 1991 zřízeno Střední odborné učiliště Most – Velebudice a došlo k jeho delimitaci z likvidované organizační struktury SHR². Zde tedy začíná nové období školy a snaha o její další rozvoj. Areál byl svým charakterem předurčen k podpoře růstu vzdělanosti obyvatel celého okresu i jeho širšího okolí. V roce 1992 prodělala škola krizi. Panoval obecný názor, že SOU- Velebudice nemůže v nové době ekonomicky přežít. Navzdory tomuto názoru se podařilo školu zachránit.³

Základní ideou tehdejšího vedení školy bylo vytvořit komplexní vzdělávací zařízení se širokou škálou aktivit. Bylo ale zapotřebí překonat omezující podmínky, které tomuto vývoji bránily. Proto byl vypracován návrh transformace školy středního

---

¹ Informační brožura ISŠT – COP, Reklamní agentura Most, Most: 1997

² Severočeský hnědouhelný revír

³ Informační brožura ISŠT – COP, Reklamní agentura Most, Most: 1997

odborného učiliště na střední integrovanou školu a později i na centrum odborné přípravy. Oba projekty byly zřizovatelem přijaty, od 1. září 1994 tedy mohla škola vyvíjet vzdělávací aktivity také v oborech středních odborných škol a ve vzdělávání dospělých. Zřízením centra odborné přípravy se škola v roce 1995 zařadila mezi 34 nejprogresivnějších komplexních odborných škol v České republice.⁴

Od roku 2003, kdy na školu docházelo jen 1300 studentů a bylo tudíž nákladné prostory udržovat, poskytla škola azyl několika dalším subjektům. V areálu sídlí mimo jiné, soukromé Střední odborné učiliště LIVA, InterDact, Univerzita J. E. Purkyně, Vysoká škola finanční a správní a několik soukromých firem.⁵

Vzhledem ke komplexnosti zařízení není možné dodatečně pružně a rychle reagovat na změny struktury trhu práce týkající se požadavků na výuku nových odborností. Každý nově zaváděný obor s jiným zaměřením, než jaké má škola, předpokládá uvolnění nemalých finančních částek na pořizování výukového vybavení a přípravu pedagogů. Na škole se vyučují jak tříleté, tak čtyřleté obory s maturitou⁶. Vzhledem k zaměření celého učiliště a s ohledem na zdejší trh práce, jde převážně o obory strojírenské, elektrotechnické, stavební a ekonomické. Ve školním roce 2010-2011 byly otevřeny obory zaměřené na jezdecký sport a chovatelství a bezpečnostně právní činnost. V průběhu studia je studentům umožněno získat řidičské oprávnění, svářečský průkaz apod. K datu 1. 7. 2011 se škola transformovala a z jejího názvu zmizelo označení *integrovaná*.⁷

Zřizovatelem školy je Ústecký kraj. Škola je v současné době partnerem několika zahraničních vzdělávacích zařízení, úřadů práce a jiných subjektů. Škola se aktivně zapojuje při řešení problému vysoké nezaměstnanosti a deficitu ve vzdělání v Ústeckém kraji. Taktéž realizovala několik významných projektů v rámci programů Evropské unie, zaměřujících se na další vzdělávání studentů formou stáží a pedagogů formou výměnných pobytů. Škola je držitelem certifikátů integrovaného systému řízení.

---

⁴ Informační brožura ISŠT – COP, Reklamní agentura Most, Most: 1997

⁵ Mostecký deník. Most: VLTAVA-LABE-PRESS, 2003, č. 179

⁶ Seznam oborů středního vzdělání SŠT Most 2012/2013 – viz příloha

⁷ SŠT Most. *Škola – profil*. [online]. © 2013-09-25 [cit. 2013-12-28]. Dostupné z: http://www.sstmost.cz/school_prof.htm

2 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Od roku 2007 jsou vytvářeny rámcové vzdělávací programy středního odborného vzdělávání. Pro každý obor vzdělání uvedený v Nařízení vlády vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy samostatný Rámcový vzdělávací program, celkem jich vydalo 281. Školy v tomto směru zavazuje, podle vydaných RVP postupovat, a na jejich základě vytvořit školní vzdělávací program a podle něj zahájit výuku. Nejpozději však do dvou let od vydání daného RVP, s platností od 1. ročníku. RVP byly vydávány v šesti vlnách, podle data vydání.⁸

„Národní program vzdělávání v České republice, tzv. Bílá kniha, a zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) zavádějí do vzdělávací soustavy nový systém vzdělávacích programů. Kurikulární dokumenty jsou tvořeny na dvou úrovních: státní – v podobě Národního programu vzdělávání a rámcových vzdělávacích programů (RVP) a školní – v podobě školních vzdělávacích programů (ŠVP), podle kterých se uskutečňuje vzdělávání v konkrétní škole. Nový systém tvorby vzdělávacích programů je pouze jedním z článků kurikulární reformy. Dalším je změna vlastního procesu výuky, její modernizace s cílem zlepšit kvalitu vzdělávání a připravenost žáků na život v 21. Století.“⁹

Rámcové vzdělávací programy pro střední odborné vzdělávání představují státem vydané kurikulární dokumenty, vymezující závazné požadavky na jednotlivé stupně vzdělání. Specifikují hlavně výsledky, kterých by student měl v závěru studia dosáhnout, základní podmínky realizace vzdělání, pravidla pro tvorbu ŠVP a obsah vzdělávání. Všechny školy poskytující střední odborné vzdělání jsou povinny se těmito dokumenty řídit a zahrnout je do svých školních vzdělávacích programů. Tyto dokumenty jsou veřejné a musí být přístupné pro širokou veřejnost pedagogickou i nepedagogickou. Všechny dokumenty budou po vypršení platnosti, nebo dle potřeby inovovány. RVP především usilují o vytvoření pluralitního vzdělávacího prostředí a

---

⁸ NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ. *Rámcové vzdělávací programy*. [online]. © 2008-2012 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/ramcove-vzdelavaci-programy/rvp-os>

⁹ NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ. *Rámcové vzdělávací programy*. [online]. © 2008-2012 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://zpd.nuov.cz/RVP/H/RVP%204153H02%20Jezdec%20a%20chovatel%20koni.pdf>

podporu samostatnosti škol a jejich pedagogických pracovníků, a z tohoto důvodu vymezují pouze základní, nezbytné a požadované výsledky vzdělávání a prostředky k jejich dosažení. Způsob realizace vymezených požadavků nechávají zcela v kompetenci jednotlivých škol. RVP také usilují o zvýšení kvality středního odborného vzdělávání, zvláště pak lepší uplatnění absolventů na trhu práce nebo jejich snadnější přechod na vyšší vzdělávání, popřípadě bezproblémovou rekvalifikaci.¹⁰

„Vzdělávání vymezené v RVP odborného vzdělávání vychází ze čtyř cílů vzdělávání pro 21. století formulovaných komisí UNESCO (tzv. Delorovy cíle): učit se poznávat, učit se učit, učit se být, učit se žít s ostatními a navazuje na cíle a obsah vzdělávání stanovené RVP základního vzdělávání.“¹¹

2.1 Mediální výchova v kontextu Rámcového vzdělávacího programu

Po zavedení předmětu informujícím o nástrahách medií se v českém edukačním prostředí volalo již před zavedením školské reformy. V 90. letech se dokonce objevily první učební texty věnované této problematice. Ovšem povinnou složkou vzdělávání se tato oblast stala až po zavedení Rámcového vzdělávacího programu a školních vzdělávacích programů. Mediální výchova je tedy jedno z průřezových témat Rámcového vzdělávacího programu.¹² V Rámcovém vzdělávacím programu se mediální výchova jako průřezové téma objevuje v několika předmětech. Je zahrnuta do výchovy k občanství, ve výchově literární a jazykové průpravě, biologii a historii. V rámci výchovy k občanství má mediální výchova především doplnit informace o fungování rozhodovacích procesů v rámci politické komunikace, o demokratické kontrole moci, představy o společné úloze žurnalistiky a veřejném mínění. V tématu jazyka a literatury je pro studenta důležité především využít jazykovědné poznatky při rozvoji kritického

---

¹⁰ NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ. *Rámcové vzdělávací programy*. [online]. © 2008-2012 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://zpd.nuov.cz/RVP/H/RVP%204153H02%20Jezdec%20a%20chovatel%20koni.pdf>

¹¹ NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ. *Rámcové vzdělávací programy*. [online]. © 2008-2012 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://zpd.nuov.cz/RVP/H/RVP%204153H02%20Jezdec%20a%20chovatel%20koni.pdf>

¹² NIKLESOVÁ, E., BÍNA, D. *MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST A MEDIÁLNÍ VÝCHOVA: studijní texty*. 1. vyd. České Budějovice: Vlastimil Johanus, 2010. s. 54 ISBN 978-80-904247-6-0. (brož.)

čtení textu. Je důležité, aby se student naučil aplikovat představy o konstrukci významu lexikálních jednotek, o kultuře, o roli uměleckého projevu, o realističnosti, o konotačních významech. „*Je třeba ukázat, že když se nějaký charakteristický rys něčemu přisuzuje, například osobě ve zpravodajství, postavě v seriálu či účastníkovi reality show, nemusí to být jeho skutečná vlastnost, nýbrž „uměle“ přisouzený rys.*“¹³ V předmětu historie poskytuje mediální výchova ucelené informace o vývoji médií, a v této souvislosti také vývoji moderních společností, o vývoji institucí, o vzniku a vývoji veřejné sféry apod. Dále se mediální výchova objevuje v předmětu biologie, zde se zabývá aplikováním poznatků o smyslových poznávacích procesech a psychologii osobnosti.¹⁴

Cílem mediální výchovy je rozvinout u studentů mediální gramotnost do takové úrovně, aby její užívání bylo činností, kterou má každý student zcela pod kontrolou a dokáže ji řídit tak, aby mohl mediální nabídky co nejvíce využít. K tomuto účelu se využívá metodika založená na moderních pedagogických principech.¹⁵

Mediální výchova v oblastech vědomostí, dovedností a schopností přispívá ke schopnosti efektivně a samostatně se zapojit do mediální komunikace. Rozvíjí schopnost kriticky nahlížet na mediální obsahy a držet si zdravý odstup. Také učí, jak správně využívat média jako zdroje informací. Umožňuje pochopit strategie mediálních obsahů. Umožňuje osvojit si principy vzniku významných mediálních obsahů. Ukazuje, jakou mají média roli v klíčových společenských situacích. Představuje roli médií v každodenním životě určitého regionu. Ukazuje, jak rozeznat platnost a význam argumentů ve veřejné komunikaci. Rozvíjí komunikační schopnosti jednotlivce, hlavně ve stylizaci psaného a mluveného textu. Také učí, jak využívat vlastní schopnosti v týmové práci, jak efektivně uspět a přizpůsobit své schopnosti potřebám týmu.¹⁶

---

¹³ VERNER, P. *Mediální výchova – průřezové téma*. 1. vyd. Albra, 2007. s. 95 ISBN 978-80-7361-042-5.

¹⁴ BÍNA, D. a kol. *VÝCHOVA K MEDIÁLNÍ GRAMOTNOSTI*. 1. vyd. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2005. s. 24 ISBN 80-7040-844-8.

¹⁵ MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. 1. vyd. Partners Czech, 2006. s. 14 ISBN 80-239-6762-2.

¹⁶ NIKLESOVÁ, E., BÍNA, D. *MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST A MEDIÁLNÍ VÝCHOVA: studijní texty*. 1. vyd. České Budějovice: Vlastimil Johanus, 2010. s. 55 ISBN 978-80-904247-6-0. (brož.)

V oblasti postojů a hodnot rozvíjí citlivost vůči stereotypům, učí jak správně analyzovat obsahy médií a zpracování mediálního sdělení, rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušeným soudům, hlavně otázce menšin i jednotlivců. Vede k uvědomování si hodnoty vlastního života. Napomáhá uvědomit si možnost volby, vyjádřit svůj vlastní názor a uvědomění si odpovědnosti za jeho formulaci a prezentaci.¹⁷

Dle vymezení Rámcového vzdělávacího programu patří k tematickým okruhům receptivních činností následující:

- **Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení**

Jde o kritický přístup ke zpravodajství a reklamě; schopnost rozlišovat „bulvární“ prvky od informativních a společensky přínosných; rozpoznání zábavných, informativních a reklamních sdělení; pochopit podstatu mediálního sdělení; identifikovat text a jeho základní orientační prvky.¹⁸

- **Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality**

Typy sdělení, jejich rozlišování a funkce; rozdíl reklama x zpráva, rozdíl faktický a fiktivní obsah; hlavní rysy reprezentativnosti, realita x medii zobrazované stereotypy; vztah sociální zkušenosti x mediální sdělení; identifikace důležitých a společensky významných hodnot v textu; identifikace zjednodušeného sdělení.¹⁹

---

¹⁷ NIKLESOVÁ, E., BÍNA, D. *MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST A MEDIÁLNÍ VÝCHOVA: studijní texty*. 1. vyd. České Budějovice: Vlastimil Johanus, 2010. s. 55 ISBN 978-80-904247-6-0. (brož.)

¹⁸ NIKLESOVÁ, E., BÍNA, D. *MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST A MEDIÁLNÍ VÝCHOVA: studijní texty*. 1. vyd. České Budějovice: Vlastimil Johanus, 2010. s. 56 ISBN 978-80-904247-6-0. (brož.)

¹⁹ NIKLESOVÁ, E., BÍNA, D. *MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST A MEDIÁLNÍ VÝCHOVA: studijní texty*. 1. vyd. České Budějovice: Vlastimil Johanus, 2010. s. 56 ISBN 978-80-904247-6-0. (brož.)

- **Stavba mediálních sdělení**

Pravidelnost v uspořádání medializovaných sdělení (hlavně zpravodajství); principy sestavování a jejich identifikace, pozitivní a zábavní principy, stavba a uspořádání zpráv, atp.²⁰

- **Vnímání autora mediálních sdělení**

Identifikace názorů autora v medializovaném sdělení, výrazové prostředky autora, prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, volba slov a jejich kombinace, volba obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu.²¹

- **Fungování a vliv médií ve společnosti**

Organizace médií ve společnosti a jejich postavení, faktory ovlivňující média, vlivy působící na jejich chování, způsob financování a jeho dopady, vliv médií na společnost, politický život, kulturu, vliv médií na postoje a chování, role médií v politických změnách.²²

Dle vymezení Rámcového vzdělávacího programu patří k tematickým okruhům produktivních činností následující:

- **Tvorba mediálního sdělení**

Uplatnění, výběr a kombinace výrazových prostředků pro tvorbu věcně správných a vhodných sdělení., tvorba sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi atp., technologické možnosti.²³

---

²⁰ NIKLESOVÁ, E., BÍNA, D. *MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST A MEDIÁLNÍ VÝCHOVA: studijní texty*. 1. vyd. České Budějovice: Vlastimil Johanus, 2010. s. 56 ISBN 978-80-904247-6-0. (brož.)

²¹ NIKLESOVÁ, E., BÍNA, D. *MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST A MEDIÁLNÍ VÝCHOVA: studijní texty*. 1. vyd. České Budějovice: Vlastimil Johanus, 2010. s. 56 ISBN 978-80-904247-6-0. (brož.)

²² NIKLESOVÁ, E., BÍNA, D. *MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST A MEDIÁLNÍ VÝCHOVA: studijní texty*. 1. vyd. České Budějovice: Vlastimil Johanus, 2010. s. 56 ISBN 978-80-904247-6-0. (brož.)

²³ NIKLESOVÁ, E., BÍNA, D. *MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST A MEDIÁLNÍ VÝCHOVA: studijní texty*. 1. vyd. České Budějovice: Vlastimil Johanus, 2010. s. 56 ISBN 978-80-904247-6-0. (brož.)

- **Práce v realizačním týmu**

Redakce televize, rozhlasu, školního časopisu; týmová práce a význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, vzájemná spolupráce; stanovení cíle a časového harmonogramu, pravidelnost produkce.²⁴

---

²⁴ NIKLESOVÁ, E., BÍNA, D. *MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST A MEDIÁLNÍ VÝCHOVA: studijní texty*. 1. vyd. České Budějovice: Vlastimil Johanus, 2010. s. 56-57 ISBN 978-80-904247-6-0. (brož.)

3 ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Tento Školní vzdělávací program je koncipován jako učební plán pro tříleté denní studium oboru Jezdec a Chovatel koní, který se na SŠT Most vyučuje od 1. 9. 2010. Aktualizován byl k 1. 9. 2013. Obor je ukončen závěrečnou zkouškou a absolvent obdrží vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list.²⁵

ŠVP klade důraz na vyváženost mezi teoretickou a praktickou oblastí vzdělání. Zaměřuje se na budoucí úspěšné zvládnutí osobního, profesního a občanského života absolventa, a připravuje ho k povolání jezdec a chovatele koní. ŠVP respektuje psychické a fyziologické potřeby studentů. Zohledňuje obsah a podmínky vzdělávání stanovené Rámcovým vzdělávacím programem tohoto oboru, vydaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Vytváří prostředí a podmínky podporující zdraví, ochraňuje studenty před násilím, šikanou a jinými společensky negativními jevy.²⁶

Obsah vzdělávacího programu tvoří odborné a všeobecné učivo, rozvržené do skupiny povinných a výběrových vyučovacích předmětů. Učivo ve výběrových předmětech stanoví škola s cílem reagovat na místní podmínky. Pro všechny studenty je závazné základní učivo se stanovenou hodinovou dotací v učebním plánu. Při vzdělávacím procesu rozvíjejí studenti několik klíčových kompetencí. Především je to kompetence komunikativní a personální, dále kompetence při řešení problémových situací, práce s informacemi apod. V profesních kompetencích je to schopnost vyvinout samostatnou podnikatelskou aktivitu, jednat hospodárně, usilovat o vysokou kvalitu práce a ekonomickou efektivnost.²⁷

Ve škole je organizována teoretická výchova bez systému tzv. kmenových učeben pro jednotlivé třídy. Na jednotlivé předměty se žáci přemísťují do specializovaných učeben. Všechny učebny jsou speciálně vybaveny odpovídajícím prostředky pro jednotlivé vyučované předměty. Počet učeben a vybavení odpovídá

---

²⁵ Viz. Příloha D

²⁶ Viz. Příloha D

²⁷ Viz. Příloha D

vzdělávacímu oboru. To umožňuje organizaci praktických cvičení a výuky za dodržení všech zásad BOZP^{28, 29}.

Pedagogičtí pracovníci jsou odborně způsobilí realizovat školní vzdělávací program, jejich kvalifikace nutná k výkonu složitějších a náročnějších pedagogických činností a jiných řídicích činností odpovídá požadavkům zákona č. 563/2004 Sb. Pedagogové jsou absolventy pedagogických fakult s příslušnou aprobací nebo absolventy technických škol, kteří si potřebné pedagogické vzdělání doplnili. Odborný výcvik je vyučován učiteli s potřebným vyučením v oboru, disponují středním vzděláním s maturitní zkouškou a doplněným pedagogickým vzděláním. Podle plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, se pedagogičtí pracovníci dále vzdělávají v oblasti využívání moderních metod výuky.³⁰

Příprava studentů probíhá v režimu pět dní teoretické a pět dní praktické výuky, a to v rozsahu stanoveném učebním plánem. Výuka odpovídá požadavkům školské legislativy na organizaci středního vzdělávání, a to ve vazbě na denní formu vzdělávání v teoretickém vyučování, v praktickém vyučování a ve výchově mimo vyučování. Školní rok trvá 40 týdnů, přičemž učivo je podle plánu rozvrženo do 32 týdnů. Odborný výcvik zabezpečují odborně způsobilé právnické nebo fyzické osoby na základě smluvního vztahu na svých pracovištích.³¹

Do ŠVP jsou zařazena čtyři průřezová témata. Průřezové téma *Občan v demokratické společnosti* má naučit studenta k zodpovědnosti a demokratickému občanství. Téma *Člověk a životní prostředí* se objevuje hlavně v chemii, ekologii a jim podobných předmětech. Téma *Člověk a svět práce* se vyskytuje v předmětech tomu podobných. Důležitost je kladena na připravenost k vykonávání budoucího povolání.

---

²⁸BOZP – Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

²⁹ Viz. Příloha D

³⁰ Viz. Příloha D

³¹ Viz. Příloha D

Téma *Informační a komunikační technologie* je realizováno v samotném vyučovacím předmětu IKT, přesto někdy zasahuje i do předmětů jiných.³²

3. 1 Mediální výchova v kontextu Školního vzdělávacího programu

Mediální výchova je v ŠVP oboru jezdec a chovatel koní, stejně jako v ŠVP ostatních oborů na SŠT Most, zařazena do několika školních předmětů jako průřezové téma.

- **Český jazyk a literatura**

Vychovává studenty ke kultivovanému jazykovému projevu; snaží se o rozvoj jejich duchovního života; napomáhá k rozvoji hodnot a formování postojů, je obrannou proti určité manipulaci. Mezi dílčí cíle patří rozvoj vyjadřovacích schopností, nácvik porozumění textu, interpretace odborného textu, posuzování hodnověrnosti textu, prezentace názorů a obhajoba vlastních postojů, určení podstaty reklamy a mediální manipulace, rozeznání mediálního obsahu a kritický přístup. Student má přehled o denním tisku a časopisech podle svého zájmu, je schopen pracovat s internetem. Student si uvědomuje vliv prostředků masové komunikace na utváření kultury a vliv masmédií na chování společnosti.³³

- **Občanská nauka**

Mezi hlavní úkoly tohoto předmětu patří naučit studenty kriticky myslet, posuzovat skutečnost kolem sebe, přemýšlet, vytvářet vlastní úsudek a nenechat se manipulovat. Umí využívat získané poznatky k efektivnímu zpracování informací z informačních zdrojů.³⁴

---

³² Viz. Příloha D

³³ Viz. Příloha D

³⁴ Viz. Příloha D

- **Informační a komunikační technologie**

Učí studenty jak pracovat s prostředky informačních a komunikačních technologií. Zároveň se studenti učí efektivně využívat získané informace pro svůj osobní život a k přípravě v odborných předmětech³⁵. Seznamuje studenty s novým softwarem a klade důraz na schopnost samostatně aplikovat vhodné techniky a metody v IKT pro zpracování informací, tvorbu a úpravu textového dokumentu atp. Dále student získává znalosti pro práci s internetem, pro práci se základními pojmy, bezpečně užívá internet, zná pravidla používání elektronické pošty.³⁶

---

³⁵ Odborné předměty oboru Jezdec a chovatel koní: Krmivářství, nauka o koních, chov koní, pravidla jezdeckého sportu

³⁶ Viz. Příloha D

4 MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Dnes je klíčovým jevem obohacení života o proces „medializace“. Tedy, že většinu informací zprostředkovávají masová média. I přes velkou tvarovou rozmanitost jsou masová média obsahově univerzální, velice populární a v zásadě jsou veřejné povahy.³⁷ Navíc jejich moc a význam v moderních společnostech stále stoupá. Tento fakt je způsoben hlavně tím, že jsou především zdrojem moci, primárním klíčkem ke slávě, prostředím, kde se odehrává řada klíčových událostí veřejného života a zdrojem výkladů sociální reality.³⁸ Důležité je, aby společnost byla schopna znát a rozeznávat logiku a zákonitosti v jejich produkci. Neustále stoupá podíl komunikačních aktivit, které jsou stimulovány a vynucovány moderními zprostředkujícími technologiemi, jinak řečeno – neustále stoupá účast jednotlivců i skupin na mediální komunikaci. Masová média nabízejí, pod jistým vlivem sdělení, poznávání světa i rozhodování v zajímavých životních situacích, zároveň jsou ale součástí globalizující se ekonomiky, jejíž rysy jsou příznačné pro tzv. masovou společnost. Tento trend, i když představuje řadu výhod, přináší také řadu rizik.³⁹ Je potřeba, a společnost to sama vyžaduje, aby se jedinci co nejsamostatněji orientovali v mediální nabídce. Je evidentní, že postavení medií a mediální komunikace v životě člověka je jedním z faktorů kvality jeho života. Je třeba dosáhnout „mediální gramotnosti“ a nenakládat s médii intuitivně, ale poučeně. Proto se mediální výchova stává součástí všech vyspělých společností.⁴⁰

Někteří autoři kladou počátky vlivu médií na člověka už do antického Řecka (např. Platonova *Republika* – varování před vlivem divadla na mladé lidi). První úvahy o použití novin ve škole však vzešly z myšlenek Jana Amose Komenského. Ten považoval noviny za důležitý zdroj poučení a chtěl, aby čtení novin bylo součástí výuky. Nešlo mu o vlastní mediální gramotnost, jak ji chápeme dnes, jako o využití

---

³⁷ JIRÁK, J., KOPPLOVÁ, B. *Masová média*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 21 ISBN 978-80-7367-466-3.

³⁸ MCQUAIL, D. *Úvod do teorie masové komunikace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2007. s. 21 ISBN 978-80-7367-338-3.

³⁹ Rizika masové společnosti jsou pokřivení hodnot, porušování norem, sociopatické chování apod.

⁴⁰ VERNER, P. *Mediální výchova – průřezové téma*. 1. vyd. Albra, 2007. s. 93 ISBN 978-80-7361-042-5.

novin, zdroje živých a aktuálních informací. Komenský byl zároveň první, kdo se pokoušel o výklad mechanismu působení médií ve společnosti.⁴¹

Přestože první požadavek na vzdělání ke čtení novin pochází z druhé třetiny 17. století, od J. A. Komenského, první úvahy o mediální výchově se objevují až ve 20. století. V různých kulturách se rozvíjejí úvahy o důležitosti novin ve vyučování, a to jako zdroje informací. Na noviny se klade hlavní důraz především proto, že to bylo médium politického dění a poznání světa. V meziválečném období, hlavně na sklonku 20. let, se převážně v německém prostředí začínají prosazovat požadavky, aby bylo kromě obsahu médií (novin), zařazeno do všeobecného vzdělávání také základní poučení o procesu mediální produkce (*vliv německého sociálněvědního prostředí dokládá rubrika Noviny ve škole, kterou vedl časopis Duch médií vycházející v Československu na přelomu 20. a 30. let 20. století*).⁴²

Po druhé světové válce se objevily hlavní impulzy pro rozvoj mediální výchovy. Jednoznačně se projevila snaha vyrovnat se špatnou zkušeností s médii a úspěchem Goebelsovy propagandy. Mediální výchova, jako „kritické čtení novin“, se proto prosadila v poválečném Německu, kde byla fakticky součástí programu denacifikace. Čtení novin a rozbory zpráv se tak staly součástí výuky mateřského jazyka. Tehdy byla mediální produkce asociována převážně s užíváním mateřského jazyka a jazykového kódu vůbec. Dnes dominující vizuální komunikace se tehdy považovala za méně uchopitelnou. Pro německou společnost je existence mediální výchovy významná, dokládá to bohatá tradice mediální pedagogiky jako samostatného oboru. Je zde vedený také vlastní výzkum médií zaměřený na vliv médií, na psychiku a chování dětí a teenagerů.⁴³

Druhým impulzem se v 50. a 60. letech, stala v USA komercializace médií, hlavně televize. Od sklonku 70. let se tato komercializace prolíná také do evropského

---

⁴¹ MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *Základy mediální výchovy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. s. 10 ISBN 978-80-7367-315-4.

⁴² MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *Základy mediální výchovy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. s. 10 ISBN 978-80-7367-315-4.

⁴³ MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *Základy mediální výchovy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. s. 10 ISBN 978-80-7367-315-4.

prostředí. Z výzkumů v USA bylo zjištěno, že nastupujícím generacím dělá velký problém rozeznat zpravodajskou informaci od reklamního sdělení. Navíc údajům z těchto dvou sdělení přiřkládají stejnou váhu. Rodiče studentů po tomto zjištění začali vyvíjet tlak na školy, aby zajistili úpravu výuky tak, aby mohla čelit tomuto trendu. V Evropě byla situace o něco klidnější, až do sklonku 70. let zde komercializace nebyla zdaleka na takové úrovni.⁴⁴ Proto se zde mediální výchova, kromě Německa, rozvíjela pomaleji, fakticky až od 80. let, a to hlavně ve Velké Británii a skandinávských zemích. Zásluhou politických změn a uvolnění poměrů v roce 1989 se komercializace objevila i v zemích bývalého východního bloku. Tyto změny přinesly určité obavy z důsledků masové mediální produkce⁴⁵, proto roste i požadavek mediální výchovy ve většině zemí světa.⁴⁶

Mediální výchova jako vyučovací předmět je na českých školách poměrně nová. Má jistá výuková specifika a určité odlišnosti od jiných vyučovaných předmětů. Proto se na tento předmět výborně hodí aplikace nových metod, které jsou zajímavé jak pro studenty, tak pro jejich učitele. Tím, že je pro vysvětlení informace použito větší množství výukových kanálů, uloží se na „více místech“ mozku. Student si ji pak lépe zapamatuje a snadněji vybaví. Další výhodou je i fakt, že tyto metody zaujmou větší množství studentů. Moderní výukové metody by tedy měly pro získání informace poskytovat co největší množství kanálů. A zároveň tak vyvolávat situace pro použití již naučených informací, což vede k jejich osvojení.⁴⁷

Nové metody již nevedou studenty k memorování, ale vytvářejí schopnost vyššího řádu myšlení. Ve chvíli, kdy má student možnost získávat informace z médií, pocítuje, že takovéto vzdělání je pro něj relevantní, a že pro něj má větší cenu schopnost, kterou může využít hned, než například znalosti týkající se období středověku. Je nezbytné, aby se školní systém tomuto myšlení přizpůsobil. Jestliže má

---

⁴⁴ Na sklonku 70. let měla téměř výlučný monopol státní a veřejnoprávní média.

⁴⁵ Nárůst násilných obsahů, úvahy o možné nápodobě, popírání některých tabu, určité znečitlivění, ztráta hodnot atp.

⁴⁶ MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *Základy mediální výchovy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. s. 11 ISBN 978-80-7367-315-4.

⁴⁷ POSPÍŠIL, J., ZÁVODNÁ, L. *Mediální výchova – METODIKA*. 1. vyd. Computer media, 2010. s. 6 ISBN: 978-80-7402-040-7.

mediální výchova překonat „propast“ mezi školou a mimo školu, musí začít s vědomostmi, které studenti už mají. Mediální výchova není určena pouze pro formální vzdělávací systémy.⁴⁸

Účelem mediální výchovy není naučit absolventa profesionálně zacházet s videokamerou či natočit rozhovor, jejím cílem je, aby byl absolvent schopný poznat, jak moc byl rozhovor, který natáčel někdo jiný, upraven a nakolik může důvěřovat tomu, co v rozhovoru viděl a slyšel.⁴⁹

4.1 Mediální gramotnost

Původně byla gramotnost chápána jako schopnost číst a psát, dnes se toto chápání podstatně rozšířilo. V současné době existují tzv. *moderní gramotnosti*, jejichž náplní je rozpoznat skryté významy, manipulační techniky, nepřesné a neúplné formulace a tvrzení; suverénní orientace jak v psaných, tak mluvených komunikátech společně s dovednostmi rychle rozlišit podstatné a věcné informace; rozlišit „solidní“ verifikovaný text od subjektivního, fakty nepodloženého; jasné formulování myšlenek.⁵⁰ Při procesu koncipování edukačního cíle dokonale sociálně komunikujícího jedince můžeme uvést tři, do jisté míry se překrývající základní koncepty. V první řadě se jedná o výpovědní a komunikační kompetence, jsou to především právě ony před-mediální schopnosti řečově komunikační a textotvorné. Funkční gramotností chápeme schopnost čtenářsky a komunikačně zvládat písemné texty v sociálním životě a konečně mediální gramotností, představující akcent na zvládnutí komunikace pomocí nosičů slov, zvuků, písmen a obrazů.⁵¹

---

⁴⁸ KROUPOVÁ, A. *TOLERANCE A MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST V MULTIKULTURNÍM PROSTŘEDÍ*. Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta, 2008. s. 51 ISBN 978-80-7290-359-7.

⁴⁹ BÍNA, D. a kol. *VÝCHOVA K MEDIÁLNÍ GRAMOTNOSTI*. 1. vyd. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2005. s. 25 ISBN 80-7040-844-8.

⁵⁰ NIKLESOVÁ, E., BÍNA, D. *MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST A MEDIÁLNÍ VÝCHOVA: studijní texty*. 1. vyd. České Budějovice: Vlastimil Johanus, 2010. s. 24 ISBN 978-80-904247-6-0. (brož.)

⁵¹ BÍNA, D. a kol. *VÝCHOVA K MEDIÁLNÍ GRAMOTNOSTI*. 1. vyd. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2005. s. 7 ISBN 80-7040-844-8.

Obecně můžeme mediální gramotnost označit jako soubor dovedností a poznatků, které umožňují jedinci nakládat s mediální produkcí, která se mu nabízí, účelně a poučeně. Umožňuje mu užívat média k vlastnímu prospěchu a ukazuje mu, jak odhalit mediální produkce, které se s ním snaží záměrně a skrytě manipulovat.⁵² Učí studenta získat si potřebný kritický odstup a zároveň maximálně využít potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy, aktivního naplnění volného času atp.⁵³

V praxi zahrnuje mediální gramotnost základní poznatky o fungování médií a o jejich společenské roli. Fungováním médií je myšlen vliv vlastnictví, legislativa, výrobní postupy aj. Společenskou roli zaujímají média např. v politice a kultuře. Stejně důležitá a významná součást mediální gramotnosti je znalost hlavních mediálních produktů, jejich pravidelnost a jejich uspořádání. Hlavní je disponovat schopností určit typ nabízeného sdělení, jeho věrohodnost a komunikační záměr. *„Mediální komunikace je komplexní sociální jev a mediální gramotnost je adekvátně komplexní kompetence propojující poznatky o společnosti a jejím politickém a sociálním uspořádání s poznatky z historie, užití mateřského jazyka, dynamiky sociálních i estetických norem apod. Osvojení si mediální gramotnosti spontánně, intuitivně, bez systematizace získávaných poznatků, jejich ověřování a rozvíjení je prakticky vyloučené – proto je dnes mediální výchova běžnou součástí kurikul všeobecného vzdělávání snad ve všech zemích, které žijí ve stavu plné mediální saturace, resp. „mediálního zahlcení“ (media jamming). Na dosažení této kompetence se podílí jednak různé tradiční oblasti vzdělávání (například jazyk a jazyková komunikace, příprava k občanství či dějepis), jednak některé specializované výchovně vzdělávací aktivity, tedy mediální výchova jako samostatný předmět či svébytná vzdělávací oblast.“*⁵⁴

---

⁵² VERNER, P. *Mediální výchova – průřezové téma*. 1. vyd. Albra, 2007. s. 94 ISBN 978-80-7361-042-5.

⁵³ MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *Základy mediální výchovy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. s. 9 ISBN 978-80-7367-315-4.

⁵⁴ MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. 1. vyd. Partners Czech, 2006. s. 12-13 ISBN 80-239-6762-2.

4.2 Vliv médií na děti – důležitost mediální výchovy

Celá desetiletí se vědci zabírají myšlenkou, zda mohou mít média vliv na chování člověka. Zda mohou navádět ke špatnému nebo dobrému chování. Již od vzniku Hollywoodu⁵⁵ se utratily miliony dolarů za různé výzkumy. V současnosti existuje celá řada výzkumů naznačujících, že násilí produkované televizí je spojeno s agresivním chováním, nebo že takové chování vyvolává. Mnoho vědců výsledky těchto výzkumů obhajuje, někteří dokonce tvrdí, že mediální násilí vyvolává agresivní chování stejně, jako kouření rakovinu. Oproti tomu vzniká mnoho výzkumů, zkoumajících schopnost médií vyvolat v jedinci „prosociální“ chování⁵⁶. Dřívější teorie působení informací na jedince či skupinu vycházely z předpokladu, že mediální obsahy působí na různé jedince stejně, že je jejich reakce jednotná. V dnešní době, s rozvojem moderních technologií, jsou tyto teorie již zastaralé.⁵⁷ Tak či tak, je prokázáno, že jistý vliv média na chování jedince mají.⁵⁸

V posledních letech zaznamenává společnost extrémní vývoj technologií, zvláště pak internetu. Dnešní adolescenti a pubescenti tak žijí v permanentním online světě, ze kterého je na ně chrlena obrovská spousta informací a s nimi spojená manipulace.⁵⁹ To, jak se s danou informací dokážou děti a mladiství vypořádat, pak záleží nejen na jejich věku, ale také na jejich duševní a sociální vyzrálosti. Obecně je známo, že na děti mají média značný vliv. Dítě je často vnímáno jako bezbranný, nezkušený a snadno manipulovatelný tvor. Nelze je ale brát jako vnitřně nediferencované publikum. Různé věkové skupiny dětských diváků totiž stejná mediální sdělení vnímají různě. Zhruba kolem osmého roku věku už by mělo být dítě schopno rozlišovat mezi jednotlivými typy reality. Ovšem není možné podceňovat vlivy, které se formovaly v nezkušeném

---

⁵⁵ Čtvrť města Los Angeles, Kalifornie, USA, zde ale myšlen celý americký filmový a televizní průmysl

⁵⁶ Kategorie sociálního chování, vyznačující se širokým spektrem projevů, kterým je společně pomáhat druhým, přinést jim užitek, dělat ostatním radost apod.

⁵⁷ HUK, J. *SOCIOLOGIE MÉDIÍ*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. s. 22 ISBN 978-80-86723-65-5.

⁵⁸ GILES, D. *PSYCHOLOGIE MÉDIÍ*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 35-36 ISBN 978-80-247-3921-2.

⁵⁹ BURTON, G., JIRÁK, J. *ÚVOD DO STUDIA MÉDIÍ*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2001. s. 367 ISBN 80-85947-67-6

jedinci v mladším období a mohou mít vliv v dlouhodobé perspektivě.⁶⁰ Paradoxem je, že ačkoliv psychologové předkládají potřebu chovat se k dětem jinak než k dospělým, trendem posledních let je chovat se k dětem jako k „malým“ dospělým. Doba, kdy byly děti ochraňované před vnějším „zlem“ se zcela vytratila, dítěti je svěřeno mnohem více odpovědnosti a svobody. Vše nasvědčuje tomu, že v naší kultuře dochází ke splývání dětství a dospělosti. Proto se také očekává, že děti budou vnímat média stejně, nebo alespoň podobně jako dospělí. A dochází tak k tomu, že rodiče často podceňují vliv a nebezpečí, které jejich ratolestem prostřednictvím médií hrozí.⁶¹

U dětí v předškolním věku se často stává, že neumějí v televizních programech rozlišovat mezi realitou a fikcí. Televize je pro ně pramenem věrohodných informací, takže se promítané násilí často stává běžné. „*Citový život u nich ustupuje do pozadí, rozhodující místo dostává materiální sféra. Nastoluje se komerční způsob prožívání. Levným východiskem je další náhražka citové absence: domácí zvířátko. Úloha rodičů je nezastupitelná. Kariérní způsob života by neměl nahrazovat čas trávený s rodinou.*“⁶²

Na děti, jako na významnou cílovou skupinu, je zaměřena také reklama. Je dokázáno, že děti jsou k reklamnímu sdělení více otevřeni než dospělí. Protože jsou děti k reklamní značce více loajální, a většinou si používání výrobků určitých značek nesou až do dospělosti, zaměřuje se na ně velká část firem ve snaze zvýšit tržby. Reklama v televizi tak často rodiče stojí nemalé peníze.⁶³ V současnosti je trend takový, že jak televize, tak i sociální sítě se intenzivně zaměřují na to, vytvářet korporacím zisk. Proto se snaží mladé lidi namočít do konzumerismu a vyvolat jim závislost na značkovém zboží.⁶⁴

---

⁶⁰ BURTON, G., JIRÁK, J. *ÚVOD DO STUDIA MÉDIÍ*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2001. s. 367-368 ISBN 80-85947-67-6.

⁶¹ MEYROWITZ, J. *VŠUDE A NIKDE: Vliv elektronických médií na sociální chování*. 1. české vyd. Praha: Karolinum, 2006. s. 187 ISBN 80-246-0905-3.

⁶² VERNER, P. *PROPAGANDA A MANIPULACE*. 1. vyd. Praha: UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO, 2011. s. 91 ISBN 978-80-7452-015-0.

⁶³ VAVŘIČKOVÁ, A. *Děti a reklama*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Bor, 2010. s. 24-25 ISBN 978-80-86807-44-7.

⁶⁴ BAKAN, J. *DĚTSTVÍ POD PALBOU: Jak velký byznys ovlivňuje děti*. 1. vyd. Praha: TRITON, 2013. s. 192 ISBN 978-80-7387-653-1.

Rizik, která se díky médiím v životě dětí objevují, je mnoho. Ovšem to největší nebezpečí pro ně často představuje internet. Zde se totiž objevuje nejen rizikový obsah, ale také v mnohém nebezpečnější riziková komunikace. Za rizikový obsah můžeme považovat například pornografii nebo stránky s různou formou násilí, od sebepoškození po záměrné týrání jiných. I když děti tyto stránky třeba záměrně nevyhledávají, často se stane, že na ně narazí. I přesto, že se české zákony snaží před těmito obsahy dítě ochraňovat, na internetu má dítě volný přístup téměř ke všemu. Avšak zde mají rodiče k dispozici různé nástroje redukce internetových stránek, např. „dětský zámek“, mnozí však o této možnosti neví.

Z psychologického hlediska, sledování legální pornografie škodlivé být nemusí, může mladému člověku pomoci odbourat ostych a přehnané zábrany. Totéž ale neplatí o tvrdé a deviantní pornografii, jejíž sledování může negativně ovlivnit formování mladistvých i jejich prožívání a chování. V neposlední řadě mohou být narušeny sexuální normy daného jedince.⁶⁵ „*Dlouhodobé výzkumy ještě nedávají jednoznačnou odpověď. Většina expertů se ale přiklání k tomu, že „mediální sexualita“ má velmi nepříznivý vliv na hloubku lidského citu a vede k permisivitě – všechno si dovolit, řídit se výlučně potěšením, bez zodpovědnosti vůči partnerovi.*“⁶⁶

Jednou z hrozeb na internetu jsou i nerealisticky vypadající akční hrdinové, modelky a celebrity, které se děti a teenageři snaží často napodobovat a přebírají je jako svůj vzor. Proto není výjimkou zraněné dítě, které se snažilo napodobit akčního hrdinu z filmu nebo dívka trpící anorexií, která se chtěla podobat slavné modelce. V těchto případech je velice důležitý přístup rodičů a školy, je na nich, aby se dítěti snažili vysvětlit a ukázat rozdíl mezi realitou a fikcí.

Mnohem větší nebezpečí představuje riziková komunikace, hlavně na sociálních sítích, pomocí chatu, e-mailu apod. Zde se mohou zdržovat různí agresoři a pedofilové, kteří se dokážou naladit na dětskou vlnu a dítě začít manipulovat či dokonce ohrožovat. Děti takovou komunikaci často podceňují nebo ji berou jako humornou. Jak se s tím dítě

---

⁶⁵ ECKERTOVÁ, L., DOČEKAL, D. *BEZPEČNOST DĚTÍ NA INTERNETU: RÁDCE ZODPOVĚDNÉHO RODIČE*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2013. s. 39-42 ISBN 978-80-251-3804-5.

⁶⁶ ILOWIECKI, M. T., ŽANTOVSKÝ, P. *MANIPULACE V MÉDIÍCH*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008 s. 25 ISBN 978-80-86723-50-1.

dokáže vypořádat, záleží především na vztazích v rodině. Může se stát, že situace je natolik vážná, že si s ní ani rodiče nevědí rady, v takových případech je lepší vyhledat pomoc například školního psychologa či výchovného poradce.⁶⁷

Nejlepším způsobem, jak ochránit děti a teenagery před hrozbami internetu a jak je naučit „bezpečnému“ užívání, je včasná a důsledná prevence ze strany rodičů a školního zařízení. Škola by toto téma měla zahrnout do učebního plánu mediální výchovy, a tím pomáhat studentům rozeznávat internetová nebezpečí a navrhnout možnosti jak se jim efektivně bránit.

---

⁶⁷ ECKERTOVÁ, L., DOČEKAL, D. *BEZPEČNOST DĚTÍ NA INTERNETU: RÁDCE ZODPOVĚDNÉHO RODIČE*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2013. s. 39-42 ISBN 978-80-251-3804-5.

5 METODIKA MEDIÁLNÍ VÝCHOVY

Cílem mediální výchovy je rozvinout u studentů mediální gramotnost na takovou úroveň, aby byli schopni mediální nabídky co nejvíce využít, aby využívání médií bylo činností, kterou mají co nejvíce pod vlastní kontrolou. K tomu je zapotřebí využít metodiku, založenou na různých moderních pedagogických principech. Cílem této části je nabídnout stručný přehled základních přístupů v mediální výchově, které alespoň částečně poslouží k vytvoření obecné představy o základech metodiky mediální výchovy.⁶⁸

5.1 Kritické myšlení

Kritické myšlení je základem metodiky mediální výchovy. Než si člověk, v dnešní době informační exploze, vytvoří vlastní názor, je pro něj důležité získané informace třídit, vyhodnotit jejich komunikační záměr a zhodnotit jejich věrohodnost. Teprve pak je možné zaujmout určité stanovisko. Je proto důležité uvědomit si sebe sama ve vztahu k okolnímu světu, v tomto případě vytváření kritického odstupu od médií a schopnost analyzovat mediální obsahy. Je pravděpodobné, že jedinec, který dokáže kriticky myslet, je méně manipulovatelný reklamou a přesvědčovacími tlaky médií.⁶⁹

5.2 Spontánní učení

Proces vycházející z faktu, že poznávání a učení je pro člověka přirozenou aktivitou. Během výuky se proto klade důraz na procesy objevování a předkládání polemických a problémových zadání, zdůrazňuje se užitečnost a použitelnost získaného

---

⁶⁸ MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. 1. vyd. Partners Czech, 2006. s. 16 - 17 ISBN 80-239-6762-2.

⁶⁹ MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. 1. vyd. Partners Czech, 2006. s. 16 ISBN 80-239-6762-2.

poznatku pro život. Vyučující v tomto případě může využít celou řadu zkušeností studentů, například diskutovat o kontroverzních reklamách, provádět rozbor reportáží, analyzovat stereotypy v médiích apod.⁷⁰

Dosáhnout stavu, kdy jsou studenti schopni využít svých životních zkušeností ve školním prostředí, a tak sami provádět jistou „autoregulaci“ bývá obtížné. Hlavním důvodem bývá to, že jsou studenti zvyklí na vedení učitelem, na jeho monitorování a zpětnou vazbu. Přitom hlavně zkušenosti jsou zdroje, ze kterých pramení autoregulované učení.⁷¹

5.3 Kooperace

Princip kooperace odkazuje na potřebu změnit zažité role učitele a studenta a aktivizovat všechny účastníky výuky. Studenti se musejí aktivně podílet na výuce při plnění vzdělávacích cílů. Učitel má v tomto směru práci studentů podporovat, do značné míry ji má usnadňovat a studentům pomáhat. Zároveň by měl učitel zastávat roli jakéhosi „průvodce“ při skupinové i individuální práci. Student je v podstatě zdroj nápadů a myšlenek, který spoluvytváří, a v pozdější době i sám vede, výukový proces.⁷²

5.4 Průřezovost

S pojmem průřezová témata přicházejí Rámcové vzdělávací programy. Jsou to „pojítka“ mezi jednotlivými vzdělávacími předměty/oblastmi, která se prolínají určitými společnými okruhy, náměty nebo činnostmi. Tato místa jsou vhodná k vytváření obecnějších postojů studentů k sobě samým, k ostatním lidem a praktickému životu.

---

⁷⁰ MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. 1. vyd. Partners Czech, 2006. s. 16 ISBN 80-239-6762-2.

⁷¹ ZOUREK, J., SUDICKÝ, P. *E-learning: učení s online technologiemi*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012. s. 25 ISBN 978-80-7357-903-6

⁷² MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. 1. vyd. Partners Czech, 2006. s. 16 ISBN 80-239-6762-2.

Téměř ve všech vzdělávacích oblastech RVP lze najít propojení s mediální výchovou. „V oblasti *Člověk a společnost* zejména tím, že média se jako sociální instituce podílejí na utváření podob a hodnot moderní doby. Propojení se vzdělávací oblastí *Jazyk a jazyková komunikace* se týká zejména kritické analýzy existujících textů. Mediální výchova má velmi úzký vztah i k dalším průřezovým tématům: k osobnostní a sociální výchově, Multikulturní výchově a k Výchově demokratického občana.“⁷³

Tyto zásady shrnují metodické a pedagogické principy mediální výchovy, podle kterých je možné vytvořit vlastní lekce. Výuka bude pochopitelně vypadat odlišně, zejména s ohledem k odlišnému věku studentů, atmosféry v kolektivu, odlišnosti pracovních návyků a podle celkového přístupu vyučujícího.

---

⁷³ MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. 1. vyd. Partners Czech, 2006. s. 16 ISBN 80-239-6762-2.

6 METODY MEDIÁLNÍ VÝCHOVY

Výukové metody patří mezi hlavní kategorie školní didaktiky. Samotnou metodu charakterizujeme jako cestu k cíli, výukovou metodu pak jako cestu, která vede k dosažení stanovených výukových cílů. Je to koordinovaný systém činnosti učitele a učebních aktivit studenta, který směřuje k dosažení stanovených a akceptovaných výukových cílů.⁷⁴

Interakci mezi učitelem a studentem chápeme jako vzájemnou spolupráci, kdy učitel zohledňuje sociální, psychologické a individuální zvláštnosti studenta, ten se pak ztotožňuje se stanovenými výukovými cíly na základě svých osobních svobodných aktivit. Ve vzájemné interakci lze následně hledat profesionální kvality učitele. Čím aktivněji je student zapojen do procesu výuky, tím více získává informací a schopností. Při výuce mediální výchovy vycházejí používané metody především z metod interaktivní výuky a výše formulovaných principů.⁷⁵

Analýza textu

Analýza textu představuje metodu zkoumání určitého materiálu (texty, ukázky), díky které je student veden k samostatnému uvažování. Student by následně měl být schopen diskutovat o různých pohledech na jednu konkrétně zachycenou problematiku. Jako vhodná pomůcka poslouží pracovní listy, ve kterých naleznou studenti otázky či rady, čeho by si měli a neměli všimnout, na co se zaměřit, co brát v potaz a co je v textu vhodné k zamyšlení.⁷⁶

Skupinová práce

Práce ve skupinách u studentů rozvíjí schopnost vzájemné kooperace a jiných sociálních dovedností. Pomáhá studentům rozvinout schopnost zvládat situace, ve kterých musejí konfrontovat a obhájit své vlastní přístupy, názory a stanoviska vůči

---

⁷⁴ KALHOUS, Z., OBST O. a kol. *Školní didaktika*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002 s. 307 ISBN 80-7178-253-X.

⁷⁵ KALHOUS, Z., OBST O. a kol. *Školní didaktika*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002 s. 307-308 ISBN 80-7178-253-X.

⁷⁶ MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. 1. vyd. Partners Czech, 2006. s. 18 ISBN 80-239-6762-2.

ostatním studentům. Zároveň se učí toleranci, základům kolektivního rozhodování a jiným komunikačním dovednostem. Studenti jsou poté nuceni hledat společné řešení a východiska problémů.⁷⁷

Diskuse

Diskuse jakožto základní způsob mezilidské komunikace, by měla být základní metodou pedagogické práce.⁷⁸ Ve výše uvedených metodách se objevuje řada sporných otázek, o kterých je posléze vedena diskuse. Student je tak veden ke schopnosti samostatně se rozhodovat, zaujímat vlastní stanoviska a přebírat odpovědnost za své výroky. Také si trénuje své sociální dovednosti, např. sociální inteligenci, zvládání sporů, domluvení se na kompromisním řešení. Je důležité, aby byl vyučující schopen klást studentům správné dotazy, aby podněcoval jejich zájem o danou problematiku, aby studenty směřoval ke konstruktivním závěrům. Pro studenty, kteří si teprve osvojují tento styl komunikace, bývá diskuse velmi složitou zkušeností.⁷⁹

Strukturovaná diskuse

Strukturovaná diskuse neboli deliberace, je forma diskuse, při které má vyučující předepsaný scénář, podle něj postupuje. Základem je výchozí text o nějakém kontroverzním tématu. Studenti při této diskusi shromažďují argumenty pro a proti a prezentují je ostatním. Poté se v závěru diskuse snaží shodnout na společných závěrech.⁸⁰

Brainstorming

Brainstorming je skupinová metoda založená na skupinovém výkonu. Myšlenkou brainstormingu je předpoklad, že větší skupina studentů vymyslí více, než

---

⁷⁷ MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. 1. vyd. Partners Czech, 2006. s. 18 ISBN 80-239-6762-2.

⁷⁸ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 95 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

⁷⁹ MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. 1. vyd. Partners Czech, 2006. s. 18 ISBN 80-239-6762-2.

⁸⁰ MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. 1. vyd. Partners Czech, 2006. s. 18 ISBN 80-239-6762-2.

by vymysleli samostatně. Snaží se nabádat studenty, aby více používali svou představivost a kreativitu. Jde o volné prezentování nápadů a asociací k přednesenému problému. V závěru se o nápadech diskutuje a shrnují se.⁸¹ S touto metodou může pracovat různě velký počet studentů.⁸²

Škálování

Tzv. názorovou škálu je vhodné užívat při diskusi o kontroverzních tématech. Je to metoda, při níž se studenti seznámí s postoji nebo přístupy ostatních. Nejvhodnějšími tématy pro škálování jsou kontroverzní témata, vyznačující se extrémními pozicemi (protiklady). Úkolem studentů je vyjádřit svůj postoj zařazením do místa na škále, které se nejvíce blíží jejich osobnímu názoru.⁸³

Hraní rolí

Studenti vystupují a hrají v daných rolích, přičemž simulují různé situace navázané k probírané problematice. Tím se snáze vcítí a pochopí chování druhého. Zároveň si tak trénuje i dovednost empatie. Princip spočívá v tom, že se studenti snaží najít vhodné argumenty a chování pro role, do kterých by se za běžných okolností neměli šanci dostat. Studenti si při této metodě zároveň rozvíjejí představivost a schopnost vyjádřit komplikovanější názor.⁸⁴

Metoda volného psaní

Tato vyučovací metoda se zakládá na principu volného psaní a uvolňování myšlenek studenta. Student tak zároveň rozvíjí vyjadřovací schopnosti, a tím lépe pak chápe souvislosti a komplikovanosti popisovaného pojmu. Po vymezenou dobu studenti volně sepisují své myšlenky, které se jim vybavují v souvislosti s přiděleným tématem.

---

⁸¹ MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. 1. vyd. Partners Czech, 2006. s. 18 ISBN 80-239-6762-2.

⁸² SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 67 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

⁸³ MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. 1. vyd. Partners Czech, 2006. s. 18 ISBN 80-239-6762-2.

⁸⁴ MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. 1. vyd. Partners Czech, 2006. s. 19 ISBN 80-239-6762-2.

Myšlenky formulují do celých vět. Základem je psaní bez přestávky i v případě, že studenty zrovna nic originálního nenapadá.⁸⁵

---

⁸⁵ MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. 1. vyd. Partners Czech, 2006. s. 19 ISBN 80-239-6762-2.

7 VÝUKOVÉ CÍLE MEDIÁLNÍ VÝCHOVY

Pojmem „vzdělávání“ je myšlen samotný proces vzdělávání se, jehož výsledkem je vzdělání. Vzdělání představuje uspořádaný soubor poznatků a jiných hodnot, který naplňuje myšlení osob, které jsou účastníky vzdělávacího procesu.⁸⁶

Cíl vzdělávání můžeme označit jako vzdělávací ideál. Je to konečná naplánovaná fáze kvality, ke které má vzdělávaná osoba dojít na základě kvantitativních a kvalitativních změn během vzdělávacího programu. Výukové cíle⁸⁷ patří mezi důležité kategorie školní didaktiky. Přesto se v druhé polovině 20. století objevovaly, a stále objevují, kritiky některých pedagogických směrů.⁸⁸ Některé názory těchto směrů nelze ve školní didaktice zahrnout.⁸⁹

Formulace vzdělávacích cílů umožňuje pedagogovi vyvarovat se neurčitosti, povrchnosti aj., a proto je považována za jeden z jeho nejdůležitějších úkolů. Formulace nejobecnějších cílů se odvíjí od společenské a pedagogické situace. „*Společenská podmíněnost cílů je určována filozofickými, politickými, náboženskými a dalšími názory, pedagogická podmíněnost je dána preferováním určitých pedagogických názorů.*“⁹⁰ Cíle dávají výuce řád, díky nimž může vyučující stanovit vhodné vyučovací metody i hodnocení.⁹¹

Proto, aby mohl vyučující objektivně stanovit výukové cíle jednotlivých vyučovacích hodin, je nutná jeho schopnost analyzovat učivo a zároveň brát ohled na pedagogicko-psychologické výsledky dané vyučované skupiny či jednotlivce. V tomto směru je vhodné, aby se na tvorbě těchto cílů podíleli i sami studenti. Je nutné, aby

---

⁸⁶ INFOGRAM – Portál pro podporu mediální vzdělanosti. *Vzdělání a jeho cíle*. [online]. © 2008-2014 [cit. 2014-1-31]. Dostupné z: <http://www.infogram.cz/article.do?articleId=1612>

⁸⁷ PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2003. s. 29 ISBN 80-7178-772-8.

⁸⁸ Autoritativní pedagogika zaujímá odmítavé stanovisko k řadě didaktických principů, metod, organizačních forem a výukových cílů uplatňovaných v současném vzdělávacím systému.

⁸⁹ KALHOUS, Z., OBST O. a kol. *Školní didaktika*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002 s. 273 ISBN 80-7178-253-X.

⁹⁰ KOHOUT, K., *ZÁKLADY OBECNÉ PEDAGOGIKY*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2007 s. 37 ISBN 978-80-86723-38-9.

⁹¹ SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. České Budějovice: Grada, 2007, s. 71-73 ISBN 978-80-247-1821-7.

vyučující bral mnohem větší ohled na to, že studenti nejsou jen pasivním objektem výuky. Měl by pochopit, že pro lepší a efektivnější práci by se studenti měli stát aktivními objekty vyučovacího procesu, že mají právo do tohoto procesu zasahovat. S tím souvisí i jejich větší motivace při výukovém procesu.⁹²

Zásadní význam pro kvalitní vzdělávání má stanovení výsledků výuky, ke kterým vzděláváním vyučující směřuje.⁹³ I když si vyučující stanoví výukové cíle, mohou být z jeho hlediska značně subjektivní. Přitom vyučující nemá zcela ujasněno, co by měl své studenty vlastně naučit a v průběhu procesu jim to tedy nemůže sdělit. Z tohoto důvodu požadovaná práce s výukovým cílem není dost dobře splnitelná. Mají-li být výukové cíle funkční a současně vést studenty při jejich učebních činnostech, musí splňovat určitá kritéria⁹⁴. Těmito kritérii jsou komplexnost, kontrolovatelnost, konzistentnost a přiměřenost.⁹⁵

7.1 Komplexnost výukových cílů

Požadavek komplexnosti nemůže vyučující zajistit při všech vyučovacích hodinách rovnoměrně. Proto je vhodné, aby vyučující v rámci tematického celku už v přípravné fázi přemýšlel o výukových cílech ve všech třech dimenzích. Je tedy důležité, aby se cíl neomezoval pouze na kognitivní oblast. Aby bylo komplexnosti dosaženo, měl by být student schopen na základě jemu podaného souboru informací, utvořit si vlastní názor na danou problematiku.⁹⁶

Vyučující by měl v rámci kognitivních procesů stanovit, co a jak by měli studenti po ukončení vzdělávacího programu umět. Je zcela na pedagogovi, aby zvážil, zda studentům pouze přednese určité definice či úlohy, nebo zda je nutné jednotlivé vztahy vysvětlovat. Zároveň je vhodné, aby studenti danou problematiku pochopili a

---

⁹² KALHOUS, Z., OBST O. a kol. *Školní didaktika*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002 s. 275-276 ISBN 80-7178-253-X.

⁹³ INFOGRAM – Portál pro podporu mediální vzdělanosti. *Vzdělání a jeho cíle*. [online]. © 2008-2014 [cit. 2014-1-31]. Dostupné z: <http://www.infogram.cz/article.do?articleId=1612>

⁹⁵ KALHOUS, Z., OBST O. a kol. *Školní didaktika*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002 s. 275 ISBN 80-7178-253-X.

⁹⁶ KALHOUS, Z., OBST O. a kol. *Školní didaktika*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002 s. 276 ISBN 80-7178-253-X.

přesně věděli, co se od nich dále očekává. V rámci afektivních (postojových) cílů musí pedagog vyhodnocovat, které oblasti a roviny probíraného tématu mohou ovlivnit postoje a hodnoty studentů. Psychomotorické cíle pak vyučující stanovuje na základě toho, jaké dovednosti je potřeba pro probíranou tematiku získat.⁹⁷

Po absolvování vzdělávacího programu mediální výchova by studenti měli být schopni:

- V oblasti kognitivních cílů – vysvětlit pojem média, komunikace, reklama aj., znát základní rozdělení médií, typy žánrů, základní procesy v médiích, žurnalistické pojmy apod.
- V oblasti afektivních cílů – kriticky přijímat různá sdělení, rozlišovat seriózní média od nesoriozních, utvářet si vlastní názory na základě informací z médií apod.
- V oblasti psychomotorických cílů – vystupovat na veřejnosti, spolupracovat v týmu, pracovat se svým hlasem a gesty, obsluhovat různá elektronická zařízení apod.

7.2 Konzistentnost (soudržnost) výukových cílů

Konzistentnost vymezuje vnitřní vazbu cílů. To znamená, že existuje určitá hierarchie mezi cíli nižšími a vyššími. Zároveň určuje závislost vyšších cílů na dosažení těch nižších. Existuje určitá posloupnost, podle které se cíle konkretizují postupně ve výuce na určitých typech škol, z těchto cílů jsou poté odvozeny cíle předmětů daných ročníků. Z těch poté vyplývají cíle tematických celků a z nich cíle jednotlivých vyučovacích hodin. Záleží na vyučujícím, jaké cíle vymezí u tematických celků a vyučovacích hodin. Od cílů v metodických příručkách jsou tyto cíle konkrétní a liší se právě v tom, že jsou vymezeny vyučujícím. V tomto směru je pouze vyučující schopen cíle stanovit funkčně, protože zná momentální úroveň třídy. Je důležité, aby byl vyučující schopen dodržet konzistentnost mezi jednotlivými cíly. Principiálně není

---

⁹⁷ KALHOUS, Z., OBST O. a kol. *Školní didaktika*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002 s. 276-277 ISBN 80-7178-253-X.

nutné stanovovat na každou vyučovací hodinu výukový cíl. Záleží na vyučujícím, jak si stanoví celek a dílčí cíle.⁹⁸

Při určování výukových cílů mediální výchovy je potřeba také zachovat určitou konzistentnost. Vyučující musí určit, které základní znalosti se musí studenti naučit, aby mohli ve své práci pokračovat ke složitějším informacím a vazbám. Zároveň je v tomto případě nutné, aby vyučující vycházel i ze vzdělání studentů, získaného v jiných vyučovaných předmětech a zohlednil studentovu vyzrállost. *„Zachovat konzistentnost mezi specifickými výukovými cíli a cíli obecnějšími je pro učitele práce náročná, ze tří dimenzí výukových cílů je nejnáročnější u cílů afektivních. Oborové didaktiky věnovaly doposud této problematice malou pozornost.“*⁹⁹

7.3 Kontrolovatelnost výukových cílů

To, jestli došlo k zamýšleným změnám v učení a získaných znalostech, je možné zjistit pouze na pozorovatelné činnosti studentů. Proto by mělo vymezení cíle vyjadřovat jaký výkon a činnosti je student schopen vykonat v určité etapě učení. Z toho důvodu musí stanovené výukové cíle obsahovat požadovaný výkon studentů, normu výkonu a podmínky, za kterých má být výkon realizován. Kritéria kontrolovatelnosti je snazší realizovat u cílů kognitivních a psychomotorických. U afektivních cílů je kontrolovatelnost složitější, protože se jedná o dlouhodobý proces, kdy míra zvnitřnění určitého postoje je téměř nepostižitelná. Nepostradatelnou složkou pro vymezení specifických cílů je požadovaný výkon. K tomu je vhodné využít tzv. aktivních sloves, například student dokáže vypočítat, student dokáže zapsat, student dokáže nakreslit atd. Aby byly vymezené cíle snadno kontrolovatelné, je pro vyučujícího snazší dané cíle vymezovat převážně v předmětech s vysoce strukturovanou učební látkou, jako je fyzika, matematika, cizí jazyky apod.¹⁰⁰

Z výše uvedeného vyplývá, že v oblasti mediální výchovy je možné kontrolovat cíle kognitivní a psychomotorické. U cílů afektivních, kdy by měl být student schopen

---

⁹⁸ KALHOUS, Z., OBST O. a kol. *Školní didaktika*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002 s. 276-277 ISBN 80-7178-253-X.

⁹⁹ KALHOUS, Z., OBST O. a kol. *Školní didaktika*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002 s. 277 ISBN 80-7178-253-X.

¹⁰⁰ KALHOUS, Z., OBST O. a kol. *Školní didaktika*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002 s. 277-278 ISBN 80-7178-253-X.

například kriticky vnímat získanou informaci, je kontrolovatelnost složitější, protože studentovi může déle trvat, než danou „problematiku“ pochopí.

7.4 Přiměřenost výukových cílů

Aby byly výukové cíle přiměřené, je nutné stanovit je tak, aby byly sice náročné, ale splnitelné pro většinu studentů ve třídě. Toto téma je v současné době velmi diskutované. Pouze vyučující daného předmětu je schopen analyzovat splnitelnost cílů, on jediný by měl znát momentální úroveň jednotlivých studentů a jejich dosažené vzdělání v dané oblasti. Protože se stává, že každý student má různé mentální, afektivní a psychomotorické schopnosti, je vhodná určitá diferenciací specifických výukových cílů. Vyučující tak nadanějším a schopnějším studentům vytyčuje vyšší a náročnější cíle. *„Na druhou stranu výše uvedený požadavek soudržnosti (konzistence) cílů vyžaduje, aby plnění dílčích cílů vedlo k dosahování obecnějších cílů vzdělávání.“¹⁰¹*

Často se v praxi setkáváme s tím, že vyučující má na své studenty vysoké nároky. Někteří ze studentů pak nejsou schopni je plnit, vedení školy tak tlačí na vyučujícího, aby ze svých nároků slevil. Což může vyvolat určitý střet zájmů, a navíc to jistým způsobem může degradovat práci pedagoga a snižovat úroveň daného vzdělávacího zařízení.

---

¹⁰¹ KALHOUS, Z., OBST O. a kol. *Školní didaktika*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002 s. 278 ISBN 80-7178-253-X.

8 AKTIVIZAČNÍ METODY VE VÝUCE

Pokud se podíváme do historie, aktivní učení prosazoval už Jan Ámos Komenský. Aktivizační metody z jeho přístupu pak nepřímo vycházejí a kladou značný důraz na osobní prožitek.¹⁰² Východiskem aktivního učení a aktivizačních metod je skutečnost, že si student zapamatuje mnohem více, pokud při procesu učení využívá více smyslových orgánů najednou, nebo má s probíraným tématem konkrétní zkušenost. Prožitek pak zanechá mnohem hlubší paměťové stopy.¹⁰³

Aktivním učením, jako prostředku efektivního vyučování studentů, rozumíme výukové postupy a procesy. Pomocí těchto metod student přijímá informace, na jejichž základě si vytváří své vlastní úsudky. Přijaté informace nadále zpracovává a začleňuje do svých znalostí a dovedností. Aktivním přístupem k získání, zpracování a zařazení nových informací si student také velmi efektivně rozvíjí schopnost tzv. kritického myšlení.¹⁰⁴ „*Tento analyticko-systematický proces je charakteristický vlastním objevováním, posuzováním, porovnáváním a začleňováním nových informací do již existujícího znalostního systému, autonomním, individuálním rozhodováním o jejich využití nebo odmítnutí.*“¹⁰⁵

Z metodického hlediska zlepšují aktivizační metody proces výuky a zároveň je zřejmé, že je tento proces učení pro studenta efektivnější. Jejich cílem je, aby se z tradičních monologických metod přetvořil celý systém v dynamickou formu. Mělo by se tak docílit stavu, kdy budou studenti nenásilným způsobem vtaženi do dané problematiky, čímž by se měl zvýšit jejich zájem o probírané téma. Přesto se učitel ve

---

¹⁰² KOMENSKÝ, J. A. *Didaktika velká*. 3. vyd. Brno: Komenium, 1948. s. 252

¹⁰³ KOTRBA, T., LACINA, L. *Aktivizační metody ve výuce: Příručka moderního pedagoga*. 2. přeprac. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011. s. 49 ISBN 978-80-87474-34-1.

¹⁰⁴ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 9 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

¹⁰⁵ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 9 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

výuce doplněné o aktivizační metody nevzdává svého dominantního postavení. Pouze má za úkol vytvořit pro studenty větší prostor pro jejich seberealizaci a rozvoj.¹⁰⁶

Cílem je naučit studenty týmové spolupráci a ve skupině se podílet na řešení různých problémových úkolů a úloh. Studenti by tak měli na nestrukturovaných a složitých úkolech pochopit, že práce v týmu je výhodnější. S tímto procesem je navíc spojeno rozdělování dílčích úkolů, spolupráce, domluva, vzájemná provázanost členů a řízení celého projektu. Tyto vlastnosti studenti ale často postrádají.¹⁰⁷

Výuka s použitím aktivizačních metod není ničím novým ani objevným. Z různých neoficiálních průzkumů vyplívá, že mnoho učitelů už aktivizační metody při školním vyučování využívá, aniž by si to uvědomovali. Nejčastěji využívanými aktivizačními metodami jsou různé didaktické hry typu křížovky, vědomostního kvízu nebo různé otázkové hry. Tyto aktivizační metody slouží nejen k pobavení studentů, ale hlavně k upevnění učiva. Často se také využívají projekce nebo tematicky zaměřené filmy, které učitel doplňuje svým komentářem a celkovým závěrečným shrnutím.¹⁰⁸

Hlavním důvodem pro zavedení aktivizačních metod do výuky je snaha změnit pasivní přístup studenta ke školní výuce. Celý proces má za cíl změnit studenta z pasivního posluchače na aktivního partnera vyučujícího. Problém však může nastat ve chvíli, kdy si vyučující své studenty „příliš připustí k tělu“. Někteří studenti zneužívají „volnější“ výuky a přestávají respektovat nastavená pravidla. Z toho plyne, že hlavním cílem i nadále zůstává zvyšování vědomostí studentů. Role vyučujícího zůstává stejná, pouze se mění forma předávání informací a zapojování studentů do vyučování.¹⁰⁹

Negativem aktivizačních metod je jejich časová náročnost pro realizaci. Z tohoto důvodu by měly tvořit hlavně doplňkovou formu vyučování. Navíc tyto metody nelze

---

¹⁰⁶ KOTRBA, T., LACINA, L. *Praktické využití aktivizačních metod ve výuce*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2004. s. 39 ISBN 978-80-87029-12-1.

¹⁰⁷ KOTRBA, T., LACINA, L. *Aktivizační metody ve výuce: Příručka moderního pedagoga*. 2. přeprac. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011. s. 50 ISBN 978-80-87474-34-1.

¹⁰⁸ KOTRBA, T., LACINA, L. *Praktické využití aktivizačních metod ve výuce*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2004. s. 26 ISBN 978-80-87029-12-1.

¹⁰⁹ KOTRBA, T., LACINA, L. *Aktivizační metody ve výuce: Příručka moderního pedagoga*. 2. přeprac. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011. s. 50 ISBN 978-80-87474-34-1.

použít pro veškeré učivo. Lze jej využít jedině za předpokladu velkých didaktických úprav. Proto je lepší, se v některých případech uchýlit ke klasické formě výkladu.¹¹⁰

Nejlepším způsobem školní výuky se tak ukazuje kombinace tradiční vyučovací hodiny a aktivizační výuky. Optimální se ukazuje využití některých aktivizačních metod, jako je diskuse, hraní rolí, krátké relaxační cvičení uprostřed hodiny, různé videonahrávky a jiné podobné metody, které jsou doplněny monologickými metodami do podoby ucelené látky.¹¹¹

8.1 Brainstorming

Tzv. bouře mozků je jednoduchá skupinová vyučovací metoda, která není nikterak náročná na přípravu a následnou organizaci. V oblasti vedení žáků, zpracování a využití výsledků je tato metoda středně náročná. Brainstorming se dá využít a aplikovat na všech typech škol a na všech stupních, navíc s ní mohou pracovat různé velké skupiny. Tato vyučovací metoda je zaměřena na kvantitu. Dá se využít v širokém spektru činností, například na začátku hodiny, ke zjištění znalostí, nebo v průběhu hodiny pro zjištění názorů a postojů na dané téma, nebo na konci hodiny jako metodu závěrečného opakování.¹¹²

Při této metodě jsou rozvíjeny tři klíčové kompetence. Kompetence k řešení problémů, která zahrnuje tvorbu asociací, odvozování souvislostí, návrhy řešení problémů a celkové soustředění se na daný problém. Komunikativní kompetence rozvíjí přesné vyjadřování, kultivovaný verbální projev, respektování pravidel komunikace ve

---

¹¹⁰ KOTRBA, T., LACINA, L. *Praktické využití aktivizačních metod ve výuce*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2004. s. 26-27 ISBN 978-80-87029-12-1.

¹¹¹ KOTRBA, T., LACINA, L. *Praktické využití aktivizačních metod ve výuce*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2004. s. 27-28 ISBN 978-80-87029-12-1.

¹¹² SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 67-68 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

skupině a aktivní naslouchání. Personální a sociální kompetence zvyšují sebevědomí studentů, posilují skupinovou soudržnost a rozvíjí pozitivní třídní klima.¹¹³

V praxi probíhá brainstorming tak, že učitel napíše téma na tabuli. Je nutné, aby na něj všichni studenti viděli a rozuměli mu. Následně vyučující vysvětlí studentům jejich úkol, způsob a formu práce a očekávaná vyjádření, stanový čas, po který bude tato metoda probíhat. Z řad studentů vybere zapisovatele, ten zapisuje výstupy ostatních na tabuli. Studenti poté volně uvádějí své názory a postoje, navrhují postupy apod. Důležité je, aby se drželi charakteru tématu a cíle výuky. Neexistuje žádné pořadí, studenti pouze projeví zájem (např. zvednutím ruky) se vyjádřit. Pokud je to možné, učitel nezasahuje, pouze může pomoci méně obratnému studentovi v projevu. V začátcích, než si studenti na tento způsob komunikace zvyknou, je vhodné, aby je vyučující inspiroval a vytvářel příznivou atmosféru. Po ukončení jsou výstupy studentů seřazeny podle pravidel, které určil vyučující. Hodnocení práce provádí vyučující, hodnotí aktivitu skupiny, počet příspěvků k dané problematice a význam pro další výuku. Učující by měl citlivě hodnotit příspěvky, dominantnější studenty usměrnit a ty „slabší“ názory naopak vyzdvihnout. Činnost vyučujícího by měla vést k vytváření dobrého třídního klimatu.¹¹⁴

8.2 Snowballing

Snowballing, neboli sněhová koule, je jednoduchá skupinová vyučovací metoda, nenáročná na vedení výuky a středně náročná na její přípravu a organizaci. Od ostatních metod se liší tím, že na počátku je jednotlivec. Poté se pokračuje formou skupinové spolupráce, na kterou se „nabalují“ další pracovní týmy. I když se skupiny neustále zvětšují, téma a cíl výuky jsou i nadále stejné. Tato výborná vyučovací metoda se dá

---

¹¹³ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 67-68 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

¹¹⁴ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 67-68 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

využít a aplikovat na většinu předmětů a na všechny typy škol. Velkou výhodou je, že s touto metodou může pracovat celá třída.¹¹⁵

Při této metodě jsou rozvíjeny čtyři klíčové kompetence. Kompetence k učení, které zahrnují intenzivní, individuální nerušené ponoření se do určeného tématu, stanovování posloupnosti, logické souhrny, zaznamenávání informací, práce se studijními zdroji apod. Kompetence k řešení problému pomáhá studentům porozumět dané problematice, uplatňuje použití různých metod myšlení, například logické, empirické, matematické a další myšlenkové operace. Kompetence komunikativní učí schopnosti naslouchat, doplňovat i kombinovat informace. Možnost obohatit se o individuální znalosti ostatních. Prezentace svých názorů, informací a postojů. Kompetence personální a sociální rozvíjí samostatnou individuální práci v podmínkách školního prostředí, rozvíjí týmovou spolupráci v různě velkých sociálních skupinách, sdílení informací se členy týmu, především jde o zájem celého týmu a jeho výsledků.¹¹⁶

V praxi probíhá snowballing následovně. Studenti zůstanou na svých místech, vyučující jim vysvětlí téma, cíl a způsob práce. Zvolené téma napíše na tabuli, slouží pro kontrolu toho, zda se studenti neodchylují od tématu. Studentům je rozdán pracovní materiál, například studijní text, soubor otázek, vyhotovený záznam, zároveň určí čas, pro každou fázi výuky. Poté co studenti zahájí práci, pracuje každý samostatně, po uplynutí času vytvoří vyučující mezi studenty dvojice. Opět je vysvětlen význam a cíl práce, ovšem tentokrát na něm spolupracují již nově utvořené dvojice. Po uplynutí času vyučující utvoří spojením dříve vzniklých dvojic čtveřice a systém se opakuje, dokud vyučující neukončí tuto fázi. Poté vyzve mluvčí skupin, aby postupně prezentovali výsledky práce. V závěru práce shrne vyučující veškeré výsledky, ke kterým může doplnit své informace. Hodnocení může provádět vyučující, nebo vzájemně skupiny studentů.¹¹⁷

---

¹¹⁵ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 71-73 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

¹¹⁶ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 71-73 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

¹¹⁷ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 73-74 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

8.3 Buzz Groups

Buzz Groups, neboli muší či bzučící skupiny, je na přípravu a organizaci studentů jednoduchá a na interpretaci výsledků práce středně náročná vyučovací metoda. Tato vyučovací metoda je velmi podobná metodě snowballing. Rozdíl je pouze v úvodní části, kdy u této metody práci zahajuje více studentů, většinou dva až čtyři. Tím dochází k vzájemnému ovlivňování a spolupráci už v počátku. Naproti tomu u metody snowballing začíná práci vždy jednotlivec. Buzz Groups je možné zařadit v kterékoliv části vyučovací hodiny a pomocí ní může pracovat celá třída.¹¹⁸

Při této metodě jsou rozvíjeny klíčové kompetence k učení, k řešení problémů, kompetence komunikativní, sociální a personální. U první jmenované je rozvíjena schopnost ovládat specifické techniky učení, utvořit si studijní režim a schopnost vyhledávat a třídit informace. U kompetence k řešení problému je rozvíjena schopnost pochopit problém a rozpoznat problémovou situaci. Schopnost porovnat dostupné informace v jakkoli početném týmu, klást a řešit otázky a uvažovat o možnostech řešení. Kompetencí komunikativní je myšlena schopnost vyjadřovat názory a myšlenky v jakékoliv podobě (ústně, písemně, apod.) a schopnost dokázat svůj názor obhájit. Sociální a personální kompetence představuje schopnost pracovat v různě velkých týmech, respektovat a tolerovat týmová pravidla a zároveň rozvíjet sebedůvěru.¹¹⁹

Doba trvání použití metody se odvíjí od náročnosti tématu, připravenosti a velikosti skupin. Vyučující zadá úkol co nejmenší skupině (2 studenti) například přečíst a prostudovat text, nebo vypsát poznámky, vytvořit myšlenkovou mapu apod. Jeho úkolem je také stanovit potřebný čas, ten se odvíjí od náročnosti tématu a zadaných úkolů. Následně vyučující spojí dvojice do čtveřic, v těch studenti pracují opět společně na daném tématu, například odstraňují nedostatky, přidávají další potřebné informace. Následuje opět spojení čtveřic do skupin po osmi studentech. Opět mají za úkol pracovat na zadaném tématu a doladit poslední úpravy. Po uplynutí stanoveného času jsou studenti vyzváni k prezentaci svých výsledků a zvolení pozorovatelé jejich práci

---

¹¹⁸ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 76-77 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

¹¹⁹ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 77-78 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

hodnotí. V závěru práce vyučující shrne všechny výsledky, může doporučit další postup nebo využít závěru k další pedagogické činnosti.¹²⁰

8.4 Role Play

Tato poměrně známá vyučovací metoda se v českém školství, hlavně na základních školách, příliš nepoužívá. Pro vyučujícího je tato metoda velice jednoduchá, ovšem náročná pro studenty. V tomto případě je nutné, aby studenti zvládali nejen sociální a komunikativní dovednosti, ale i dovednosti profesní (střední odborné školy). Díky této metodě je možné spojit teoretické znalosti s praktickými činnostmi. Důležitá je schopnost vcítit se do zadané role a co nejvěrněji ji přehrát. Uplatnění této metody zahrnuje tři fáze. Důležité je pro ni to, aby studenti nastudovali scénář, rozdělili a připravili role, následně by mělo proběhnout zhodnocení „přehrání“ rolí hodnotiteli.¹²¹ Metoda hraní sociálních rolí patří mezi inscenační metody. Prostřednictvím této metody se studenti mohou seznámit s životem významného literáta, ekonoma, vědce, případně jiné známé osoby vztahující se k tomuto tématu.¹²²

Při této metodě je rozvíjeno několik kompetencí. Kompetence k pracovnímu uplatnění, která umožňuje studentovi aktivně uplatnit své znalosti ze studia v běžném životě, procvičit si vlastní praktické dovednosti. Kompetence komunikativní představuje možnost procvičit jak verbální, tak neverbální komunikaci. Díky sociální a personální kompetenci mají studenti možnost si při této metodě procvičit vzájemnou spolupráci ve skupině a schopnost vcítit se do druhé osoby. Kompetence k řešení problémů pomáhá studentům pochopit a rozpoznat krizové a problémové situace a zároveň je učí, jak by je měli řešit. Díky občanské kompetenci se studenti naučí

---

¹²⁰ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 77-78 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

¹²¹ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 80-82 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

¹²² KOTRBA, T., LACINA, L. *Praktické využití aktivizačních metod ve výuce*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2004. s. 126 ISBN 978-80-87029-12-1.

respektovat názory a hodnoty druhých osob. Tato metoda se hodí také k rozvoji postojů studentů a formování jejich názorů.¹²³

Tuto metodu je možné využít jak v teoreticky, tak v prakticky zaměřených hodinách. Obvykle tvoří jádro vyučovací hodiny. Časově pro procvičení tematického celku postačí jedna vyučovací hodina, záleží však na vyučujícím a náročnosti dané látky. V praxi se metoda uplatňuje tak, že vyučující rozdělí studenty do skupin. Členové skupiny připraví scénář, poté se s ním seznámí. Vyučující následně přerozdělí jednotlivé role, je možné, aby si je studenti přerozdělili sami. Poté je stanoven čas práce, ten je závislý na náročnosti a obsahové stránce jednotlivých scén. Vyučující dále určí, zda budou scénu přehrávat skupiny jednotlivě před zbytkem třídy nebo všechny skupiny zároveň. Po uplynutí času studenti zhodnotí a vysvětlí, proč jednotlivé role ztvárnili, a proč zrovna tímto způsobem. V závěru práce vyučující zhodnotí správnost ztvárnění zadaných rolí. Následně shrne příslušnou probíranou látku, a pokud mu zbude čas, může doplnit i další informace.¹²⁴

8.5 Rounds

Tzv. Kolečko patří mezi nejjednodušší výukové metody. Tato metoda je zaměřená na opakování faktů, údajů, názorů vztahujících se k probíranému tématu. Navíc má široké možnosti využití. Kolečka lze použít kdykoliv během výuky, jde o rychlý aktivizační způsob, jak zjistit „okamžité“ znalosti studentů. Rovněž může sloužit k vyjádření postojů nebo způsobu řešení. Většinou tvoří skupinu celá třída, vyučující jí může rozdělit na menší celky, a pokud studenti zůstávají sedět v lavicích, pracuje se v řadách. Pomocí této metody se pracuje poměrně krátce, kolem 5 – 10 minut.¹²⁵

---

¹²³ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 80-83 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

¹²⁴ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 82-83 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

¹²⁵ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 84-86 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

V praxi probíhá „kolečko“ tak, že vyučující na tabuli napíše probírané téma. Zároveň studenty rozdělí do skupin, mohou udělat buď kolečka, nebo zůstat v lavicích a utvořit řady. Neměli by se vzájemně rušit. Při odpovídání je vhodné, aby si studenti předávali například míček nebo jiný předmět. Ke studentům, kteří nevěděli odpověď, se vyučující vrátí později. K odpovědím je ale nenutí. Během této metody by získané odpovědi měl zapisovat vybraný student – zapisovatel. Na konci práce vyučující zhodnotí a shrne odpovědi, popřípadě doplní další informace nebo využije výsledky pro další práci.¹²⁶

8.6 Carousel

Tzv. Kolotoč se řadí mezi vynikající vyučovací metody. Jedná se však o skupinovou vyučovací metodu, která je po všech stránkách nejnáročnější. Pro použití této metody je velice nutná pečlivá příprava a dodržení všech pokynů vyučujícího. Pro uplatnění této metody je také nutné, aby studenti měli v oboru patřičné znalosti. Zároveň se doporučuje uplatňovat tento styl až na druhém stupni základní školy. Vhodný počet studentů je přibližně 20. Studenti jsou rozděleni do skupin podle přesného scénáře. Vyučující by si měl jako materiál pro tuto metodu pořídit kartičky s názory na zadané téma (názory jsou si podobné, avšak každý se zaměřuje na jiný aspekt zvoleného tématu). Dále vyučující kartičky rozdělí do dvojic (doporučený počet dvojic je kolem deseti). Pro provedení je dobré mít volný prostor s židlemi bez lavic. Ze židlí vytvoří vyučující dva kruhy – vnější a vnitřní. Po určitou dobu studenti pracují, po uplynutí času a po pokynu vyučujícího se několikrát vymění v párech.¹²⁷

Při této metodě jsou rozvíjeny tři klíčové kompetence. Kompetence k učení, studenti se při této práci intenzivně zaměřují na stanovené téma. To je při této metodě důkladně rozděleno a rozpracováno na nejmenší části. Studenti se při této metodě navíc snaží propojovat informace a vybavit si pozitivní i negativní souvislosti. Touto metodou

---

¹²⁶ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 84-86 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

¹²⁷ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 87-90 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

je u studentů rozvíjena také kompetence komunikativní, jde zejména o přesné a účelné interpretace názorů, argumentace, promyšlené řazení faktů, schopnost naslouchat, asertivně komunikovat. Kompetence personální a sociální, studenti si osvojují schopnost komunikace v měnících se skupinách, učí se personálním dovednostem, rozvíjí dovednosti vhodného způsobu prosazování se a zároveň s tím je posilováno pozitivní třídní klima.¹²⁸

V praxi se metoda provádí tak, že vyučující rozdělí studenty do skupin, jedna skupina se posadí ve vnitřním kruhu, druhá ve vnějším, tvářemi k vnitřnímu kruhu. Tím jsou vytvořeny páry, které spolu komunikují. Důležité je, aby byl počet párů sudý. Studentům jsou poté rozdány kartičky s textem v následujícím pořadí, kartička je dána prvnímu studentovi ve vnějším kruhu, u dalšího páru předá kartičku studentovi ve vnitřním kruhu. Tímto systémem pokračuje, až má vždy jeden student z dvojice kartičku. Studenti kartičky nečtou. Poté během půl minut musí studenti s kartičkou prostudovat text. Následně mají studenti jeden a půl minuty na to, aby hovořili ve prospěch tvrzení na kartičce. Studenti bez kartiček si v tu chvíli připravují protiargumenty. Ti pak mají také jeden a půl minuty na vyjádření nesouhlasu s tvrzením. Při proti-argumentaci se student snaží používat pravdivá tvrzení, neměl by spekulovat. Po provedení úkolu nechají studenti kartičku na místě, pro které byla rozdána a posunou se o jednu židli doprava, tak vzniknou nové páry. Tak metoda pokračuje, dokud se nevystřídají všichni studenti, jak v roli argumentujícího, tak v roli opačné. V závěru všichni zhodnotí svou aktivitu, slabá a silná místa, vyučující poté může získaný materiál použít k další práci.¹²⁹

8.7 Debata

Tato skupinová metoda se zaměřuje převážně na rozvoj studentových dovedností v oblasti komunikace. Metoda je náročná na organizaci a vedení. Při práci jde v této

---

¹²⁸ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 88-90 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

¹²⁹ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 87-90 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

metodě o improvizované představení, hru s argumenty, s diváky a o vyjádření mnoha různých názorů. Metoda je použitelná na středních a vyšších školách, kde jsou studenti sociálně vyzrálejší.¹³⁰

Při této metodě rozvíjíme několik klíčových kompetencí. Kompetence k řešení problémů představuje rozvoj studenta při práci s informacemi. Zároveň je student nucen vymýšlet návrhy řešení problémů, vyvozovat příčiny apod. Kompetence komunikativní je rozvíjena při procvičování verbálního projevu, schopnosti argumentování, přesvědčování a argumentaci. Při debatování, přesvědčování a argumentaci je posilována personální a sociální kompetence. Kompetence k pracovnímu uplatnění je posilována díky tomu, že studenti dokážou reálně posoudit řešenou problematiku, jsou schopni pracovat s fakty a reálně vyhodnocovat informace, navíc jsou schopni jednat na oficiální úrovni.¹³¹

Tuto vyučovací metodu je vhodné používat u nepříliš jednoznačných témat, nejlépe kontroverzních. Přitom je možné debatovat a vidět danou problematiku z různých úhlů pohledu. V praxi je pro vyučující nejlepší začít tak, že ve třídě stanoví kontroverzní téma, které skupinu rozdělí na dva názorové tábory. Zároveň je vhodné určit mluvčí obou skupin. Ti, kteří se debaty nechtějí účastnit nebo na téma nemají názor, nazýváme auditorium. Každá skupina, mimo auditoria, si ze svého středu zvolí tři své zástupce, kteří za skupinu budou debatovat. Každá skupina si během několika minut připraví scénář debaty, jejich úkolem je debatovat tak, aby si získali přízeň auditoria. Mohou užít i populistických tvrzení. Vyučující moderuje a koriguje průběh celé debaty. Na závěr auditorium hlasuje pro tu stranu, která ho nejvíc zaujala. Poté vyučující může použít výsledky debaty ke své další pedagogické činnosti.¹³²

K tomu, aby vyučující mohl zavést ve svém vyučování aktivizační metody, bohužel nestačí jen jeho přesvědčení a snaha. Existuje mnoho možných problémů, které stěžují realizaci těchto projektů. Mezi ně patří například překážky na straně studentů. Ti

---

¹³⁰ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 100-101 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

¹³¹ SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 100-102 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

¹³² SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 101-102 ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

leckdy nejsou ochotni změnit svůj pasivní postoj a vztah k výuce. Překážky na straně vedení školy mohou být různé, například striktní vyžadování klasického průběhu vyučování. Překážky časové a organizační se týkají hlavně nedostatku času v hodinách. Překážky materiální a technické povahy jsou úzce spjaty s překážkami finančními. Vzhledem k nedostatku financí ve školství není možné získat potřebný materiál. V posledních letech se situace zlepšuje vzhledem k možnosti získání různých dotací a grantů.¹³³

---

¹³³ KOTRBA, T., LACINA, L. *Praktické využití aktivizačních metod ve výuce*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2004. s. 49-51 ISBN 978-80-87029-12-1.

9 ANALÝZA VZDĚLÁVACÍCH POTŘEB

Pro získání představy o současném stavu mediální gramotnosti studentů bylo nutné provést kvantitativně orientovaný průzkum pomocí dotazníku¹³⁴. Doposud se na SŠT Most mediální výchova nevyučovala v žádné formě. Proto byly otázky konstruovány tak, aby respondenti mohli využít již získaných znalostí ze základních škol, popřípadě z jiného vyučovaného předmětu na střední škole. Mimo analýzy vědomostí bylo třeba zjistit, jaké mají respondenti návyky v oblasti masových médií a mediální komunikace.

Průzkum byl na SŠT Most proveden v měsíci listopadu 2013, zúčastnilo se ho 100 respondentů, studentů druhých ročníků maturitních i učebních oborů. Mezi respondenty byla značná převaha chlapců, což je způsobeno zaměřením většiny studijních oborů na škole.

9.1 Cíl výzkumu a stanovení hypotéz

Cílem provedeného výzkumu¹³⁵ je zjistit, jaké mají studenti Střední školy technické Most znalosti a návyky v oblasti médií a mediální komunikace. Na základě získaných výstupů je nutné zapojit nedostatky a problematická témata do učebního plánu samostatného předmětu Mediální výchova.

Před provedením samotného dotazníkového průzkumu bylo nezbytné stanovit hypotézy¹³⁶. Hypotéz bylo stanoveno 7.

Hypotéza č. 1: Nejčastěji využívaným typem média mezi studenty SŠT Most je internet.

---

¹³⁴ GAVORA, P. *ÚVOD DO PEDAGOGICKÉHO VÝZKUMU*. 2. rozš. vyd. Brno: Paido, 2010. s. 261. ISBN 978-80-7315-185-0

¹³⁵ DOULÍK, P. *Metodologie pedagogického výzkumu*. [online]. © 2008 [cit. 2014-1-31]. Dostupné z: file:///C:/Users/Admin/Downloads/Met_2.pdf

¹³⁶ VÝZKUMY.KNIOVNA.CZ. *Výzkumné otázky a hypotézy*. [online]. © 2012 [cit. 2014-1-31]. Dostupné z: <http://vyzkumy.knihovna.cz/ucebnice/vyzkumne-otazky-hypotezy>

Hypotéza č. 2: Studenti dávají přednost televizním stanicím bulvárního charakteru.

Hypotéza č.3: Vybraná skupina respondentů nezná rozdíl mezi veřejnoprávní a komerční televizní stanicí.

Hypotéza č. 4: Respondenti často využívají internet.

Hypotéza č. 5: Studenti znají rozdíl mezi zpravodajstvím a publicistikou.

Hypotéza č. 6: Cílová skupina vůbec nevyužívá rozhlas.

Hypotéza č. 7: Nejvíce se studenti nechají ovlivnit televizní reklamou.

9.2 Dotazníkový průzkum

Dotazník se skládal z 11 otázek, z nichž 6 bylo uzavřených a zbylých 5 otevřených.¹³⁷ Uzavřené otázky se týkaly preferencí jednotlivých médií a četnosti jejich užívání. Otevřené otázky měly zjistit, zda jsou studenti schopni popsat a určit rozdíly mezi veřejnoprávním a komerčním médiem. Otázka č. 11 měla ukázat jejich všeobecný přehled. Otázky byly seřazeny tak, aby studenty zbytečně nezatěžovaly hned v začátku, což by zřejmě vedlo k jejich menší spolupráci a k nepravdivému vyplnění.

Autor byl po celou dobu přítomen na SŠT Most, dotazník sám zadával, dohlížel na studenty a zodpovídal jejich případné otázky, týkající se dotazníku. Studenti vyplňovali dotazník v průměru asi 10 minut. Dotazník byl anonymní.

---

¹³⁷ Kopie dotazníku – viz příloha

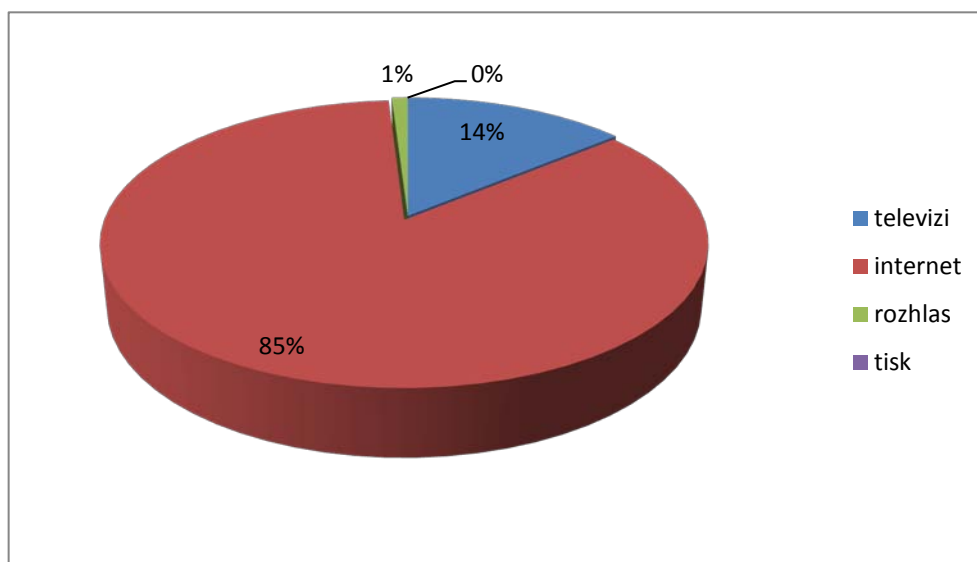
Otázka č. 1

Jaký typ média používáte nejčastěji?

U otázky číslo 1 měli studenti na výběr ze 4 možností. – televize, rozhlas, tisk nebo internet. Předpokládalo se, že jejich nejčastější odpovědí bude televize a internet. Tento předpoklad se ukázal jako správný. Naopak se nepředpokládalo, že by studenti znatelně využívali rozhlas a tisk. Tento předpoklad se též ukázal jako správný.

Graf č. 1: Preference respondentů, týkající se jimi nejčastěji užívaného média.

„Jaký typ média používáte nejčastěji?“

Zdroj: dotazníkový průzkum

Nejčastěji používaným a zřejmě tak i nejoblíbenějším médiem respondentů je internet, který nejčastěji užívá 85 % dotazovaných, druhým nejčastěji užívaným médiem je televize, kterou uvedlo už jen 14 % dotazovaných. Pouze 1 % uvedlo rozhlas a nikdo podle výsledků nepoužívá tak často tisk, což se u studentů střední školy dá očekávat.

Odpovědi respondentů ukazují na to, jak velkou váhu má v současnosti internet. S tím souvisejí i možná rizika, která se na internetu velice často vyskytují. Část učebního plánu by se proto měla věnovat problematice internetu a rizikové komunikaci.

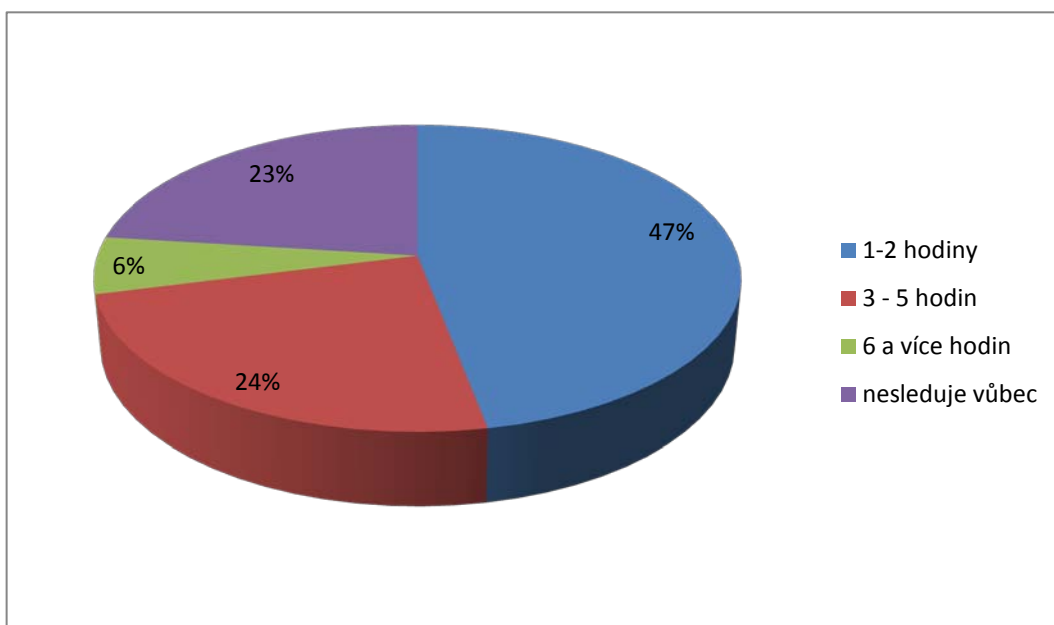
Otázka č. 2

Kolik času denně strávíte sledováním televize?

V otázce číslo 2 měli studenti na výběr ze 4 možností: 1-2 hodiny, 3-5 hodin, 6 a více hodin a možnost, že televizi nesledují vůbec. Tato otázka měla poukázat na fakt, že studenti tráví denně u televize hodně času, výsledek ovšem ukazuje opak. Pokud studenti odpovídali upřímně, dal by se tento výsledek považovat za pravdivý.

Graf č. 2: Preference respondentů, týkající se času tráveného u televize.

„Kolik času denně strávíte sledováním televize?“

Zdroj: dotazníkový průzkum

Nejčastěji sledují studenti televizi 1-2 hodiny, tuto možnost označilo celých 47 %, což je téměř polovina dotazovaných. 24 % respondentů sleduje televizi 3-5 hodin. Jen 6 % dotazovaných sleduje televizi 6 a více hodin. Zajímavé je, že celých 23 % uvedlo, že televizi nesleduje vůbec, což může být způsobeno tím, že určité pořady sledují na svých počítačích a stahují je z internetu.

Fakt, že téměř polovina respondentů sleduje televizi „pouze“ 1-2 hodiny denně je uspokojivý. Záleží ovšem i na tom, jaké informace v tu dobu přijímají. Také se můžeme domnívat, že studenti záměrně uvedli tuto odpověď, protože se za častější

sledování televize mohou „stydět“. Důležité je, aby studenti zjistili, které mediální obsahy jsou pro ně přínosem a které je naopak mohou manipulovat nebo klamat.

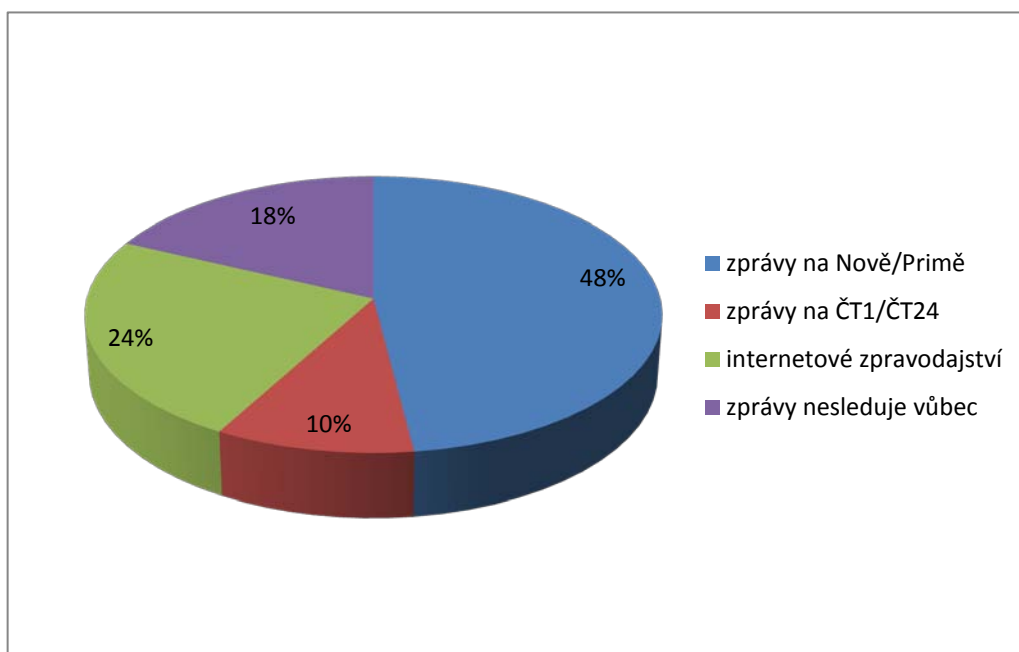
Otázka č. 3

Jakým televizním zprávám dáváte přednost?

Studenti měli na výběr opět ze 4 možností. Tato otázka měla zjistit, zda studenti preferují zprávy na České televizi, nebo dávají přednost spíše bulvárnějším zprávám na Nově či Primě. Mohli si také vybrat mezi internetovým zpravodajstvím a možností, že zprávy nesledují vůbec.

Graf č. 3: Preference respondentů v oblasti televizního zpravodajství.

„Jakým televizním zprávám dáváte přednost?“

Zdroj: dotazníkový průzkum

Na Nově/Primě sleduje Televizní noviny 48 % respondentů, což je téměř polovina dotazovaných. Pouze 10 % dává přednost zprávám na ČT1/ČT24. Tato skutečnost ukazuje, že respondenti preferují raději bulvárnější podání informací před objektivnějším zpravodajstvím. Pouze 24 % respondentů sleduje internetové

zpravodajství. Takže i když je internet nejčastěji užívaným médiem¹³⁸, dávají studenti stále přednost zpravodajství v televizi. Pouze 18 % studentů zprávy nesleduje vůbec, tato skutečnost pak může ovlivňovat jejich nedostatečnou informovanost a celkový všeobecný přehled. Fakt, že 48% respondentů sleduje zpravodajství právě na TV Nova či TV Prima ukazuje, že dávají studenti přednost spíše „bulvárnějším“ obsahům před seriózním zpravodajstvím. Tuto skutečnost by bylo vhodné zohlednit ve studijním plánu a studenty na tuto skutečnost upozornit.

Celkově by bylo studentům dobré vysvětlit, proč je pro ně sledování aktuálního seriózního zpravodajství důležité a jak by mohli některé informace využít pro vlastní rozvoj.

Otázka č. 4

Jaký je rozdíl mezi veřejnoprávní a komerční televizní stanicí?

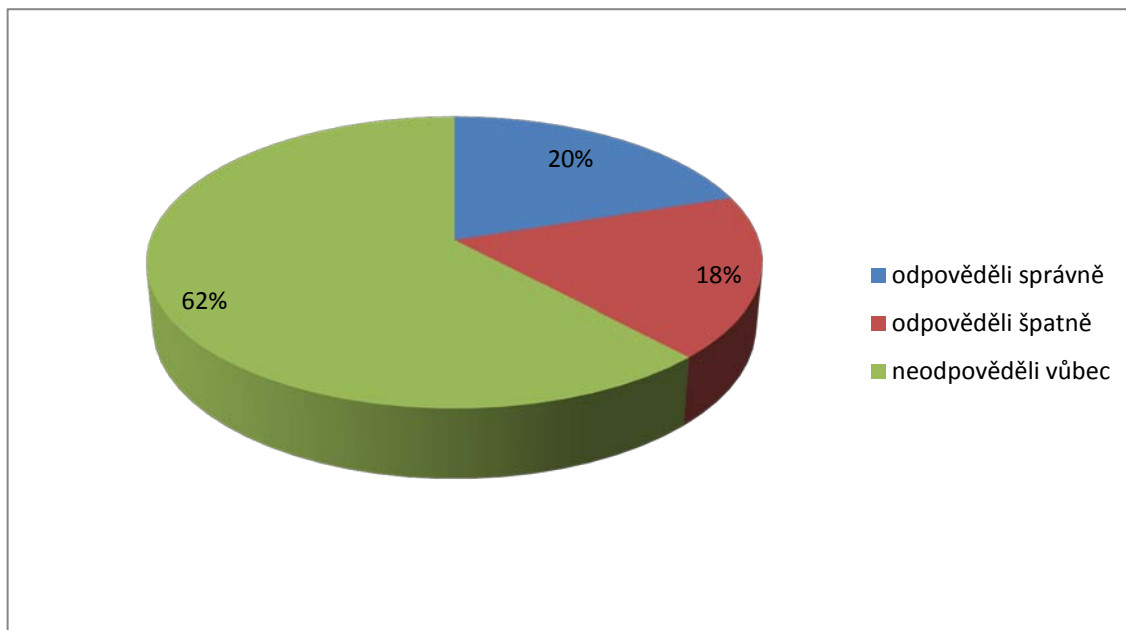
V tomto případě se jednalo o otevřenou otázku. Měla prověřit znalost studentů a ukázat, zda jsou schopni definovat základní rozdíly mezi těmito dvěma skupinami. Pokud student odpověděl dostatečně správně, byla odpověď hodnocena jako „*odpověděl správně*“. *Správně* byla odpověď hodnocena tehdy, uvedl-li student alespoň jeden základní rozdíl. Například, že je veřejnoprávní televize hrazena z koncesionářských poplatků, nebo že komerční televize získává peníze z reklamy. Pokud na otázku odpověděl, ale jeho odpověď nebyla správná/ byla špatná, student „*odpověděl špatně*“. Pokud na otázku neodpověděl vůbec, nebo napsal do pole odpovědi „*nevím*“, byla odpověď hodnocena jako „*neodpověděl vůbec*“.

---

¹³⁸ Viz otázka č. 1

Graf č. 4: Odpovědi respondentů, týkající se rozdílu mezi komerční a veřejnoprávní televizní stanicí.

„Jaký je rozdíl mezi veřejnoprávní a komerční televizní stanicí?“

Zdroj: dotazníkový průzkum

Rozdíl mezi komerční a veřejnoprávní televizí poznalo a správně popsalo jen 20% studentů. Vzhledem k tomu, že se jedná o studenty druhého ročníku střední školy, je tento výsledek více než znepokojivý. Jen 18 % studentů se odpovědět pokusilo, i když byla jejich odpověď špatná. Celých 62 % studentů na tuto otázku odpovědět nedokázalo vůbec, nebo napsali, že neví.

Tento fakt ukazuje na absolutní nedostatky studentů v této problematice a je potřeba jí zahrnout do učebního plánu. Vhodné je ukázat studentům rozdíly především na praktických ukázkách, aby je lépe pochopili.

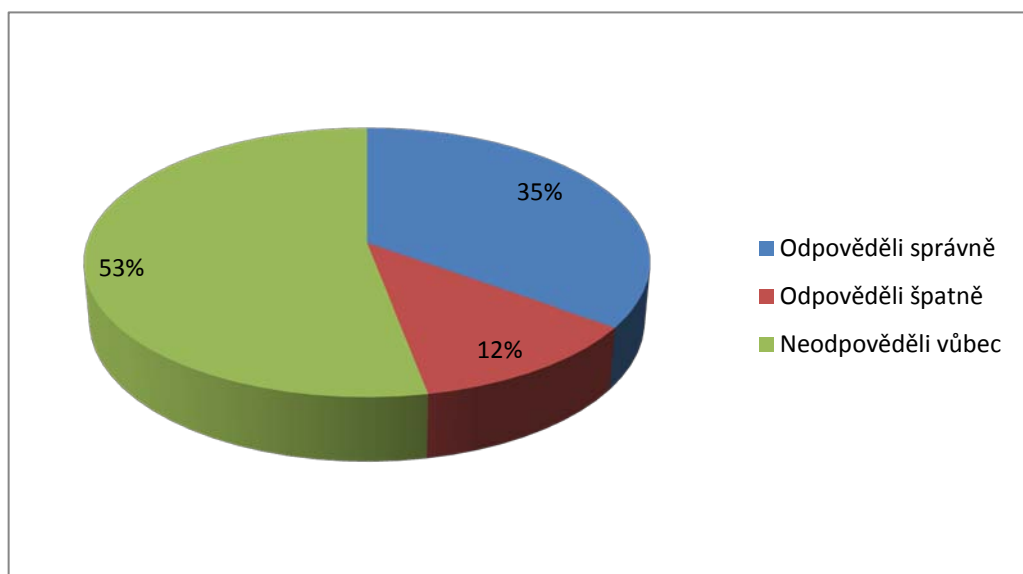
Otázka č. 5

Jmenujte jednu komerční a jednu veřejnoprávní televizní stanici.

Tato otázka byla otevřená a studenti tak měli možnost napsat jakoukoli televizní stanici dle vlastního uvážení. Pokud student odpověděl dostatečně správně, byla odpověď hodnocena jako „*odpověděl správně*“. *Správně* odpověděl student tehdy, pokud jako veřejnoprávní televizní stanici uvedl například ČT, ČT1, ČT2, ČT24 a jako komerční uvedl Novu, Primu nebo HBO atp. Pro správnost odpovědi bylo též nezbytné, aby student vypsals obě možnosti. Pokud na otázku odpověděl, ale jeho odpověď nebyla správná/ byla špatná, nebo jen poloviční, student „*odpověděl špatně*“. Pokud na otázku neodpověděl vůbec, nebo napsal do pole odpovědi „*nevím*“, byla odpověď hodnocena jako „*neodpověděl vůbec*“.

Graf č. 5: Odpovědi respondentů, týkající se správného určení TV stanice.

„*Jmenujte jednu komerční a jednu veřejnoprávní televizní stanici.*“

Zdroj: dotazníkový průzkum

Více jak polovina studentů (53 %) na tuto otázku odpověděla špatně, potvrdil se tím předpoklad, že studenti základní rozdíly mezi veřejnoprávní a komerční televizí neznají. Jen 12 % studentů se na otázku pokusilo odpovědět, i když odpověděli špatně. Správně odpovědělo 35 % dotazovaných. Tento výsledek ukazuje, že i když někteří neuměli popsat základní rozdíly, uměli TV stanici alespoň správně určit.

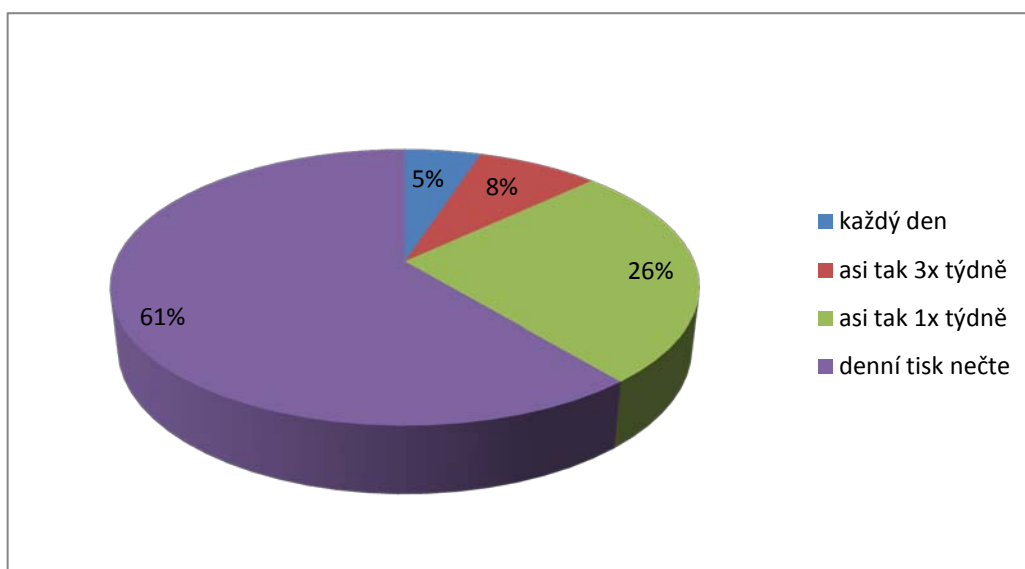
Otázka č. 6

Jak často čtete denní tisk?

U otázky číslo 6 si studenti mohli vybrat ze 4 možností, každý den, asi tak 3x týdně, asi tak 1x týdně, nebo že denní tisk nečtou studenti vůbec. Tato otázka měla zjistit, jak moc se studenti zajímají o dění kolem sebe a zda k tomu využívají i denní tisk. Předpokládalo se, že studenti denní tisk příliš nevyužívají, nebo o něj projevují zájem jen velmi malý. Vzhledem k oblasti, ve kterém se škola nachází (okres Most), nemají studenti možnost, dostat se k periodiku typu Metro. Předpokládá se též, že periodika vycházející zdarma, tj. Metropol, Homér nebo Mostecké listy, nebudou pro studenty příliš zajímavé. Všechny tyto předpoklady se ukázaly jako správné.

Graf č. 6: Preference respondentů, týkající se četnosti použití denního tisku.

„Jak často čtete denní tisk?“

Zdroj: dotazníkový průzkum

Každý den čte denní tisk pouze 5 % dotazovaných. 3x týdně využije tisk jen 8% dotazovaných. Možnost využít denní tisk alespoň 1x týdně má už celých 26 % dotázaných. Bohužel se potvrdilo, že studenti denní tisk téměř nevyužívají. Nadpoloviční většina dotazovaných (tj. 61 %) uvedlo, že denní tisk nečte vůbec. Což má za následek jejich nízkou informovanost. I v tomto případě by bylo vhodné studenty poučit a vysvětlit jim, proč a jaký tisk je dobré využívat, aby získali určitý všeobecný

přehled o dění doma i v zahraničí. Zároveň by bylo vhodné po dobu trvání vyučování studentům zadávat úkoly týkající se aktuálního dění.

Bylo by též vhodné vysvětlit studentům základní rozdíly mezi novinami, časopisy, knihami apod.

Otázka č. 7

Jaký je rozdíl mezi zpravodajstvím a publicistikou?

Otázka č. 7 byla opět otevřená. Cílem bylo zjistit, zda si studenti uvědomují rozdíl mezi těmito dvěma žánry a dokážou ho správně popsat a definovat. Pokud student odpověděl dostatečně správně, byla odpověď hodnocena jako „*odpověděl správně*“. Správně byla odpověď hodnocena v případě, že student napsal alespoň jeden konkrétní rozdíl. Například, že se publicistika vyznačuje subjektivním názorem autora. Student také mohl napsat příklady slohových útvarů těchto dvou stylů. Pokud na otázku odpověděl, ale jeho odpověď nebyla správná/ byla špatná, student „*odpověděl špatně*“. Pokud na otázku neodpověděl vůbec, nebo napsal do pole odpovědi „*nevím*“, byla odpověď hodnocena jako „*neodpověděl vůbec*“.

Graf č. 7: Odpovědi respondentů, týkající se určení rozdílů mezi zpravodajstvím a publicistikou.

Zdroj: dotazníkový průzkum

Předchozí předpoklady se ukázaly jako nesprávně. Pouze 3 % respondentů dokázala tuto problematiku správně definovat. Odpovědět se pokusilo ještě 37 % dotazovaných, ale jejich odpověď byla nesprávná/špatná. Většina studentů (tj. 60 %) na tuto otázku nedokázala odpovědět vůbec. Otázka č. 7 z části souvisí s předchozí otázkou, studenti nejen že téměř nečtou, ale neumějí rozeznat ani tento základní rozdíl. Proto je důležité i tuto problematiku zahrnout do učebního plánu, vysvětlit studentům základní rozdíly jak v teorii, tak i v praxi pomocí různých novinových článků. Zároveň je vhodné studenty nasměrovat ke čtení serióznějších novin.

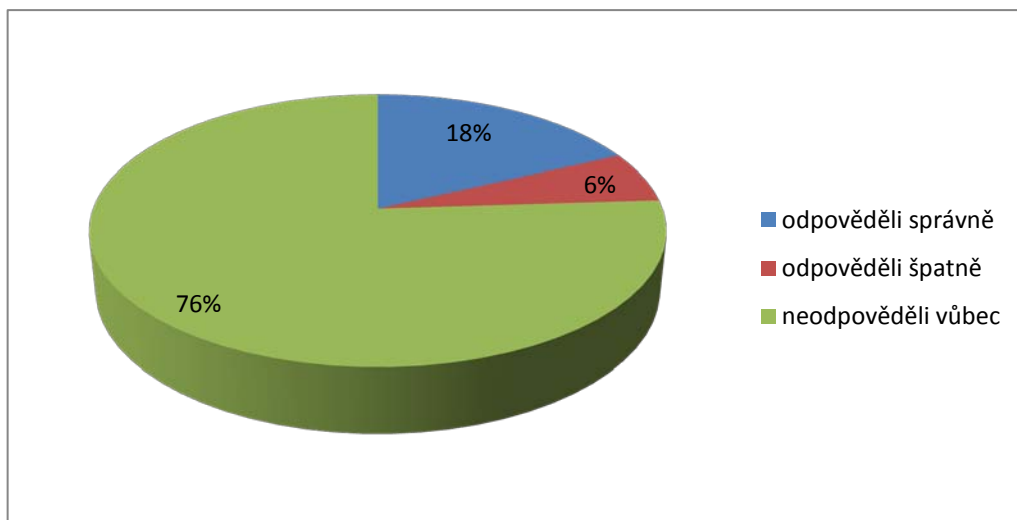
Otázka č. 8

Jmenujte jednu veřejnoprávní a jednu komerční rozhlasovou stanici.

Otázka č. 8 byla opět otevřená. Cílem bylo zjistit, zda studenti dokážou rozlišit a tudíž i správně zařadit rozhlasové stanice. Pokud student odpověděl dostatečně správně, byla odpověď hodnocena jako „*odpověděl správně*“. Správně byla odpověď hodnocena v případě, že student napsal obě varianty správně. Jako veřejnoprávní stanici mohl student napsat například Český rozhlas, jako komerční Evropu 2, nebo Frekvenci 1. Pokud na otázku odpověděl, ale jeho odpověď nebyla správná/ byla špatná, student „*odpověděl špatně*“. Pokud na otázku neodpověděl vůbec, nebo napsal do pole odpovědi „*nevím*“, byla odpověď hodnocena jako „*neodpověděl vůbec*“. Vzhledem k výsledkům u otázky č. 1, kdy pouze 1% dotázaných určilo, že užívá častěji rozhlas, se čekávalo, že studenti se v této problematice nebudou příliš dobře orientovat.

Graf č. 8: Odpovědi respondentů, týkající se správného určení veřejnoprávní a komerční rozhlasové stanice.

„Jmenujte jednu veřejnoprávní a jednu komerční rozhlasovou stanici.“

Zdroj: dotazníkový průzkum

Ukázalo se, že celých 76 % dotazovaných neodpovědělo na otázku vůbec, což potvrdilo předchozí předpoklad. Pozitivně ale může být brán fakt, že 18 % dotázaných odpovědělo na tuto otázku správně. Pouze 6 % na tuto otázku odpovědělo špatně.

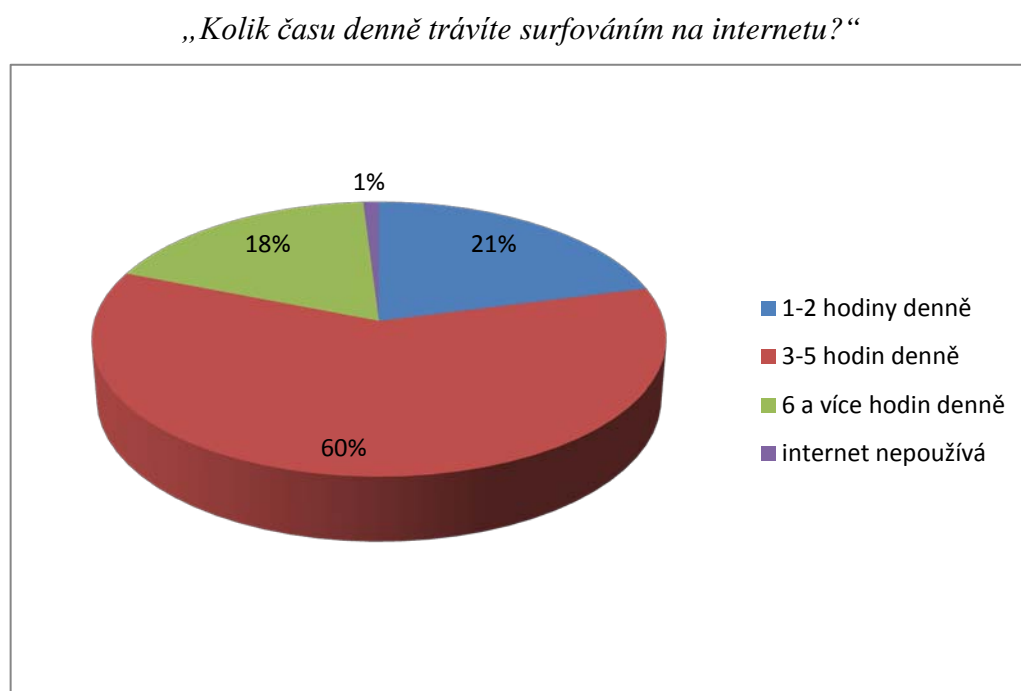
Fakt, že naprostá většina studentů nebyla schopna určit veřejnoprávní a komerční rozhlasovou stanici je znepokojující. Lze předpokládat, že určité rozhlasové stanice znají, ale protože nevědí základní rozdíly, nejsou schopni je správně zařadit. Tato problematika by se měla též zahrnout do učebního plánu.

Otázka č. 9

Kolik času denně trávíte surfováním na internetu?

U této otázky měli studenti na výběr ze čtyř možností: 1-2 hodiny, 3-5 hodin, 6 a více hodin a možnost, že internet nepoužívají vůbec. Poslední možnost se jevila jako nepravděpodobná. Cílem bylo zjistit, zda studenti netráví surfováním na internetu příliš času, popřípadě pokud tráví, využít tento poznatek a pracovat s ním v samotném sylabu mediální výchovy.

Graf č. 9: Preference respondentů, týkající se času, který denně stráví surfováním na internetu.

Zdroj: dotazníkový průzkum

Jak se ukázalo, nejvíce studentů (tj. 60 %) surfuje na internetu 3-5 hodin denně. 21 % je na internetu pouze 1-2 hodiny, což se dá považovat za dobrý výsledek. Pouze 18 % dotazovaných surfuje 6 a více hodin, což už by mohlo splňovat jeden ze znaků závislosti na internetu.¹³⁹ Pouze 1 % dotazovaných určilo, že internet nepoužívá vůbec.

¹³⁹Klinika adiktologie. *Jak závislost na internetu vypadá?* [online]. © 28. 11. 2010 [cit. 2013-10-12]. Dostupné z: <http://poradna.adiktologie.cz/article/zavislost-na-internetu/jak-zavislost-na-internetu-vypada/>

I přesto, že 60% studentů určilo dobu svého surfování po internetu 3-5 hodin denně, můžeme se domnívat, že si tuto dobu spíše vymysleli. Vzhledem k tomu, že naprostá většina dotazovaných vlastní tzv. chytrý telefon a škola jeho užívání v hodinách nijak neomezuje, je možné, že studenti jsou připojeni k internetu téměř nepřetržitě. Otázkou zůstává, co přesně na internetu dělají, co zde hledají a jak ho jinak využívají. I toto téma je vhodné zapojit do učebního plánu.

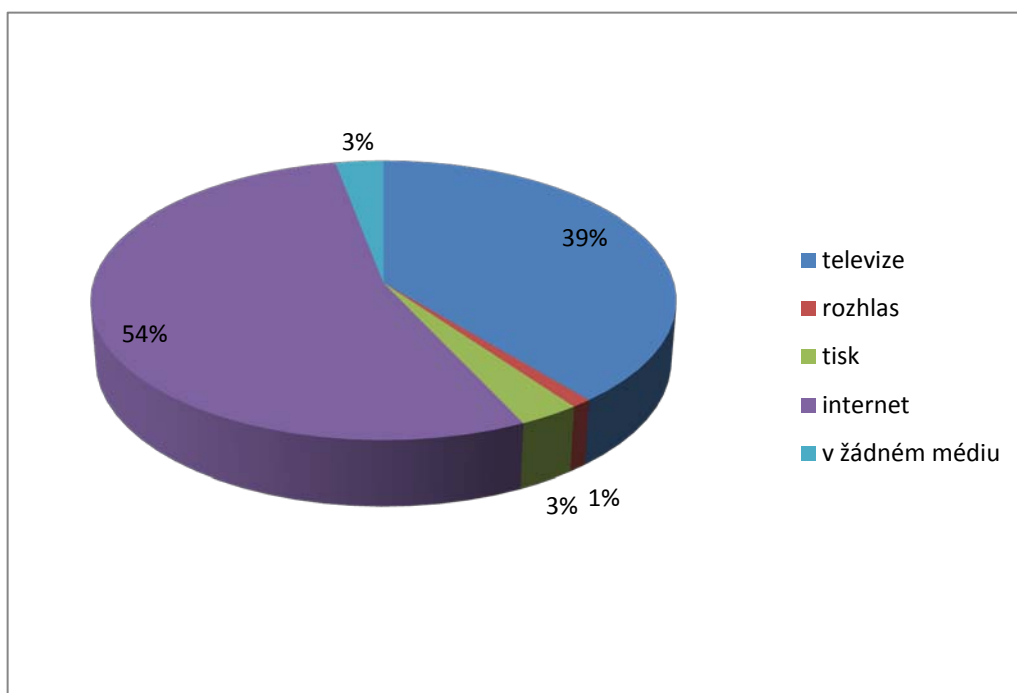
Otázka č. 10

Ve kterém médiu vás dokáže reklama nejvíce ovlivnit (přesvědčit)?

V otázce číslo 10 měli studenti opět možnost vybírat ze 4 možností. Mohli si vybrat televizi, rozhlas, tisk nebo internet. Záleželo na nich a na jejich vlastním subjektivním pocitu. Předpokládalo se, že reklama bude na studenty působit nejvíce v televizi a na internetu. Cílem bylo zjistit, která média v tomto směru studenty nejvíce „ohrožují“. Popřípadě tyto výsledky využít při školní práci se studenty.

Graf č. 10: Preference respondentů, týkající se jejich subjektivního pocitu ovlivnění reklamou v určitém médiu.

„Ve kterém médiu vás dokáže reklama nejvíce ovlivnit (přesvědčit)?“

Zdroj: dotazníkový průzkum

Více jak polovina studentů (54 %) se domnívá, že je reklama nejvíce ovlivňuje na internetu. 39 % respondentů si myslí, že je reklama nejvíce ovlivňuje v televizi. Pouze 3 % ovlivňuje reklama v tisku a jen 1 % je ovlivněno rozhlasem. Zajímavé bylo, že několik studentů (3 %) nezvolilo žádnou z uvedených možností a sami si připsali do dotazníku, že je reklama neovlivňuje v žádném médiu. I tato odpověď byla tedy zahrnuta do hodnocení. Tento fakt může ukazovat na určitou „samostatnost“ těchto studentů. To, že většina respondentů uvedla, že je reklama ovlivňuje nejvíce na internetu a v televizi, se ukázalo jako správný předpoklad. Samozřejmě není jasné, do jaké míry reklama studenty ovlivňuje, přesto by bylo vhodné, tuto problematiku během vyučování se studenty prodiskutovat a varovat je před manipulativními praktikami společností a jiných organizací a seznámit je s možnostmi, jak se této manipulaci bránit.

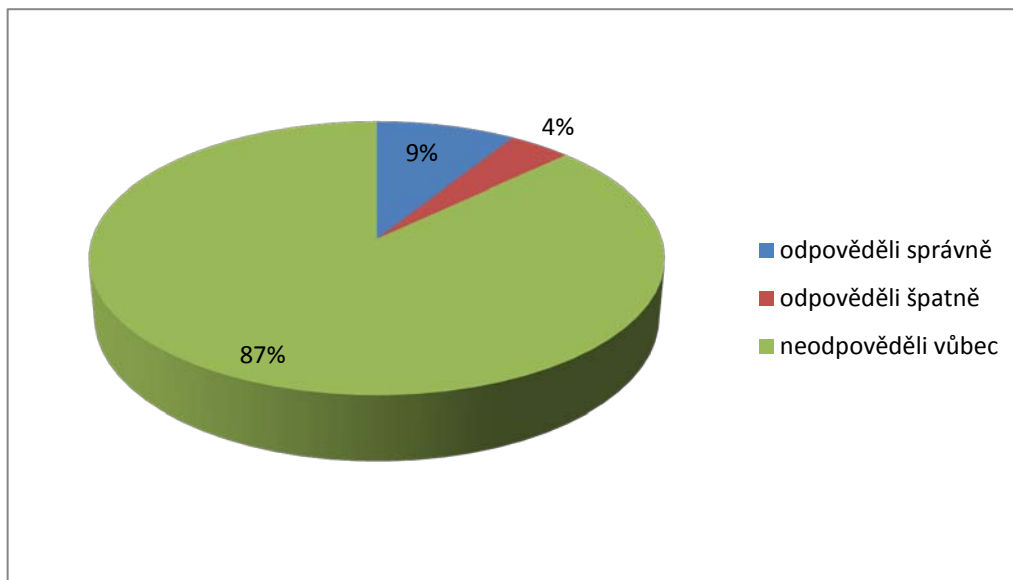
Otázka č. 11

Kdo vynalezl knihtisk?

Poslední otázka byla záměrně zacílena na historii a dle autora se týkala všeobecného přehledu, ve kterém by se každý student střední školy měl alespoň rámcově orientovat. Pokud student odpověděl správně, byla odpověď hodnocena jako „*odpověděl správně*“. Správně byla odpověď hodnocena tehdy, uvedl-li student alespoň příjmení vynálezce. Pokud na otázku odpověděl, ale jeho odpověď nebyla správná/ byla špatná, student „*odpověděl špatně*“. Pokud na otázku neodpověděl vůbec, nebo napsal do pole odpovědi „*nevím*“, byla odpověď hodnocena jako „*neodpověděl vůbec*“.

Graf č. 11: Znázornění správnosti odpovědí respondentů, týkající se vynálezece knihtisku.

„Kdo vynalezl knihtisk?“

Zdroj: dotazníkový průzkum

Výsledky ukázaly, že správnou odpověď znalo jen 9 % studentů. Celých 91 % studentů odpověď na tuto otázku neznalo. Z toho vyplývá, že v této oblasti znalosti studentů zcela zaostávají a je potřeba je motivovat k tomu, aby svůj všeobecný přehled rozšířili. Bylo by vhodné, v rámci vyučování mediální výchovy studenty seznámit se základními daty týkající se této problematiky.

9.3 Shrnutí výsledků analýzy vzdělávacích potřeb

Výsledkem dotazníkového průzkumu jsou poznatky z oblasti mediální gramotnosti studentů SŠT Most. Cílem dotazníku bylo zjistit, jaká je úroveň znalostí v jednotlivých složkách mediální komunikace, jaké mají studenti znalosti a mezery a jaké jsou jejich návyky v oblasti užívání jednotlivých médií. Výsledky by měly pomoci k lepší a efektivnější stavbě obsahu sylabu pro předmět Mediální výchova a k zohlednění nedostatků či přebytků v mediální informovanosti skupiny. Pomocí

analýzy dotazníků se dala lépe určit mezera ve výkonnosti. Toto zjištění je nezbytné pro stanovení výukových cílů a k lepší efektivitě vzdělávání v této oblasti.

Analýzou dotazníků byly u většiny studentů zjištěny závažné nedostatky. Jejich znalosti v základních pojmech jsou jen velmi slabé, studenti nejsou schopni zorientovat se v základních rozdílech komerčního a veřejnoprávního sektoru. Toto zjištění potvrzují otázky číslo 4, 5 a 8. Výsledky těchto otázek jsou více než znepokojivé a ukazují, že mediální gramotnost respondentů je v tomto směru nevalná.

Výsledky otázek 1, 2, 3, 6, 9 a 10 napovídají tomu, že studenti mediální sdělení přijímají více či méně nepřetržitě, aniž by je zajímal věcný obsah a hlubší smysl. Většina studentů je jednostranně zaměřena na internet, zjevně nikoli na veřejné dění. O tištěná média neprojevují téměř žádný zájem. Což může být způsobeno jak přístupem samotných studentů k potřebě informovanosti, tak i v přístupu rodičů a školy. V tomto případě by bylo vhodné, aby se škola v řešení tohoto problému více angažovala. Neznalost základních informací o médiích nepřímo dokazuje potřebu zavedení předmětu Mediální výchova do základního vzdělávání.

Následná diskuze, která mezi studenty probíhala hned po vyplnění dotazníku, potvrdila samotné výsledky dotazníku. Z diskuse byl patrný zvýšený zájem o doplnění si vlastních mezer v oblasti mediální komunikace a o získání informací vedoucí k lepšímu porozumění mediálnímu „světu“.

Analýza dotazníků a následná diskuse pomohly také určit oblasti zájmů studentů, které by bylo vhodné akceptovat a využít při tvorbě vzdělávacího programu. Studenti SŠT Most by podle svého vyjádření samostatný předmět Mediální výchova na své škole uvítali. Možnosti zapojení se do mimoškolních aktivit, týkajících se tohoto tématu, by využila řada studentů. Celkově se toto téma setkalo na SŠT Most s kladnými ohlasy.

9.4 Diskuze

Před provedením dotazníkového průzkumu bylo stanoveno 7 hypotéz, které byly poté pomocí dotazníku ověřovány.

Hypotéza č. 1: Nejčastěji využívaným typem média mezi studenty SŠT Most je internet.

Tato hypotéza byla potvrzena, výsledek v otázce číslo 1. a 9. ukazuje, že studenti nejvíce preferují internet před ostatními typy médií a zároveň připojením k internetu stráví poměrně hodně času.

Hypotéza č. 2: Studenti dávají přednost televizním stanicím bulvárního charakteru.

Druhá hypotéza byla taktéž potvrzena. Studenti nejčastěji sledují televizní zpravodajství na TV Nova nebo TV Prima, které můžeme považovat za televizní stanice bulvárního charakteru.

Hypotéza č. 3: Vybraná skupina respondentů umí určit rozdíl mezi veřejnoprávní a komerční televizní stanicí.

Tato hypotéza nebyla potvrzena. Studenti nejen že neumějí určit základní rozdíly, ale ani neumějí správně jednotlivé televizní stanice zařadit.

Hypotéza č. 4: Respondenti často využívají internet.

Čtvrtá hypotéza, stejně jako první a druhá, byla potvrzena. Většina studentů tráví surfováním na internetu 3-5 hodin denně, to je relativně hodně času.

Hypotéza č. 5: Studenti znají rozdíl mezi zpravodajstvím a publicistikou.

Tato hypotéza byla falsifikována. Naprostá většina studentů neuměla určit základní rozdíly mezi těmito dvěma žánry.

Hypotéza č. 6: Cílová skupina vůbec nevyužívá rozhlas.

Tato hypotéza byla potvrzena, studenti rozhlasových stanic téměř nevyužívají, s čímž souvisí i fakt, že neumějí rozlišit veřejnoprávní a komerční rozhlasové stanice.

Hypotéza č. 7: Nejvíce se studenti nechají ovlivnit televizní reklamou.

Sedmá hypotéza byla také potvrzena, více jak polovina dotazovaných uvedla, že je reklama nejvíce ovlivní na internetu. Tento fakt souvisí i s tím, že je internet mezi těmito studenty nejoblíbenějším typem média.

10 NÁVRH SYLABU PŘEDMĚTU MEDIÁLNÍ VÝCHOVA PRO SŠT MOST

V současné době se Mediální výchova jako samostatný předmět na SŠT Most nevyučuje. Pouze je součástí několika předmětů jako průřezové téma, do kterých byla zařazena v průběhu roku 2013. V budoucnu by bylo možné Mediální výchovu jako samostatný předmět do vzdělávacích programů zařadit s dvouhodinovou dotací týdně. Návrh sylabu je realizován pro 2. ročníky všech oborů na Střední škole technické v Mostě.

Sylabus je koncipován a rozvržen tak, aby byla dodržena maximální časová dotace 64 hodin za rok. Vzhledem k zaměření jednotlivých vzdělávacích oborů a faktu, že některé obory mají rozdělené vyučování tak, že se střídá týden klasického vyučování a týden praxe, kdy jsou studenti často mimo školní zařízení, není možné časovou dotaci navýšit.

Škola je pro výuku předmětu dostatečně vybavena. Možné je využít jak prostornou počítačovou učebnu, tak malý kinosál nacházející se v areálu školy. Pomůcky při výuce jsou ponechány zcela v kompetenci vyučujícího. Ovšem autor projektu navrhuje a doporučuje studenty zbytečně nezatěžovat nákupem učebnic, pouze postačí několik novinových článků a jiných podobných materiálů (viz. učební plán).

Hodnocení je též ponecháno v kompetenci vyučujícího. Původní záměr byl hodnotit studenty pouze na základě jejich aktivity a spolupráce. Ovšem vzhledem k tomu, jaké jsou ve škole mezi studenty poměry, jak jednotliví studenti spolupracují s vyučujícím a jaké návyky mají, doporučuje autor projektu o něco přísnější hodnocení. Protože je zřejmé, že by jinak mohlo dojít k situaci, kdy je ve třídě aktivních pouze několik studentů a zbytek skupiny nevěnuje probíranému tématu žádnou pozornost. Z tohoto důvodu se také nedoporučuje třídy pro výuku spojovat, aby nevznikly příliš velké skupiny, a vyučující se mohl věnovat tématu.

Pro vyučujícího je důležité studenty motivovat a přimět je ke spolupráci. Proto je učební plán vytvořen tak, aby studenty zbytečně nezatěžoval velkým množstvím pojmů a dat. Snaží se také o to, aby byl co nejvíce omezen monologický výklad vyučujícího.

Naopak je nezbytné, aby studenti byli do výuky vtaženi jako aktivní subjekty, aby byli schopni diskutovat, pracovat v týmu i samostatně.

Cílem samostatného předmětu Mediální výchova na SŠT Most je:

- Seznámit studenty se základními pojmy v oblasti médií, mediální komunikace, masové komunikace. Vysvětlit studentům procesy probíhající v médiích. V praxi představit různá média.
- Zprostředkovat studentům základní historické mezníky v médiích. Knihtisk, vznik novin, první rozhlasové vysílání, první televizní vysílání, digitální vysílání apod.
- Naučit studenty rozpoznat různé mediální obsahy, rozeznat jednotlivé žánry (zpravodajství, publicistika, atd.), určit základní rozdíly. Ukázat, jak správně pracovat s textem.
- Zprostředkovat představu o tom, jak vypadala média a mediální produkce v Československu (před rokem 1989) a jak vypadá v současnosti, jakým vývojem média a mediální produkce prošla.
- Seznámit studenty s pojmem regulace médií, manipulace a propaganda.
- Seznámit studenty s reklamou a reklamním sdělením, s cílem reklamy a manipulativními technikami reklamy.
- Představit studentům internet, jeho rizika, jeho klady, bezpečné užívání apod. Seznámit je s autorským zákonem, zejména ve spojení se stahováním a zveřejňováním digitálního materiálu.
- Ukázat studentům jak správně a bezpečně využívat sociální sítě (Facebook, Twitter, atp.) Pomoci studentům k tomu, aby pochopili, jak používat internet a sociální sítě s rozumem. Jaké informace by o sobě neměli zveřejňovat. Být si

plně vědomi, jaké nebezpečí jim mohou hrozit a jaké následky jejich chování může do budoucna zanechat.

- Vzbudit ve studentech zájem o informace, rozvinout a zlepšit jejich schopnost rozlišovat podstatné a pravdivé od nepodstatného nebo zkresleného. Nakládat vhodným způsobem s mediální produkcí.
- Rozvinout ve studentech schopnost samostatně uvažovat, mít vlastní názor na danou problematiku, umět argumentovat, svůj názor si obhájit.
- Rozvinout ve studentech schopnost nenechat se snadno manipulovat. Schopnost rozlišovat, kdy je člověk pouze informován, a kdy už záměrně manipulován a ovlivňován.

10.1 Mediální výchova, média, mediální komunikace

Cíle tematického bloku:

- Definice pojmu mediální výchova a mediální gramotnost; co je mediální výchova; proč se objevila ve vzdělávacích programech; jaký má pro studenty přínos; jaké znalosti by díky tomuto předmětu měli a mohli získat. Zároveň je vhodné ve zkratce představit plány na celý školní rok.
- Definovat pojem médium. Vysvětlit co je médium, co jsou masová média a jejich základní rozdělení – tištěná média, elektronická média. Co jsou multimédia. Funkce médií - informační funkce, sociální funkce, zábavní funkce, atp. Vysvětlit rozdíl mezi soukromým a veřejnoprávním médiem.
- Definice pojmu komunikace a masová komunikace. Vysvětlit pojmy verbální, nonverbální a elektronická komunikace. Historie masové komunikace – epocha znamení a signálů, epocha mluvení a jazyka, epocha psaní, epocha tisku, epocha

masové komunikace. Proces masové komunikace, komunikátor, sdělení, příjemce, kódování, dekodování.

- Klíčová historická data týkající se médií: vynález papíru (2. st. n. l. Čína), vynález knihtisku (1447/1448), první česky psané periodické noviny (1719), Krameriovy C. K. pražské poštovské noviny (1789), vznik bulvárních novin New York Sun (1833), vznik telegrafu (1844), promítání prvního filmu na plátno pro diváky (1895 bratři Lumiérové), Československá tisková kancelář (1918), první pravidelné rozhlasové vysílání ve světě (1921), první pravidelné rozhlasové vysílání v ČSR (1923), zahájení prvního pravidelného televizního vysílání ve světě (1936 BBC), první pravidelné televizní vysílání v ČSR (1953), první stálé černobílé televizní vysílání (1954), vznik předchůdce internetu Arpanet (1969), vznik zpravodajské televize CNN (1980, USA), spuštěna první webová stránka (1990), oficiální připojení ČR do sítě www (1992), spuštění sociální sítě Facebook v USA (2004), přechod zkušebního digitálního televizního vysílání na řádné v ČR (2005)

Průběh vyučování:

Vyučující si sám rozvrhne látku do předepsaných vyučovacích hodin. Je v jeho kompetenci, kterému tématu se bude věnovat více a kterému naopak méně, záleží na současné informovanosti a znalostech studentů, nicméně by bylo vhodné, rozvrhnout si látku rovnoměrně. Vyučující by si měl látku rozvrhnout tak, aby žádný výklad nepřekročil 20 minut z každé vyučovací hodiny. Poté si vyučující zvolí jednu z aktivizačních metod výuky a aplikuje ji na skupinu. U těchto témat doporučuje autor projektu buď diskuzi nebo rounds (kolečko). Tyto dvě metody jsou pro začátek zvoleny záměrně, aby si studenti zvykli na způsob práce.

Vyučující si vyrobí kartičky s historickými daty (viz. výše). Každou hodinu je rozdává studentům, aby správně určili datum nebo událost, ke které každá kartička odkazuje. Frekvence tohoto cvičení může být dle potřeb vyučujícího a dle dosažených znalostí studentů upravena.

Výstup studenta – hodnotící metody:

- Didaktický test
- Výstup s referátem

Požadavky na studenta:

- Aktivní účast v hodině
- Zpracování seminární práce
- Splnění zkoušky s minimálním počtem bodů

Hodinová dotace:

- 14 vyučovacích hodin

Doporučené otázky k diskuzi:

Myslíte si, že jsou pro přenos informací lepší tištěná, nebo elektronická média?

Máte pocit, že vašim prarodičům se bez televize žilo lépe?

Domníváte se, že by se váš život bez mobilního telefonu neobešel?

Doporučené zdroje pro pedagoga:

BURTON, G., JIRÁK, J. *ÚVOD DO STUDIA MÉDIÍ*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2001. ISBN 80-85947-67-6.

MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. 1. vyd. Partners Czech, 2006. ISBN 80-239-6762-2.

10.2 Žurnalistika

Cíle tematického bloku:

- Definice pojmu žurnalistika; kdo je žurnalista; specifické znaky žurnalistiky – periodicitu, aktuálnost, veřejná dostupnost, publicita; typy žurnalistiky –

zdrojová žurnalistika, hloubková žurnalistika, zábavná žurnalistika apod.; zdroje žurnalistických informací – vlastní zdroje, zprostředkované informace atp.

- Definice jednotlivých žurnalistických sdělení; co je zpravodajství a čím se vyznačuje – základní zpravodajské otázky, zpráva, obsah zprávy, zásady tvorby zprávy, typy zpravodajství; co je publicistika a její charakteristické znaky, typy publicistiky - analytická publicistika, beletrizující publicistika atd., publicistické žánry – analytický článek, glosa, fejeton, komentář, interview apod.; ostatní žánry – beletristický, naučný, výchovný atp.
- V praxi ukázat studentům základní rozdíly žánrů; naučit je samostatně pracovat s textem, vytvářet dle zadání vyučujícího vlastní text; hodnotit věrohodnost získaných informací.

Průběh vyučování:

Tato problematika je částečně probírána v předmětu *Český jazyk a literatura*, ovšem vzhledem k výsledkům provedeného výzkumu je vhodné, aby se vyučující tomuto tématu věnoval intenzivněji.

Výklad předepsané látky by neměl přesáhnout 25 minut každé vyučovací hodiny. Následovat by měla práce s texty/články, které si studenti donesli z domova. Záleží na vyučujícím, jakou techniku práce zvolí. Autor projektu navrhuje, aby každý student přednesl svůj příspěvek a ostatní ho poté analyzovali. Student by text měl číst před tabulí, tím se zlepšuje jeho schopnost hovořit na veřejnosti, zároveň by bylo vhodné, aby svůj text namnožil a rozdál ostatním ve třídě. Vyučující může zvolit i jinou možnost. Například zadat studentům, jaký typ textu si mají na další hodinu donést, může jich být i více. Opět studenti, tentokrát už se zadáním vyučujícího, přednesou svůj text před ostatními.

Slabším studentům by měl vyučující pomoci a podpořit je, naopak studenty příliš „ambiciózní“ by měl usměrňovat. Může zvolit také taktiku, kdy spojí slabšího a silnějšího studenta do dvojice a zadá jim společný úkol. Tento proces by mohl zlepšovat

práci ve skupině a celkově zlepšit třídní klima. Na závěr hodiny by mohla proběhnout diskuze na zadané téma.

Výstupy studenta - hodnotící metody:

- Esej
- Rozbor jazykového projevu
- Výstup s referátem

Požadavky na studenta:

- Aktivní účast v hodině
- Přednesený referát
- Sledování aktuálního dění ve společnosti
- Účast na odborné exkurzy

Hodinová dotace:

- 12 vyučovacích hodin

Doporučené otázky k diskuzi:

Proč si myslíte, že je pro člověka zpravodajství důležité?

Myslíte si, že všichni novináři (zpravodajové) píší vždy pravdu?

Dáváte přednost publicistice nebo zpravodajství?

Doporučené zdroje pro pedagoga:

VERNER, P. *ZPRAVODAJSTVÍ A PUBLICISTIKA*. 2. upr. a dopl. Vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010 ISBN 978-80-86723-88-4 (brož.)

BARTOŠEK, J., DAŇKOVÁ, H. *ŽURNALISTIKA A ŠKOLA: Příručka pro učitele mediální výchovy*. 1. vyd. Frýdek-Místek: Václav Daňek, 2008 ISBN 978-80-254-3020-0.

10.3 Mediální produkce v ČSSR a ČR před a po roce 1989, manipulace a propaganda, cenzura, regulace médií

Cíle tematického bloku:

- Pouze ve zkratce definovat dobu před rokem 1989 a změny po roce 1989 – těmito znalostmi by ale studenti měli disponovat.
- Definice pojmu manipulace a propaganda, jaká představují pro společnost i jednotlivce dopady a rizika, jak je odhalit, jak se jim bránit, příklady z praxe, lze použít i příklady z historie.
- Definice pojmu cenzura, druhy cenzury – politická, internetová apod., cenzura v totalitních a autoritářských režimech, cenzura v ČSSR před rokem 1989, samizdat. Příklady dnešních států, kde se objevuje cenzura – Čínská lidová republika, Ruská federace, Korejská lidově demokratická republika, Kuba.
- Definice pojmu regulace, co je regulace médií, jak se provádí, legislativa, Rada ČR pro rozhlasové a televizní vysílání.
- Ukázky mediální produkce vzniklé v době před rokem 1989 a po něm – noviny, časopisy, filmy, reklama apod.

Průběh vyučování:

Toto téma se částečně objevuje ve vyučovacím předmětu *Občanská nauka, Dějepis, Český jazyk a literatura*. Proto by studenti určité znalosti mít měli už z předchozích let. Vyučující se proto snaží zprostředkovat studentům převážně základní a všeobecně známé informace.

Autor projektu doporučuje, aby si vyučující rozdělil tento tematický blok na menší celky. U každého celku by měl výklad střídát s praktickými ukázkami děl. Po ukončení výkladu a po promítání audiovizuálních příspěvků by měla probíhat diskuze. Možností, jak v hodině pracovat s touto tematikou je samozřejmě více a záleží vždy na

vyučujícím a schopnostech studentů, kterou metodu zvolí. Pokud se studenti řádně připraví, je též možné, aby výuka probíhala pouze formou diskuze nebo promítání ukázek.

V těchto hodinách se doporučuje, aby byly lavice po třídě rozmístěny do půlkruhu. Zlepšuje se tak komunikace mezi jednotlivci a vyučující má větší přehled o dění ve třídě.

Výstupy studenta - hodnotící metody:

- Analýza výkonu studenta
- Výstup s referátem

Požadavky na studenta:

- Aktivní účast v hodině
- Přednesený referát
- Projekce připravené prezentace
- Sledování aktuálního dění ve společnosti
- Zpracování seminární práce
- Příprava handoutu pro spolužáky

Hodinová dotace:

- 12 vyučovacích hodin

Doporučené otázky k diskuzi:

Proč si myslíte, že se v některých zemích dodnes objevuje cenzura?

Jaké výhody a nevýhody představuje regulace médií?

Myslíte si, že se lidé nechají snadno zmanipulovat?

Doporučené zdroje pro pedagoga:

VERNER, P. *PROPAGANDA A MANIPULACE*. 1. vyd. Praha: UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO, 2011. ISBN 978-80-7452-015-0.

GOLDBERG, B. *Jak novináři manipulují*. 1. vyd. Praha: Ideál, 2005. ISBN 80-901017-8-X.

10.4 Reklama

Cíle tematického bloku:

- Definice pojmu reklama, šíření reklamního sdělení, základní reklamní cíle – informovat, přesvědčovat, připomínat; historie reklamy. Typy reklamy – inzerce v tisku, rozhlasové a televizní spoty, vnější reklama, internetová reklama a reklama využívající nová média, reklamní kampaň.
- Manipulační techniky v reklamě. Nerealisticky zobrazované ikony – nebezpečí nápodoby, přejímání apod.

Průběh vyučování:

Výklad této látky by měl být omezen pouze na základní definice, aby si studenti ujasnili a srovnali získané informace. Po výkladu by měly následovat ukázky vybraných reklam, na kterých by měl vyučující demonstrovat manipulační techniky používané různými zájmovými organizacemi. Studenti by měli mít možnost do výuky vstupovat (například zvednutím ruky) se svými názory, připomínkami a pocity, které v nich reklama vyvolává. Na konci vyučování může opět proběhnout mezi studenty diskuze.

Výstupy studenta - hodnotící metody:

- Analýza výkonu studenta
- Systematické pozorování studenta

Požadavky na studenta:

- Aktivní účast v hodině
- Sledování aktuálního dění ve společnosti

Hodinová dotace:

- 6 vyučovacích hodin

Doporučené otázky k diskuzi:

Myslíte si, že má na vás reklama velký vliv?

Znáte nějakou lživou reklamu?

Doporučené zdroje pro pedagoga:

POSPÍŠIL, J., ZÁVODNÁ, L. S. *Jak na reklamu: praktický průvodce světem reklamy*. 1. vyd. Kralice na Hané: Computer Media, 2012. ISBN 978-80-7402-115-2. (brož.)

LINDSTROM, M. *Vyluxované mozky: triky, které používají firmy, aby nás přiměly k nákupu*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2012. ISBN 978-80-7261-191-1. (brož.)

10.5 Internet a sociální sítě

Cíle tematického bloku:

- Definice pojmu nová média – kdy vznikla, jaký je jejich současný vývoj.
- Definice pojmu internet, služby internetu – World Wide Web, On-line komunikace, elektronická pošta, sociální sítě – Facebook, Twitter. Klady a zápory užívání internetu. Jak pracovat s informacemi, které student získá, jejich důvěryhodnost (Wikipedie). Bezpečnost informací na internetu.
- Definice pojmu sociální média – blogy, diskusní fóra, chaty, sociální sítě

- Definice pojmu sociální síť, Facebook, Twitter, apod., nebezpečí sociálních sítí.
- Facebook – vznik a vývoj, jak si založit profil na facebooku, zabezpečení účtu, ochrana soukromí, jak využívat možnosti facebooku s rozumem, facebooková nebezpečí, jak si profil zrušit.

Průběh vyučování:

U tohoto tématu je forma výuky oproti předchozím tematickým blokům zvolena odlišně. Definice a k nim náležící informace by měl vyučující předat studentům pouze formou krátké přednášky. Studenti si nic nezapisují.

Vyučování je v tomto bloku zaměřeno hlavně na bezpečné užívání internetu a sociálních sítí. Cílem je ukázat studentům, jaká rizika jim na internetu, potažmo sociálních sítích hrozí. Pedagog by se proto měl zaměřit hlavně na to, aby na praktických příkladech ukázal, jak hrozící nebezpečí odvrátit, jak se mu efektivně bránit, nebo jak nejlépe řešit již vzniklou situaci. Proto by výuka měla probíhat hlavně formou diskuze mezi samotným vyučujícím a studenty. Pedagog by se měl snažit diskuzi obohatit o zajímavé příspěvky a pomoci tak studentům, podívat se na tuto problematiku z více úhlů.

Výstupy studenta - hodnotící metody:

- Analýza výkonu studenta
- Portfolio studenta
- Výstup s referátem

Požadavky na studenta:

- Aktivní účast v hodině
- Přednesený referát
- Sledování aktuálního dění ve společnosti

Hodinová dotace:

- 14 vyučovacích hodin

Doporučené otázky k diskuzi:

Jaký máte názor na člověka, který má na facebookovém účtu svou profilovou fotografii, na které je vyobrazen, jak se sám mobilem fotí v zrcadle?

Myslíte si, že s příchodem sociálních sítí se vztahy mezi lidmi zlepšily nebo naopak zhoršily?

Nebojíte se, že některé vámi uveřejněné fotografie na internetu vám v dospělosti mohou způsobit problémy?

Jak byste se zachovali, kdybyste zjistili, že je váš spolužák obětí kyberšikany?

Doporučené zdroje pro pedagoga:

ECKERTOVÁ, L., DOČEKAL, D. *BEZPEČNOST DĚTÍ NA INTERNETU: RÁDCE ZODPOVĚDNÉHO RODIČE*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2013. ISBN 978-80-251-3804-5.

10.6 Praktická cvičení – doplňková činnost

Praktická cvičení by měla být realizována v průběhu celého školního roku. Autor projektu navrhuje tři možné formy realizace – tvorba časopisu, tvorba vlastní reklamy a moderování. Vyučující rozdělí studenty do tří skupin, buď podle zájmů každého studenta, nebo se studenti rozlosují. Každá skupina by v průběhu školního roku, s ohledem na konkrétní probírané téma, splnila jednu z těchto tří doplňkových činností.

První skupina má za úkol vytvořit školní časopis. Měl by obsahovat text jak ve zpravodajském, tak publicistickém stylu, týkající se aktuálních témat konkrétního studovaného oboru. Rozsah časopisu by měl být asi dvacet stran. Časopis by měl obsahovat kromě samostatného textu také fotografie a měl by být alespoň částečně graficky zpracován, aby studenti ukázali, že i s těmito programy umějí také pracovat (práce s počítačovými programy je součástí výuky v předmětu Informační a

komunikační technologie). Poté proběhne ve třídě prezentace vytvořeného časopisu a následně jeho ohodnocení vyučujícím.

Druhá skupina má za úkol vytvořit reklamní kampaň na smyšlený výrobek. Cílem je stanovení finančního rozpočtu, vytvoření reklamního poselství a reklamy, volba mediální strategie (výběr vhodných médií pro prezentaci výrobku). Skupina celý tento projekt vytvoří jako prezentaci, kterou poté v hodině představí zbytku třídy. Vzhledem k tomu, že úkol neplní pouze jeden student, ale celá skupina, měl by vyučující požadovat adekvátní výsledek práce. Následně pedagog výsledek práce vyhodnotí.

Třetí skupina má za úkol vytvořit scénář, podle kterého následně ve třídě uskuteční skupinovou debatu, kterou povede osoba moderátora (v této pozici se vystřídají všichni studenti této skupiny). Debata by měla být zaměřena na aktuální problematiku týkající se daného vzdělávacího oboru. Vyučující do debaty nezasahuje, pouze na jejím konci provede slovní hodnocení.

10.7 Exkurze

Po absolvování tematického bloku *Žurnalistika* by se studenti měli zúčastnit exkurze do redakce Mosteckého deníku. Zde by shlédli, jak redakce funguje, jak pracují redaktoři, grafici a další zaměstnanci deníku.

Redakce Mosteckého deníku je od budovy školy vzdálená asi 15 minut jízdy tramvají, proto by tato exkurze nebyla pro školu ani studenty zatížena finančními náklady.

10.8 Doplnující informace pro pedagoga

Tento sylabus je vytvořen pro SŠT Most. Vzhledem k rozmanitosti oborů, které se na této škole vyučují, autor projektu doporučuje, aby si pedagog jednotlivé tematické

bloky doplnil o látku týkající se témat, která se týkají učiva každého vzdělávacího programu.

Hodinová dotace u jednotlivých tematických bloků je stanovena pouze orientačně. Zbývající nevyužité hodiny slouží ke cvičení a k zopakování probrané látky. V tomto směru záleží hlavně na pedagogovi, jak se rozhodne hodinovou dotaci upravit, s ohledem na stávající znalosti studentů.

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo vypracovat sylabus, podle kterého by se na Střední škole technické Most mohl vyučovat samostatný předmět Mediální výchova. Pro tento účel bylo potřeba zjistit, jaké jsou dosažené znalosti studentů v této oblasti. Dotazníkový průzkum, provedený na vzorku 100 studentů SŠT Most v období podzimu 2013, přinesl znepokojivé výsledky. Nejprve je tedy nutné, chybějící znalosti doplnit. Proto je hned na začátku výuka zaměřena na základní fakta, historické mezníky, definice a rozdíly, například ve zpravodajství a publicistice. Aby ale výuka nebyla zaměřena pouze na strohý výklad informací a studenty tak neodradila od studia tohoto předmětu, je výklad obohacen o různé aktivizační metody a jiná cvičení, která studentům ukážou, jak média fungují v praxi.

Sylabus je koncipován do pěti tematických bloků. První tematický blok je zaměřen na média obecně, co jsou média, co je mediální výchova, mediální gramotnost apod. Ve druhém bloku se studenti seznámí se žurnalistikou a žurnalistickým stylem. Třetí blok má za úkol zprostředkovat studentům mediální produkci, problematiku cenzury a manipulace prostřednictvím médií před rokem 1989 a po roce 1989 na území České republiky. Čtvrtý blok je o reklamě, tvorbě reklamy, marketingových strategiích a reklamních kampaních. Pátý tematický blok pojednává o internetu a o tom, jaké klady a zápory jeho používání uživatelům přináší. Součástí jsou také tři cvičení a exkurze do redakce Mosteckého deníku.

Absolvováním tohoto předmětu by u studentů měla nastat řada změn v jejich přístupu k médiím i v jejich uvažování. Studenti by se měli lépe orientovat v médiích a mediální nabídce. Měli by znát různé druhy médií, od tištěných po elektronická. Připomenout si základní historické mezníky v médiích. Zároveň by také měli získat schopnost, lépe se orientovat v informacích, která jim média zprostředkovávají. Měli by být schopni kriticky uvažovat, analyzovat získaný materiál, pracovat s textem, nenechat se manipulovat. Pracovat s internetem, orientovat se v jeho nabídce a být si vědomi toho, jaké následky může jejich zanechaná elektronická stopa mít. Záměrem také bylo, aby se studenti začali více zajímat o dění, jak v ČR, tak v zahraničí, a zároveň obohatili své stávající všeobecné znalosti.

Hodinová dotace pro výuku tohoto předmětu je 64 hodin. Hodinové dotace uváděné u tematických bloků jsou pouze orientační, záleží na vyučujícím a výkonu studentů, jak budou schopni s daným tématem pracovat. Protože se jedná o pilotní projekt, je vhodné, aby vyučující během školního roku sylabus dle svých potřeb a potřeb studentů upravoval a dále obohacoval o další témata a cvičení, i s ohledem na různost oborů, které Střední škola technická Most nabízí. Sylabus by pedagogovi tak měl sloužit hlavně jako pomůcka pro realizaci výuky Mediální výchovy.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BAKAN, J. *DĚTSTVÍ POD PALBOU: Jak velký byznys ovlivňuje děti*. 1. vyd. Praha: TRITON, 2013. s. 192 ISBN 978-80-7387-653-1.

BARTOŠEK, J., DAŇKOVÁ, H. *ŽURNALISTIKA A ŠKOLA: Příručka pro učitele mediální výchovy*. 1. vyd. Frýdek-Místek: Václav Daňek, 2008 ISBN 978-80-254-3020-0.

BÍNA, D. a kol. *VÝCHOVA K MEDIÁLNÍ GRAMOTNOSTI*. 1. vyd. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2005. s. 25 ISBN 80-7040-844-8.

BURTON, G., JIRÁK, J. *ÚVOD DO STUDIA MÉDIÍ*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2001. ISBN 80-85947-67-6.

ECKERTO VÁ, L., DOČEKAL, D. *BEZPEČNOST DĚTÍ NA INTERNETU: RÁDCE ZODPOVĚDNÉHO RODIČE*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2013. ISBN 978-80-251-3804-5.

GAVORA, P. *ÚVOD DO PEDAGOGICKÉHO VÝZKUMU*. 2. rozš. vyd. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.

GILES, D. *PSYCHOLOGIE MÉDIÍ*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 35-36 ISBN 978-80-247-3921-2

GOLDBERG, B. *Jak novináři manipulují*. 1. vyd. Praha: Ideál, 2005. ISBN 80-901017-8-X.

HUK, J. *SOCIOLOGIE MÉDIÍ*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. s. 22 ISBN 978-80-86723-65-5.

ILOWIECKI, M. T., ŽANTOVSKÝ, P. *MANIPULACE V MÉDIÍCH*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008 ISBN 978-80-86723-50-1

Informační brožura ISŠT – COP, Reklamní agentura Most, Most: 1997

JIRÁK, J., KOPPLOVÁ, B. *Masová média*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-466-3.

KALHOUS, Z., OBST, O. a kol. *Školní didaktika*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002 ISBN 80-7178-253-X.

KOHOUT, K., *ZÁKLADY OBECNÉ PEDAGOGIKY*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2007. ISBN 978-80-86723-38-9.

- KOMENSKÝ, J. A. *Didaktika velká*. 3. vyd. Brno: Komenium, 1948.
- KOTRBA, T., LACINA, L. *Aktivizační metody ve výuce: Příručka moderního pedagoga*. 2. přeprac. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011. ISBN 978-80-87474-34-1.
- KOTRBA, T., LACINA, L. *Praktické využití aktivizačních metod ve výuce*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2004. ISBN 978-80-87029-12-1.
- KROUPOVÁ, A. *TOLERANCE A MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST V MULTIKULTURNÍM PROSTŘEDÍ*. Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta, 2008. ISBN 978-80-7290-359-7.
- LINDSTROM, M. *Vyluxusované mozky: triky, které používají firmy, aby nás přiměly k nákupu*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2012. ISBN 978-80-7261-191-1. (brož.)
- MCQUAIL, D. *Úvod do teorie masové komunikace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-338-3.
- MEYROWITZ, J. *VŠUDE A NIKDE: Vliv elektronických médií na sociální chování*. 1. české vyd. Praha: Karolinum, 2006. s. 187 ISBN 80-246-0905-3.
- MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. 1. vyd. Partners Czech, 2006. ISBN 80-239-6762-2.
- MIČIENKA, M., JIRÁK, J. a kol. *Základy mediální výchovy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-315-4.
- Mostecký deník. Most: VLTAVA-LABE-PRESS, 2003, č. 179
- NIKLESOVÁ, E., BÍNA, D. *MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST A MEDIÁLNÍ VÝCHOVA: studijní texty*. 1. vyd. České Budějovice: Vlastimil Johanus, 2010. ISBN 978-80-904247-6-0. (brož.)
- POSPÍŠIL, J., ZÁVODNÁ, L. *Mediální výchova – METODIKA*. 1. vyd. Computer media, 2010. ISBN 978-807402-040-7.
- PRŮCHA, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2003. ISBN: 80-7178-772-8.
- REIFOVÁ, I. a kol. *Slovník mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7.
- SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-246-1. (brož.)

VAVŘIČKOVÁ, A. *Děti a reklama*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Bor, 2010. ISBN 978-80-86807-44-7.

VERNER, P. *Mediální výchova: průřezové téma*. 1. vyd. Albra, 2007. ISBN 978-80-7361-042-5.

VERNER, P. *PROPAGANDA A MANIPULACE*. 1. vyd. Praha: UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO, 2011. ISBN 978-80-7452-015-0.

VERNER, P. *ZPRAVODAJSTVÍ A PUBLICISTIKA*. 2. upr. a dopl. Vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010 ISBN 978-80-86723-88-4. (brož.)

ZOUREK, J., SUDICKÝ, P. *E-learning: učení s online technologiemi*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012. s. 25 ISBN 978-80-7357-903-6

Seznam použitých internetových zdrojů

DOULÍK, P. *Metodologie pedagogického výzkumu*. [online]. © 2008 [cit. 2014-1-31]. Dostupné z: file:///C:/Users/Admin/Downloads/Met_2.pdf

INFOGRAM – Portál pro podporu mediální vzdělanosti. *Vzdělání a jeho cíle*. [online]. © 2008-2014 [cit. 2014-1-31]. Dostupné z: <http://www.infogram.cz/article.do?articleId=1612>

Klinika adiktologie. *Jak závislost na internetu vypadá?* [online]. © 28. 11. 2010 [cit. 2013-10-12]. Dostupné z: <http://poradna.adiktologie.cz/article/zavislost-na-internetu/jak-zavislost-na-internetu-vypada/>

NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ. *Rámcové vzdělávací programy*. [online]. © 2008-2012 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://zpd.nuov.cz/RVP/H/RVP%204153H02%20Jezdec%20a%20chovatel%20koni.pdf>

NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ. *Rámcové vzdělávací programy*. [online]. © 2008-2012 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/ramcove-vzdelavaci-programy/rvp-os>

SŠT Most. *Škola – profil*. [online]. © 2013-09-25 [cit. 2013-12-28]. Dostupné z: http://www.sstmmost.cz/school_prof.htm

VÝZKUMY.KNIOVNA.CZ. *Výzkumné otázky a hypotézy*. [online]. © 2012 [cit. 2014-1-31]. Dostupné z: <http://vyzkumy.knihovna.cz/ucebnice/vyzkumne-otazky-hypotezy>

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Preference respondentů, týkající se jimi nejčastěji užívaného média	58
Graf č. 2: Preference respondentů, týkající se času tráveného u televize	59
Graf č. 3: Preference respondentů v oblasti televizního zpravodajství	60
Graf č. 4: Odpovědi respondentů, týkající se rozdílu mezi komerční a veřejnoprávní televizní stanicí	62
Graf č. 5: Odpovědi respondentů, týkající se správného určení TV stanice	63
Graf č. 6: Preference respondentů, týkající se četnosti použití denního tisku	64
Graf č. 7: Odpovědi respondentů, týkající se určení rozdílů mezi zpravodajstvím a publicistikou	65
Graf č. 8: Odpovědi respondentů, týkající se správného určení veřejnoprávní a komerční rozhlasové stanice	67
Graf č. 9: Preference respondentů, týkající se času, který denně stráví surfováním na internetu	68
Graf č. 10: Preference respondentů, týkající se jejich subjektivního pocitu ovlivnění reklamou v určitém médiu	69
Graf č. 11: Znázornění správnosti odpovědí respondentů, týkající se vynálezce knihtisku	71

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Dotazník	I
Příloha B – Přehled oborů středního vzdělání vyučovaných ve školním roce 2013/14	II
Příloha C – Mediální slovníček	III
Příloha D – ŠVP Jezdec a chovatel koní	IX

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA A – DOTAZNÍK

Dobrý den,

žádám Vás o vyplnění tohoto dotazníku pro mou diplomovou práci. Dotazník je anonymní. U uzavřených otázek zakroužkujte vždy jen jednu odpověď. Děkuji

1. Jaký typ média využíváte nejčastěji?

a, televize   b, rozhlas   c, tisk   d, internet

2. Kolik času denně strávíte sledováním televize?

a, 1-2 hodiny   b, 2-5 hodin   c, 6 a více hodin   d, televizi nesleduji

3. Jakým televizním zprávám dáváte přednost?

a, Nova/Prima   b, ČT1/ČT24   c, internetové zpravodajství   d, zprávy nesleduji vůbec

4. Jaký je rozdíl mezi komerční a veřejnoprávní televizí?

5. Jmenujte jednu komerční a jednu veřejnoprávní televizi.

6. Jak často čtete denní tisk?

a, každý den   b, asi tak 3x týdně   c, asi tak 1x týdně   d, denní tisk nečtu

7. Jaký je rozdíl mezi zpravodajstvím a publicistikou?

8. Jmenujte jednu veřejnoprávní a jednu komerční rozhlasovou stanici.

9. Kolik času denně trávíte surfováním na internetu?

a, 1-2- hodiny   b, 2-5 hodin   c, 6 a více hodin   d, internet
nepoužívám

10. Ve kterém médiu vás dokáže reklama nejvíce ovlivnit (přesvědčit)?

a, televize   b, rozhlas   c, tisk   d, internet

11. Kdo vynalezl knihtisk?

Příloha B – Přehled oborů středního vzdělání vyučovaných ve školním roce 2013/14

Střední vzdělání s maturitní zkouškou – 4leté denní

- Mechanik seřizovač
- Elektrotechnika
- Stavebnictví
- Chovatelství
- Ekonomika a podnikání
- Bezpečnostně právní činnost

Střední vzdělání s výučním listem – 3leté denní

- Strojní mechanik
- Obráběč kovů
- Mechanik opravář motorových vozidel
- Elektrikář
- Elektrikář – silnoproud
- Truhlář
- Instalatér
- Montér suchých staveb
- Zedník
- Jezdec a chovatel koní
- Operátor skladování
- Zednické práce

Střední vzdělání s výučním listem – 3leté dálkové

- Strojní mechanik
- Elektrikář – silnoproud

Příloha C – Mediální slovníček¹⁴⁰

Banner – obdélníková plocha/proužek na webových stránkách, který je využíván pro zobrazení reklamy, často je tento proužek animovaný a zpravidla odkazuje na stránky zadavatele

Billboard – venkovní reklama ve formátu 5,10 x 2,4 m umístěná na veřejných prostranstvích, většinou na okrajích měst, nebo podél dálnic; větší billboardy o velikosti 9,6 x 3,6 m se nazývají bigboardy

Brífink – krátké setkání či beseda, konaná s novináři po skončení nějakého jednání; většinou se svolává operativně, má ryze pracovní charakter

Bulvár – původně se jednalo o pouliční tisk, s vysokým nákladem, který byl určen méně vzdělané vrstvě obyvatel; bulvár se dnes vyznačuje senzací, jednoduchostí, jasností, informacemi o životě celebrit apod.; výrazná je jeho grafická podoba a množství fotografií

Cenzura – záměrný, vědomý a cílený zásah státní moci do autorského záměru či do informačního toku; v širokém pojetí jakákoliv kontrola či dohled státní moci nad šířením mediálního obsahu; aby mohl být tento pojem použit, bývá podmínkou násilný zásah do práv autorů a vydavatelů mediálního sdělení

Časopis – tiskovina; vychází pravidelně v určitém místě, periodicita je nejméně půlroční a nejvíce jednotýdenní, na rozdíl od deníku je méně aktuální, naopak probíraná témata jsou více podrobná, často je určena pro jasně vymezenou skupinu čtenářů

Deník – periodikum, vycházející pravidelně alespoň dvakrát týdně; obvykle častěji; obsahuje zpravodajství a publicistiku; může se dělit například podle šíře působnosti na

---

¹⁴⁰ Podrobnější informace k jednotlivým pojmům: REIFOVÁ, I. a kol. *Slovník mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7.

celostátní, regionální a lokální; podle obsahového zaměření na všeobecné, sportovní, ekonomické aj.; podle toho, jak závažný nebo zábavný je jeho obsah; nebo dle denní doby na ráno, odpolední, večerní; příklady: Právo, Lidové noviny, Mostecký deník, Lomská radnice

Digitalizace – digitalizací rozumíme převod analogového signálu na digitální, to umožňuje vysílání prostřednictvím kabelového, zemského nebo satelitního vysílání; digitalizace umožňuje vyšší kvalitu obrazové a zvukové informace, možnost vysílat více televizních programů apod.

E-mail – elektronická schránka nebo elektronická zpráva, kterou posílá jeden uživatel druhému prostřednictvím internetu; k e-mailu je možné připojovat i různé soubory

Editor – editorem je v tištěných médiích redaktor, který se stará o podobu celého čísla novin či časopisu, nebo jen jejich jednotlivých stránek; v televizi je editorem pracovník, který do konečné podoby upravuje příspěvky a zajišťuje jednotné znění vysílání

Etika v médiích – jedná se o souhrn principů, a představ, jak by mělo vypadat tzv. „správné“ chování; stanovují si ho sama média; může se jednat o nepsaná pravidla redakční kultury, etické kodexy různých spolků, redakcí, unií a asociací; etické kodexy jsou v demokratických společnostech považovány za způsob, jak zachovat nezávislost médií a zajistit jejich zodpovědné chování vůči společnosti

Eskapismus – slouží jako označení pro „útek“ osoby do nereálného světa dobrodružství, exotiky, celebrit, milostných dobrodružství prezentovaných médiem, oproti méně „radostné“ realitě všedního života

Fáma – nepotvrzené, úmyslně rozšiřované sdělení, šířící se od osoby k osobě (většinou ústně); obsahuje většinou značně zkreslené údaje

Feature – většinou rozsáhlejší článek v časopise nebo v příloze deníku; obsahuje vlastní, často reportážní text a fotografie; využívá více zdrojů; někdy se označení používá i pro monotematické, komponované pořady v rozhlasu

Fejeton – stylistický útvar, vyznačující se dominantním názorem autora na určitý jev; často je použito ironie a sarkasmu; snaha problém vidět nově a z neočekávaného úhlu pohledu

Glosa – poznámka na okraji, nebo mezi řádky; autor komentuje nastalou situaci; obsahuje konkrétní fakta a vztah autora k nim.

Headlines – stručný přehled zpráv, objevuje se u zpravodajských pořadů; krátký přehled zpráv na úvod pořadu

Chat – program umožňující komunikaci po celém světě a v reálném čase; chápat lze i jako druh elektronického rozhovoru nebo diskuse mezi lidmi, připojenými k internetu

Internet – „sít' sítí“; systém propojení počítačových sítí po celém světě, které si mohou navzájem vyměňovat data na základě jednotného protokolu

Investigativní žurnalistika – typ žurnalistiky; soustřeďuje se na hledání skrytých souvislostí, pátrá po pozadí, snaží se je rozkrýt a pochopit ve veřejném zájmu; kriticky zpracovává nejrůznější dokumenty

Inzerce – reklamní část novin a časopisů; jsou významným zdrojem příjmů média

Klamavá reklama – mediální komunikace, záměrně uvádějící uživatele v omyl; klamavým údaj může být sám o sobě pravdivý, jestliže vzhledem k okolnostem uváděl v omyl

Komerční reklama – reklama zaměřená na propagaci zboží, značky či služby a s úmyslem ovlivnit spotřebitelské chování; např. snaha zvýšit prodej, nebo rozhodnout se pro určitou značku

Marketing – proces řízení a usměrňování nakupování zákazníků, ve všech jeho fázích a dlouhodobě; prostředky marketingové komunikace: inzerce, Public Relations, přímí marketing, osobní prodej apod.

Marketingový mix – základní marketingové nástroje, kterých společnosti využívají, aby dosáhly svých plánovaných cílů na trhu. Mezi tyto marketingové nástroje, označované jako 4P patří: produkt (výrobek nebo služba), price (cena, za kterou je

výrobek nabízen), place (místo, kde se dá výrobek sehnat), promotion (propagace výrobku)

Masová média – vše, co je určeno k tomu, aby se čířilo z jednoho místa a mohlo být použito všemi, např. filmy, časopisy, televizní vysílání, webové stránky, to znamená, že příjemci a uživatelé nejsou konkrétní jedinci či skupina jedinců, nýbrž anonymní, obecně definované množiny, jež si pro svou velikost vysloužili označení „masa“

Nezávislost médií – označení, charakterizující postavení médií v demokratické společnosti, v té se traduje představa, o zvláštním postavení médií, nezávislých na státní moci, které tak mohou reprezentovat zájmy veřejnosti a kontrolovat politickou či ekonomickou moc

Nová média – výraz označující média, která nastupují jako technologická inovace, od konce 20. století se tak označují média založená na digitalizaci, počítačích a telekomunikaci.

Novinářská kachna – označení pro tzv. neověřené zprávy

Noviny - pravidelně vycházející tiskoviny; zaměřené na aktuální, obecné a pro veřejnost důležité nebo přitažlivé informace; v určité dny bývají doplněny přílohami či magazínem

Paparazzi – drzý fotograf, který fotografuje známé osobnosti bez jejich svolení

Perex – úvodní část textu, má za úkol rozvinout nadpis, upoutat čtenáře a stručně shrnout obsah textu.

Podprahová reklama – způsob/metoda, jak podat člověku informace, aniž by o tom on sám věděl; například opakovaný několika milisekundový stříh určitého symbolu do filmu; tato forma reklamy je zákonem o regulaci reklamy zakázána

Prime time – označení pro nejvíce sledované vysílací (z hlediska inzerentů nejzajímavější) časy v rozhlase a televizi; za prime time se pokládají večerní časy většinou mezi 19:00 až 22:00

Product placement – forma reklamy, kdy se určitý výrobek nebo služba umístí do filmu nebo pořadu, ten sám o sobě nemá reklamní charakter

Propagace – opatření, jež mají u člověka způsobit určité chování; nástroje propagace jsou Public Relations, reklama apod.

Propaganda – komunikační aktivity, které mají za cíl změnit veřejné mínění a ovlivnit postoj veřejnosti

Publicistika – mediální produkce zaměřená na aktuální témata; vyznačuje se prezentací mínění či názoru autora; dovoluje užití osobitějších jazykových či stylistických prostředků; např. poznámka, komentář, glosa apod.

Public Relations – systematická komunikace s veřejností, s cílem ji ovlivnit, vytvořit určité klima, získat přízeň; PR oddělení bývají součástí organizací a obchodní společnosti

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (RRTV) – správní úřad, vykonávající státní správu a dohled v oblasti rozhlasového a televizního vysílání

Rada České televize (RČT) – dozorčí orgán nad činnostmi České televize; jmenuje ho Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR

Rada pro reklamu – dobrovolné profesní sdružení zadavatelů reklamy; jejím cílem je čestná, legální, decentní a pravdivá reklama na území ČR; vydává Kodex reklamy

Recenze – druh publicistického textu, který má za úkol představit a zhodnotit dílo a jeho autora

Reklama – veřejné oznámení provedené za úhradu, jehož cílem je propagace určitého produktu nebo služby

Reportáž – vědecká výpověď konkrétního zážitku v písemné, vizuální nebo slyšené podobě; vychází z bezprostřední situace; publicistický žánr

Share – sledovanost časového úseku vysílání daného televizního programu; v % vyjadřuje podíl těch domácností, které v dané oblasti a čase televizi sledují

Sloupek – publicistický žánr; podnětem je zážitek či pozorování; stojí na vtipném nápadu či ironii

Soukromé médium – získává finance z prodeje inzerce a reklamních spotů

Spam – nevyžádaná elektronická pošta obsahující reklamu

Sponzoring – finanční příspěvek pro vysílaný program či pořad; poskytuje ho komerční nebo jiný subjekt s cílem podpořit svou značku, image apod.

Tisková zpráva – textové sdělení pro média, vydané obchodní společností, politickou stranou nebo jinou organizací v okamžiku potřeby sdělit důležitou informaci veřejnosti

Zpráva – žurnalisticky zpracovaná informace, obsahující údaje o něčem co se stalo nebo stane nebo o změně stavu; pouze konstatuje, nekomentuje fakta

Žurnalistika – pravidelné zpracování a šíření informací, které jsou důležité nebo zajímavé pro široké publikum, skrze sdělovací prostředky

Příloha D – ŠVP Jezdec a chovatel koní

Střední škola technická, Most, příspěvková organizace
Dělnická 21, 434 01 Most

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

JEZDEC A CHOVATEL KONÍ

RVP

41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní

OBSAH

OBSAH.....	2
ÚVODNÍ A IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE.....	3
PROFIL ABSOLVENTA.....	4
CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU.....	8
PODMÍNKY REALIZACE ŠVP	15
SPOLUPRÁCE SE SOCIÁLNÍMI PARTNERY	17
ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT A KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ.....	18
PŘEHLED ROZPRACOVÁNÍ OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ V RVP DO ŠVP.....	20
RÁMCOVÝ UČEBNÍ PLÁN	22
KONKRETIZOVANÝ UČEBNÍ PLÁN	24
ČESKÝ JAZYK A LITERATURA	26
ANGLICKÝ/NĚMECKÝ JAZYK.....	42
OBČANSKÁ NAUKA	53
FYZIKA	60
CHEMIE.....	65
EKOLOGIE.....	68
MATEMATIKA	71
TĚLESNÁ VÝCHOVA.....	77
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE.....	88
EKONOMIKA	94
KRMIVÁŘSTVÍ.....	98
NAUKA O KONÍCH	106
CHOV KONÍ.....	117
PRAVIDLA JEZDECKÉHO SPORTU	136
TECHNICKÁ ZAŘÍZENÍ.....	151
ŽIVOTOSPRÁVA JEZDCE	160
JEZDECTVÍ.....	169
ODBORNÝ VÝCVIK	185

ÚVODNÍ A IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název a adresa školy:	Střední škola technická, Most, příspěvková organizace, Dělnická 21, 434 01 Most
Ředitel:	PaedDr. Karel Vokáč
Kontakty:	Tel.: (+420) 476 137 211, e-mail: sstmmost@sstmmost.cz
www:	www.sstmmost.cz
Zřizovatel:	Ústecký kraj, Velká Hradební 48, Ústí nad Labem, PSČ 400 02, IČ: 708 92 156
Název ŠVP:	JEZDEC A CHOVATEL KONÍ
Kód a název oboru:	41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní
Stupeň vzdělání:	střední vzdělání s výučním listem
Délka a forma vzdělávání:	3 roky, denní studium
Platnost ŠVP:	od 1. 9. 2010
Aktualizace ŠVP:	k 1. 9. 2013

Schválil ředitel školy PaedDr. Karel Vokáč,
dne 20. června 2013, s účinností od 1. září 2013, počínaje prvním ročníkem.

PROFIL ABSOLVENTA

Název ŠVP:	JEZDEC A CHOVATEL KONÍ
Kód a název oboru vzdělávání:	41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní
Délka a forma studia:	3 roky; denní studium
Stupeň vzdělání:	střední vzdělání s výučním listem
Způsob ukončení, certifikace:	závěrečná zkouška, vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list

1. Pracovní uplatnění absolventa

Absolvent ŠVP *Jezdec a chovatel koní* je připravován na úspěšný, smysluplný a odpovědný osobní, občanský i profesní život v podmínkách měnícího se světa. Důraz je kladen na vytvoření předpokladů pro pozitivní rozvoj osobnosti a kvality člověka důležité pro jeho uplatnění v demokratické společnosti. Důležitou součástí přípravy je adaptabilita na práci v podmínkách dynamiky trhu práce, s tím související příprava pro celoživotní osobnostní rozvoj a také formování pozitivního vztahu k ochraně životního prostředí.

Absolvent vzdělávacího programu se uplatní zejména v povoláních jezdec, ošetřovatel a chovatel koní, a to nejen v zemědělské prvovýrobě a službách pro zemědělství, ale i v lesním hospodářství, rekreačním, léčebném a hiporehabilitačním ježdění, agroturistice, podnicích s potažní dopravou a dalších provozech zaměřených na chov koní.

Absolvent se realizuje v oblasti sportovního nebo dostihového ježdění, chovu koní a odchovu hříbat, je připraven pro práci v jízdárnách, sportovních stájích, plemenářských zařízeních i pro soukromé podnikání v zemědělství.

Absolvent se profesně vzdělává do náročných funkcí cvičitelů, trenérů a vedoucích jízdárenských provozů, zná obsluhu strojů a zařízení běžně používaných při provozu ve stájích, realizuje pracovní činnost tak, aby nenarušoval životní prostředí, ale naopak přispíval k jeho zlepšování.

2. Výsledky vzdělávání

2.1. Odborné kompetence

a) Ošetřovat koně

Absolvent:

- ošetřuje jednotlivé kategorie koní, zvládá sledování jejich růstu a vývinu,
- připravuje a zná vhodná krmiva pro jednotlivé kategorie koní, uplatňuje smyslová posouzení kvality a jednotlivá krmiva vhodně uskladňuje,
- obsluhuje a pečuje o technická (chovatelská a výcviková) zařízení a stájovou mechanizaci v chovu koní, ošetřuje postrojový a sedlový materiál,
- pečuje o zdraví koní, posuzuje jejich zdravotní stav a rozpozná příznaky a příčinu běžných onemocnění a dovede poskytnout první pomoc, asistuje při veterinárních zákrocích,
- poskytuje odbornou péči o kopyta, asistuje při podkování koní,
- pozná a využívá různá plemena koní ve všech oblastech využití koní,
- zajišťuje reprodukci koní a odchov zvířat s přihlédnutím na jeho význam pro další využití koně,
- vykonává pracovní činnosti v jednotlivých disciplínách jezdeckví, používá zařízení a pomůcky pro jízdu na koni i v zápřeží,
- dodržuje bezpečnost práce jako nedílnou součást péče o zdraví své i spolupracovníků (i dalších osob vyskytujících se na pracovištích, např. klientů, zákazníků, návštěvníků,

- zná a dodržuje základní právní předpisy týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence,
- je vybaven vědomostmi o zásadách poskytování první pomoci při náhlém onemocnění nebo úrazu a dokáže první pomoc poskytnout,
- jedná ekonomicky a v souladu se strategií udržitelného rozvoje, zná význam, účel a užitečnost vykonávané práce, její finanční popř. společenské ohodnocení,
- zvažuje při plánování a posuzování určité činnosti (v pracovním procesu i běžném životě) možné náklady, výnosy a zisk, vliv na životní prostředí, sociální dopady,
- efektivně hospodáří s finančními prostředky, nakládá s materiály, energiemi, odpady, vodou a jinými látkami ekonomicky a s ohledem na životní prostředí.

b) Vykonávat pracovní činnosti v jednotlivých disciplínách jezdeckví:

Absolvent:

- provádí základní a speciální výcvik koní pro práci pod sedlem i záprěži; vykonává základní a speciální výcvik jezdců,
- připravuje mladé koně pro práci pod sedlem i záprěži,
- realizuje trénink koně pro jednotlivé sportovní a dostihové disciplíny a ostatní způsoby využití koní,
- absolvuje soutěže či dostihy podle svého zaměření,
- připravuje koně ke zkouškám výkonnosti,
- řídí se pravidly jezdeckých subjektů podle svého zaměření.

c) Vykonávat provozní činnosti spojené s chovem a využitím koní:

Absolvent:

- vede chovatelskou evidenci a evidenci spojenou s využitím koní pro ostatní účely a další provozní záznamy,
- pečuje o pracovní a životní prostředí, respektuje specifika chovu koní v podmínkách ekologického zemědělství,
- při práci uplatňuje kladný vztah a zodpovědný přístup ke zvířatům, zabezpečuje pohodu zvířat (welfare),
- využívá poradenství zaměřené jak na výrobní problematiku, tak na možnosti využívání dotačního systému.

d) Dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci:

Absolvent:

- chápe bezpečnost práce jako nedílnou součást péče o zdraví své i spolupracovníků včetně dalších osob vyskytujících se na pracovištích, např. klientů, zákazníků, návštěvníků,
- zná a dodržuje základní právní předpisy týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence,
- dodržuje zásady a návyky bezpečné a zdravé neohrožující pracovní činnosti včetně zásad ochrany zdraví při práci u zařízení se zobrazovacími jednotkami (monitory, displeje apod.), rozpozná možnost nebezpečí úrazu nebo ohrožení zdraví a je schopen zajistit odstranění závad a možných rizik,
- zná systém péče o zdraví pracujících (včetně preventivní péče, umí uplatňovat nároky na ochranu zdraví v souvislosti s prací, nároky vzniklé úrazem nebo poškozením zdraví ve spojitosti s vykonáváním práce),
- využívá vědomosti o zásadách poskytování první pomoci při náhlém onemocnění nebo úrazu a dokáže poskytnout první pomoc.

e) Usilovat o nejvyšší kvalitu práce, výrobků nebo služeb:

Absolvent:

- chápe kvalitu jako významný nástroj konkurenceschopnosti a dobrého jména podniku,
- dodržuje stanovené normy (standarty) a předpisy související se systémem řízení jakosti zavedeným na pracovišti,
- dbá na dodržování parametrů (standardů) kvality procesů, výrobků a služeb,
- zohledňuje požadavky klienta (zákazníka, občana).

f) Jednat ekonomicky a v souladu se strategií udržitelného rozvoje:

- zná význam, účel a užitečnost vykonávané práce, její finanční, popř. společenské ohodnocení,
- zvažuje při plánování a posuzování určité činnosti (v pracovním procesu i běžném životě) možné náklady, výnosy a zisk, vliv na životní prostředí, sociální dopady,
- efektivně hospodáří s finančními prostředky,
- nakládá s materiály, energiemi, odpady, vodou a jinými látkami ekonomicky a s ohledem na životní prostředí.

2.2. Obecné kompetence

Absolvent:

- v ústním i písemném projevu se snaží dodržovat jazykové formy, výstižně a logicky správně se vyjadřovat, účastnit se diskuzí, formulovat a obhajovat své názory a postoje, zpracovávat jednoduché texty na běžná i odborná témata,
- je schopen se dorozumět v jednom světovém jazyce v běžných situacích, dovede v jednoduchých větech hovořit o známé tematice, dovede získat jednoduchou informaci z vyslechnutého nebo přečteného textu, ovládá základní terminologii svého oboru,
- řeší samostatně běžné pracovní i mimopracovní problémy,
- rozumí základním matematickým pojmům a vztahům mezi nimi, osvojené matematické a přírodovědné poznatky je schopen aplikovat při řešení praktických úkolů,
- dovede využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a efektivně pracovat s informacemi,
- je si vědom významu aktivní účasti své i ostatních členů společnosti na utváření společenského života, kulturního a zdravého životního prostředí, jedná tak, aby chránil přírodu, kulturní a historické památky,
- chápe význam a nutnost celkového osobního rozvoje a profesní připravenosti v zájmu svém a celospolečenském,
- upevnil a prohloubil si žádoucí postoje k osobním i nadosobním hodnotám,
- uvědomuje si svoji národní příslušnost, svá lidská práva, respektuje práva druhých občanů, národů, ras a etnických skupin, uvědomuje si škodlivost rasismu a intolerance,
- je seznámen s rolí životního partnera a rodiče, je poučen o nebezpečí neodpovědných sexuálních vztahů, drogové závislosti a o vlivech nezdravého způsobu života,
- má základní vědomosti a dovednosti z oblasti zdravotní, je si vědom důležitosti udržovat svou tělesnou zdatnost a upevňovat své zdraví,
- je si vědom významu dosaženého vzdělání, chápe také nutnost svého celoživotního vzdělávání.

3. Způsob ukončení vzdělávání, certifikace a možnosti dalšího vzdělávání

Závěrečná zkouška se skládá z písemné zkoušky, praktické zkoušky z odborného výcviku a ústní zkoušky. Žák u písemné zkoušky si zvolí jedno z 3 témat a její trvání je nejdéle

240 minut. Praktickou zkoušku koná žák 2 dny, kdy v jednom dni trvá praktická zkouška nejvýše 7 hodin. U ústní zkoušky si žák vylosuje jedno z 25 témat, jeho příprava k ústní zkoušce trvá nejméně 15 minut a zkouška trvá nejdéle 15 minut.

Absolvent učebního oboru Jezdec a chovatel koní po úspěšném vykonání závěrečné zkoušky připravované a organizované podle platných předpisů MŠMT, je schopen vykonávat činnosti související s povoláním Jezdec a chovatel koní. Certifikátem je vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list v oboru Jezdec a chovatel koní. Po absolvování příslušné praxe může samostatně podnikat v oboru. Dále může plnit pracovní úkoly při výkonu speciálních prací.

Může se ucházet o přijetí do studijních oborů středních škol, určených pro absolventy tříletých učebních oborů, navazujících na předchozí přípravu. Je připraven prohlubovat si speciální vzdělání v oboru různými školeními a kurzy.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Název ŠVP:	JEZDEC A CHOVATEL KONÍ
Kód a název oboru vzdělávání:	41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní
Délka a forma studia:	3 roky; denní studium
Stupeň vzdělání:	střední vzdělání s výučním listem
Způsob ukončení, certifikace:	závěrečná zkouška, vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list

1. Podmínky přijetí ke studiu

- přijímání ke vzdělávání se řídí zákonem č. 561/2004 Sb. - § 59, 60, 84 (2), dále § 63, 16, 20, 70,
- splnění podmínek zdravotní způsobilosti uchazečů o vzdělávání v daném oboru vzdělání.

2. Zdravotní požadavky na výkon povolání

Pro studium učebního oboru nejsou zdravotně způsobilí uchazeči trpící zejména:

- poruchami omezujících funkci nosného a pohybového systému znemožňující delší stání jako jsou postižení páteře, dolních končetin těžšího charakteru, horních končetin a onemocnění velkých i malých kloubů znesnadňujících funkční zdatnost rukou;
- chronickými a alergickými onemocněními kůže, zejména na rukou a obličeji a chronickými a alergickými onemocněními dýchacích cest;
- záchvatovitými a kolapsovými stavy včetně epilepsie;
- závažnými poruchami zraku;
- závažnými poruchami sluchu;
- nemocemi nervovými provázenými většími i drobnými poruchami pohybových funkcí a koordinací pohybu.

Zdravotní způsobilost posoudí a písemně potvrdí registrující praktický lékař. V případě změněné pracovní schopnosti je nutné doporučení posudkové komise sociálního zabezpečení.

3. Charakteristika vzdělávacího programu

Vzdělávací program tříletého učebního oboru klade důraz na vyvážený poměr mezi teoretickou a praktickou složkou vzdělání. Je zaměřen na budoucí úspěšné zvládnutí osobního, občanského a profesního života absolventa. Učební obor je určen pro přípravu pracovníků v povolání jezdec a chovatel koní.

Školní vzdělávací program respektuje fyziologické a psychické potřeby žáků, podmínky a obsah vzdělávání stanovených Rámcovým vzdělávacím programem oboru Jezdec a chovatel koní, který vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Ochraňuje žáky před násilím, šikanou a jinými společensky negativními jevy, vytváří prostředí a podmínky podporující zdraví.

4. Charakteristika obsahových složek

Obsah vzdělávacího programu tvoří všeobecně vzdělávací a odborné učivo, které je rozvrženo do skupiny povinných a výběrových vyučovacích předmětů. Výběrové předměty obsahují učivo, které stanoví škola s cílem reagovat na místní podmínky.

Základní učivo je závazné pro všechny žáky a má stanovenou hodinovou dotaci v učebním plánu.

4.1 Všeobecné vzdělávání

Všeobecné vzdělávání se podílí na realizaci všech cílů středního odborného vzdělávání, tzn. Učit se poznávat, učit se být, učit se žít společně, učit se jednat. Svým způsobem přispívá také k plnění cíle učit se pracovat a uplatnit se na trhu práce, být připraven pro výkon povolání. Významnou roli hraje v rozvoji osobnosti žáka a jeho sociálních kompetencí.

Obsahové složky všeobecného vzdělávání se skládají z:

- **vzdělávání jazykového** v oblasti:
  - a) českého jazyka, kde je výuka zaměřena především a rozvoj komunikativní dovednosti žáků, užívání jazyka jako prostředku k dorozumívání a myšlení, přijímání, sdělování a výměně informací a podílí se rovněž na rozvoji sociálních kompetencí žáků;
  - b) anglického a německého jazyka, kde je výuka zaměřena na rozvíjení schopností porozumět a v jednoduchých větech hovořit o běžných věcech denního života, zvládnutí odborné terminologie oboru a tím žáky připravit pro aktivní život v integrované Evropě a multikulturní společnosti;
- **vzdělávání společenskovedního**, které se realizuje v *občanské nauce* a jehož cílem je připravit žáky na jejich soukromý a občanský život v demokratické společnosti tak, aby se lépe orientovali ve společnosti a mohli se aktivně zapojit do ovlivňování veřejných záležitostí a dokázali řešit také své soukromé problémy;
- **vzdělávání matematického**, které se realizuje v předmětu *matematika* a které má žákům poskytnout základní matematické vědomosti potřebné k osvojení učiva odborných předmětů a řešení praktických úkolů denní potřeby. Základní matematické dovednosti jsou aplikovány v odborných předmětech, především *chov koní a odborný výcvik*;
- **vzdělávání přírodovědného**, které se realizuje v předmětech *fyzika, chemie a ekologie* a které zprostředkovává žákům soubor vybraných poznatků, dovedností a postojů potřebných pro jejich pracovní a osobní život. *Fyzika* plní kromě všeobecné vzdělávací funkce i funkci polytechnickou, její znalost je nezbytná pro pochopení fyzikálních jevů odehrávajících se v přírodě, nebo s nimiž se může pracovník setkat ve své odborné praxi. Poznátky fyzikální jsou aplikovány v předmětu *nauka o koních a technická zařízení*. Úkolem vzdělávání v ekologické oblasti je vést žáky od pochopení základních ekologických souvislostí v přírodě a k poznání vztahů člověka a jeho životního prostředí. Důležitou složkou je poznání vlivu oboru na utváření životního prostředí. Cílem vzdělávání ve vyučovacím předmětu *chemie* je uspořádat a doplnit chemické poznatky a umět je aplikovat v odborné praxi i občanském životě;
- **vzdělávání estetického**, které se realizuje v literárním vzdělávání v rámci předmětu *český jazyk a literatura* a přispívá k rozvoji zájmů žáků o četbu umělecky hodnotné, k formování estetického citění;
- **rozvoje tělesné kultury**, realizovaného v předmětu *tělesná výchova*, s cílem vybavit žáky dovednostmi potřebnými pro péči o zdraví a tělesný rozvoj a podpořit jejich preference a postoje ke zdravému způsobu života a celoživotní odpovědnost za zdraví a dále přispět k všestrannému a harmonickému rozvoji žáků zvyšováním tělesné zdatnosti, rozvíjením pohybových schopností a prohlubováním vědomostí tvořících součást tělesné kultury. Nezbytnou součástí vzdělávání je zařazení akrobatických cviků, které mají žáky připravit na řešení krizové situace vznikající při pádu z koně;
- **vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích**, které se realizuje v předmětu *informační a komunikační technologie*, poskytuje žákům základní vědomosti ve využití prostředků IKT, umožňující využití těchto prostředků v profesních činnostech, ale i činnostech vykonávaných běžně v osobním životě;
- **vzdělávání ekonomické**, které se realizuje v předmětu *ekonomika*. Cílem vzdělávání je rozvíjet ekonomické myšlení žáků, vést je k hospodárnému jednání a uplatňování ekonomického hlediska při jakémkoli rozhodování. Žáci se učí orientovat se v právní úpravě podnikání, pracovněprávních vztazích a základních podnikatelských činnostech.

4.2 Odborné vzdělávání

Odborné vzdělávání poskytuje žákům soubor teoretických vědomostí a praktických dovedností a návyků nezbytných pro jejich budoucí uplatnění v povolání oboru jezdec a chovatel koní.

Odborné vzdělávání se skládá z teoretického učiva zahrnutého v předmětech: *krmivářství, nauka o koních, chov koní, pravidla jezdeckého sportu, technická zařízení, životospráva jezdce a jezdeckví* a učiva praktického charakteru, obsaženého v předmětu *odborný výcvik*. Při výuce v odborných předmětech se uplatňují aspekty ekologické a estetické.

4.3 Klíčové kompetence

V rámci všeobecně vzdělávací a odborné teoretické složky vzdělávání žáků oboru jezdec a chovatel koní jsou rozvíjeny především klíčové kompetence komunikativní, personální, matematické aplikace, kompetence řešit problémové situace, kompetence využívat informační a komunikační technologie a pracovat s informacemi.

Klíčové kompetence získané prostřednictvím vzdělávání mají žákům usnadňovat proces celoživotního vzdělávání a umožnit jim přizpůsobivěji reagovat na měnící se podmínky na trhu práce.

4.4 Profesionální kompetence

Z profesionálních kompetencí jsou rozvíjeny kompetence být schopen realizovat vlastní podnikatelské aktivity, jednat hospodárně, adekvátně uplatňovat kritérium ekonomické efektivnosti, usilovat o nejvyšší kvalitu práce, výrobků a služeb, dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci.

5. Organizace výuky

Studium je organizováno jako tříleté denní, teoretická a praktická výuka se obvykle střídá po týdenních cyklech. Teoretická výuka probíhá v odborných učebnách a odborný výcvik je realizován ve vybavených stájích a na smluvních pracovištích v provozních podmínkách, kde žáci provádějí činnosti, které zvyšují jejich odbornou kvalitu a připravenost na budoucí výkon povolání jezdec a chovatel koní.

V rámci časové rezervy školního roku absolvují všichni žáci kurz zaměřený na ochranu člověka za mimořádných událostí včetně první pomoci dle aktuálního pokynu MŠMT a metodické příručky MV.

6. Metodické přístupy

Metody a formy vzdělávání volí vyučující se zřetelem k charakteru vyučovacího předmětu, konkrétní situaci v pedagogickém procesu a s ohledem na možnosti školy. Cílem je vytvářet a rozvíjet profesionální schopnosti a vlastnosti žáků včetně schopností jednat se spolupracovníky a zákazníky, rozvíjet estetické cítění a vztah k životnímu prostředí. Důležitou složkou výchovy je vykonávání odborného výcviku ve spolupráci s podnikatelskou sférou v provozních podmínkách.

7. Hodnocení výsledků a diagnostika

Hodnocení žáků je prováděno podle klasifikačního řádu. Důraz je kladen na praktické činnosti. Klasifikace se řídí platnou legislativou, žáci jsou klasifikováni průběžně, písemným i ústním zkoušením. Zvláštní formou zkoušení je vypracování herbáře a praktické poznávání rostlin a krmiv v předmětu krmivářství.

Vyučující se maximálně snaží zdůrazňovat výchovnou funkci hodnocení, vést žáky k sebehodnocení a učit je přijímat zpětnou vazbu v rámci kolektivního hodnocení.

8. Základní předpoklady pro realizaci ŠVP Jezdec a chovatel koní

Pro úspěšnou realizaci ŠVP jsou nezbytné následující předpoklady:

- spolupráce školy s podnikatelskou sférou při zajišťování odborného výcviku a odborných publikací pro výuku;
- dohody s výrobcem krmiva, výbavy jezdců na odborný výcvik;
- jízdárna pro nácvik jízdy;
- vybavení pomůckami a zařízeními potřebnými pro vyučovací předmět odborný výcvik;
- osobní ochranné prostředky pro žáky.

9. Požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při práci, hygienu práce a požární ochranu

Neoddělitelnou součástí teoretického i praktického vyučování je problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce a požární ochrany.

Ve výchovně vzdělávacím procesu musí výchova k bezpečnosti a ochraně zdraví při práci vycházet z platných právních předpisů – zákonů, prováděcích vládních zařízení, vyhlášek a norem. Výklad musí směřovat od všeobecného ke konkrétnímu a postihovat jak otázky a předpisy bezpečnosti z hlediska jednotlivce, tak pracovníka řídicího činnosti kolektivu.

V prostorách určených pro vyučování žáků je třeba vytvořit podle platných předpisů podmínky pro zajištění bezpečnosti a hygieny práce a požární ochrany.

Rozsah praktické přípravy na povolání je určen učebními osnovami. Podmínky, za kterých je možno tuto přípravu provádět stanoví ZP ve znění pozdějších předpisů.

Základními podmínkami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany se rozumí:

1. Důkladné seznámení žáků s platnými právními a ostatními předpisy k zajištění BOZP technologickými a pracovními postupy.
2. Používání strojního zařízení, pracovních nástrojů a pomůcek, které odpovídají bezpečnostním předpisům.
3. Používání osobních ochranných prostředků podle platných předpisů a vyhodnocených rizik pracovních činností.
4. Seznámení žáků s vybranými kapitolami zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně v platném znění a vyhláškou č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci).
5. Dodržování maximálního počtu žáků ve skupině dozorované učitelem odborného výcviku.
6. Vykonávání stanoveného dozoru, přičemž stupně dozoru jsou vymezené následovně:

Práce pod dozorem – vyžaduje trvalou přítomnost osoby pověřené dozorem, která dozírá na dodržování BOZP a pracovního postupu. Tato osoba musí všechna pracovní místa zrakově obsáhnout tak, aby mohla bezprostředně zasáhnout v případě porušení bezpečnostních předpisů, pracovních postupů nebo při ohrožení zdraví.

Práce pod dohledem – osoba pověřená dohledem zkontroluje před zahájením práce pracoviště žáků, a pokud všechna pracovní místa zrakově neobsáhne, pak je v průběhu prací obchází a kontroluje.

Stanovení příslušného stupně dozoru na konkrétní probírané téma odborného výcviku je povinností vedoucích pracovníků příslušného školního zařízení v závislosti na charakteru tématu a podmínkách jednotlivých pracovišť, kde žáci příslušný tematický celek plní.

Do výuky školního vzdělávacího programu jsou začleněna čtyři průřezová témata:

- Občan v demokratické společnosti

Stěžejní část výuky je začleněna do výuky společenskovedních předmětů. Výuka k odpovědnému a demokratickému občanství postupuje celým vzděláním (napříč všemi vyučovanými předměty) a základní podmínkou její realizace je demokratické klima školy, otevřené k rodičům a k širší občanské komunitě v místě školy.

- Člověk a životní prostředí

Ve složce všeobecného vzdělávání je téma začleněno především do výuky chemie a ekologie. Prostupuje i výukou některých témat dalších, zejména odborných předmětů.

- Člověk a svět práce

Jednotlivé obsahové celky jsou začleněny do odpovídajících odborných a všeobecně vzdělávacích předmětů. V odborných předmětech je výuka zaměřena na oblasti uplatnění v příslušném oboru vzdělání, ve všeobecně vzdělávacích předmětech na schopnost přizpůsobovat se změněným podmínkám na trhu práce. Pozornost tématu je věnována systematicky po celou dobu studia.

- Informační a komunikační technologie

Průřezové téma je převážně realizováno v samostatném vyučovacím předmětu. V průběhu výuky zasahuje i do témat dalších všeobecně vzdělávacích a odborných předmětů.

10. Hodnocení výsledků vzdělávání žáka

Výsledky průběžného vzdělávání a hodnocení vzdělávání na vysvědčení jsou vyjádřeny klasifikačními stupni prospěchu: 1-výborný, 2-chvalitebný, 3-dobry, 4-dostatečný, 5-nedostatečný. Žáci, zákonní zástupci nezletilých žáků a rodiče zletilých žáků jsou o průběžné a konečné klasifikaci informováni prostřednictvím systému Bakalář, po zadání jedinečného uživatelského jména a hesla, na webových stránkách školy. Dvakrát ročně jsou informace předávány na třídních schůzkách.

- **Zásady průběžného hodnocení výsledků vzdělávání žáka**

Průběžné hodnocení je hodnocení dílčích výsledků a projevů žáka v jednotlivých předmětech, stanovených učebním plánem. Učitel na začátku každého pololetí školního roku stanoví své požadavky ke klasifikaci ve svém předmětu. Žák má právo být z vyučovacího předmětu klasifikován minimálně čtyřikrát za pololetí a to z činnosti písemné, ústní nebo praktické, s přihlédnutím k individuálním schopnostem žáka. Součástí hodnocení jsou seminární práce, referáty, domácí úkoly, zvýšená aktivita při vyučování a účast na soutěžích.

Žák má právo být prokazatelně seznámen s průběžným hodnocením z každého předmětu. Učitel prokazatelně oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace.

- **Zásady hodnocení vzdělávání na vysvědčení**

Pro určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí výsledky průběžné klasifikace, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru dosaženého průběžného hodnocení v daném klasifikačním období. Žák, který nesplnil v průběhu klasifikačního období požadavky stanovené učitelem ke klasifikaci z daného předmětu, je nehodnocen. Rovněž může být nehodnocen, jestliže jeho absence v daném předmětu přesáhla 30%. Bližší podmínky hodnocení žáků stanoví Školní řád.

- **Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami**

Pojmem žáci se speciálními vzdělávacími potřebami označujeme ve smyslu školského zákona žáky se zdravotním postižením, zdravotním nebo sociálním znevýhodněním. Přístup k výchově a vzdělávání žáků s určitými speciálními vzdělávacími potřebami se v posledních letech radikálně mění, je prosazována tendence k integraci těchto žáků do běžných školních kolektivů, což přispívá jak k jejich socializaci a připravenosti na běžný občanský život, tak k lepšímu přístupu majoritní společnosti k lidem se zdravotním postižením, sociálním či jiným znevýhodněním.

Škola se věnuje práci s nadanými žáky, využívá náročnější metody a postupy, projektové vyučování, samostudium, práci s informačními a komunikačními technologiemi, tito žáci se pod vedením jednotlivých vyučujících účastní různých odborných soutěží.

Výchovný poradce se ve spolupráci s jednotlivými vyučujícími věnuje pozornost mimo jiné také žákům s horším prospěchem a pomáhá jim překonat obtíže při vzdělávání. Nezbytnou součástí práce výchovného poradce je spolupráce při řešení vzniklých problémů i s rodiči. Do této oblasti patří také práce s žáky, kteří mají úpravu organizace vzdělávání z důvodů sportovní přípravy.

Ve škole jsou vzdělávání i žáci se specifickými vývojovými poruchami učení, žáci se specifickými poruchami chování, žáci se zdravotním znevýhodněním, žáci se sociálním znevýhodněním i žáci ohrožení sociálně patologickými jevy. Tito žáci jsou integrováni v běžných třídách. Práce s nimi spočívá především ve volbě vhodných výukových a výchovných prostředků. Tito žáci jsou dlouhodobě sledováni a vedeni třídními učiteli ve spolupráci s výchovným poradcem a metodikem sociálně patologických jevů.

U žáků s vývojovou poruchou je žádoucí klást důraz na ten druh projevu (písemný nebo ústní), ve kterém má předpoklady podávat lepší výkony. Při klasifikaci se nevychází z počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládl. Klasifikace je doprovázena hodnocením, které vyjadřuje pozitivní stránky výkonu, objasnění podstaty případného neúspěchu a návod k jeho překonání.

- Vzdělávání žáků se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním

Do skupiny žáků se zdravotním postižením řadíme žáky s tělesným, mentálním, zrakovým nebo sluchovým postižením, žáky s vadami řeči, žáky s autismem, vývojovými poruchami učení nebo chování a žáky se souběžným postižením více vadami. Zdravotním znevýhodněním se rozumí dlouhodobá nemoc, zdravotní oslabení nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování. Speciální vzdělávání žáků se zdravotním znevýhodněním je zajišťováno formou individuální integrace. Žáci se specifickými vývojovými poruchami učení (dyslexií, dysgrafií, dysortografií aj.) jsou většinou průměrně, ale často i nadprůměrně nadaní. Počet žáků s těmito obtížemi je velmi vysoký, a proto je věnována této problematice zvýšená pozornost.

Žáci se specifickými poruchami učení jsou významně ohroženi školní neúspěšností a dalšími riziky vzniku sociálně patologických jevů, neboť postižení je skryté. Proto jsou pedagogové prostřednictvím dalšího vzdělávání informováni o možných úskalích ve výuce, o individuálních potřebách konkrétního žáka. Jsou voleny vhodné metody a formy výuky a hodnocení (individuální tempo, nahrazení psaní dlouhých textů testy, speciální formy zkoušení aj.) a v některých případech i kompenzační pomůcky (počítače – korektury textu, barevné čtení, grafické počítačové programy aj.). Žáci by měli přicházet ze škol poskytujících základní vzdělání s vytvořeným systémem nápravných postupů, kompenzačních postupů a pomůcek atd. Jejich respektování, rozšiřování a modifikace jim napomůže absolvovat úspěšně studia v plném rozsahu. V některých případech se mohou objevit problémy v chování, které je možné vhodnými výchovnými postupy zvládnout.

Vzhledem k uplatnění absolventů, které vyžaduje dobrou fyzickou kondici a vylučuje jakékoliv chronické onemocnění, nelze, za stávajících podmínek, nabízet vzdělávání žáků se zdravotním postižením.

- Vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním

Sociálním znevýhodněním se podle §16 odst. 4 školského zákona rozumí rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova, postavení azylanta a účastníka řízení o poskytnutí azylu.

Škola se nachází v regionu s vysokou mírou nezaměstnanosti. Ne všichni žáci pocházející z rodiny s nižším sociálním postavením nebo z rodin imigrantů a azylantů vyžadují speciální přístup ve vzdělávání, neboť zvládají učivo a požadavky na ně kladené bez větších potíží. Vždy je třeba vycházet z konkrétní situace a vzdělávacích schopností a potřeb žáka.

U žáků s rizikovým chováním jsou, dle plánu výchovného poradce, voleny vhodné výchovné prostředky a úzká spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, sociálními

pracovníky a jinými odborníky. Pro specifické vzdělávací potřeby žáků z odlišného sociálně kulturního prostředí jsou, dle vzdělávacího plánu výchovného poradce, připraveny individuální metody, formy výuky a způsoby hodnocení žáků. Žáci z jiného kulturního prostředí mohou mít např. komunikační problémy (nedostatečné znalosti češtiny, problémy s osvojováním nové slovní zásoby včetně odborné terminologie, s porozuměním výkladu učitele nebo čtenému textu apod.), nebo nedostatky „polytechnického“ a psychomotorického charakteru v důsledku jiných životních zkušeností, což může činit problémy v praktickém vyučování, zejména v odborném výcviku. Chování těchto žáků může být ovlivněno jinými kulturními, náboženskými nebo rodinnými tradicemi, etickými normami a hodnotami.

Všichni pedagogičtí pracovníci (ale i ostatní žáci), jsou seznamováni se sociálně kulturními zvláštnostmi žáků, aby byli schopni lépe pochopit jejich projevy a volit vhodné vyučovací metody a společenský přístup k nim. Pokud se ve škole vzdělává více žáků z odlišného sociálně kulturního prostředí, je možné zřídit funkci asistenta pedagoga znalého příslušné komunity, který pomáhá učitelům i žákům při výuce a vzájemné komunikaci a zejména při komunikaci s rodinami těchto žáků. Rovněž je ustaven pro tyto žáky studijní poradce.

Na druhé straně je přítomnost těchto žáků ve škole přínosem pro ostatní žáky, pedagogy a další pracovníky školy a je využívána k realizaci multikulturní a občanské výchovy i k rozšíření kulturního povědomí žáků. Problémem je nízký zájem žáků o vzdělání a předčasné odchody ze vzdělávacího procesu. To klade vysoké nároky na všechny učitele z hlediska motivace a výchovy žáků i z hlediska vytváření pozitivního klimatu ve škole. Prostředkem k řešení těchto problémů je větší aktivizace žáků ve vyučování, intenzivní práce výchovného poradce s těmito žáky a úzká spolupráce školy se školskými poradenskými zařízeními a zvláště se sociálními partnery v regionu.

Soustavná a cílená pozornost je věnována prevenci nežádoucích sociálních projevů v chování žáků.

Práce s žáky se sociálním znevýhodněním spočívá především v jejich motivaci ke studiu. Pro žáky s rizikovým chováním a žáky z jiného kulturního prostředí se škola snaží vytvářet zdravé sociální klima především v třídním kolektivu. Prevence všech forem rizikového chování se uskutečňuje s preferencí prevence zneužívání návykových látek, prevence možné šikany, a v oblasti vytváření pozitivních životních návyků. Dále škola poskytuje žákům individuální pohovory a individuální pomoc podle aktuální situace, které zajišťuje speciální pedagog, metodik prevence sociálně patologických jevů, výchovný poradce a třídní učitel.

Výchovné poradenství a prevence sociálně patologických jevů má širokou škálu působnosti, jedná se především o preventivní činnost, organizaci preventivních programů, řešení zneužívání návykových látek, řešení patologických jevů chování (gamblerství, šikana), propagace zdravého životního stylu, výchova proti rasismu, xenofobii, nacionalismu, organizují se přednáškové akce, společné návštěvy kulturních akcí a divadelních představení.

PODMÍNKY REALIZACE ŠVP

Název ŠVP:	JEZDEC A CHOVATEL KONÍ
Kód a název oboru vzdělávání:	41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní
Délka a forma studia:	3 roky; denní studium
Stupeň vzdělání:	střední vzdělání s výučním listem
Způsob ukončení, certifikace:	závěrečná zkouška, vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list

1. Materiální podmínky

Teoretická výuka ve škole je organizována bez systému tzv. kmenových učeben pro jednotlivé třídy. Žáci docházejí na jednotlivé předměty do specializovaných učeben, které umožňují výuku jednotlivých předmětů dle učebního plánu. Všechny učebny jsou vybaveny odpovídajícím nábytkem, přístroji, materiály a pomůckami potřebnými pro realizaci vzdělávacího programu. V oblasti výpočetní techniky jsou splněny všechny požadavky pro výuku základních kancelářských programů, databázových a grafických systémů.

Vybavení a počet učeben odpovídá kapacitě vzdělávacího oboru a umožňuje individualizaci výuky a organizaci praktických cvičení za dodržení všech zásad BOZP.

Pro tělovýchovné aktivity jsou využívána venkovní víceúčelová hřiště, lehkootletický areál a sportovní hala se dvěma sály.

Škola má dostatečné prostory k uložení náradí, materiálu, učebních a jiných pomůcek.

Pro přípravnou práci učitelů slouží kabinety a sborovny, vybavené odpovídajícím úložným nábytkem a výpočetní technikou.

Stravování je zabezpečováno ve školní jídelně. Hygienická zařízení školy odpovídají celkové kapacitě (počtu žáků a zaměstnanců školy) a jsou v souladu se všemi platnými právními předpisy.

2. Personální podmínky

Odborná a pedagogická způsobilost pedagogických pracovníků, kteří realizují školní vzdělávací program, a plnění dalších kvalifikačních předpokladů nutných k výkonu složitějších, odpovědnějších a náročnějších pedagogických činností a náročnějších řídicích činností odpovídá požadavkům zákona č. 563/2004 Sb. Pedagogičtí pracovníci jsou absolventy pedagogických fakult s příslušnou předmětovou aprobací (všeobecně vzdělávací předměty) nebo absolventy technických vysokých škol s doplněným pedagogickým vzděláním.

Učitelé odborného výcviku jsou vyučeni v příslušném oboru, mají střední vzdělání s maturitní zkouškou doplněné pedagogickým vzděláním.

Pedagogičtí pracovníci se, dle plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, vzdělávají v oblasti využívání moderních metod výuky a v oblasti svého odborného zaměření.

3. Organizační podmínky

Příprava žáků je organizována jako tříleté denní studium. Probíhá v režimu pět dní teoretické výuky a pět dní odborného výcviku v rozsahu stanoveném učebním plánem.

Výuka vzdělávacího programu splňuje požadavky školské legislativy na organizaci průběh středního vzdělávání, a to ve vazbě na denní formu vzdělávání v teoretickém vyučování, v praktickém vyučování a ve výchově mimo vyučování.

Odborný výcvik je zabezpečován na základě smluvního vztahu na pracovištích právnických nebo fyzických osob odpovídajících zaměření oboru.

V souladu se Státním programem environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, s národním programem Zdraví pro 21. století a v souladu se zařazováním problematiky ochrany člověka za mimořádných situací, v souladu s právními předpisy pro krizové řízení a civilní nouzové plánování, je v rámci vzdělávacího programu přizpůsobená výuka předmět

tělesná výchova. V rámci průřezových témat zasahuje tato oblast i do výuky dalších předmětů, včetně odborných předmětů a odborně zaměřených soutěží.

Výuka odborných předmětů zprostředkovává nejdůležitější znalosti a dovednosti související s uplatněním žáků ve světě práce a vybavení žáků kompetencemi, které jim pomohou při rozhodování o jejich další profesní a vzdělávací orientaci.

Ve výuce informační a komunikační technologie a dalších předmětů jsou rozvíjeny kompetence žáků efektivně využívat prostředky informačních a komunikačních technologií při vzdělávání i v osobním a pracovním životě v souladu se státní informační politikou ve vzdělávání.

Žáci oboru se mohou zúčastňovat soutěží vyhlašovaných a financovaných v resortu školství, které navazují na výuku ve škole.

4. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví při vzdělávacích činnostech

Problematika bezpečnosti práce, hygieny práce a požární ochrany je součástí teoretického i praktického vyučování. Vychází z požadavků platných právních předpisů – zákonů, vyhlášek, technických norem i předpisů ES pro danou oblast. Prostory, ve kterých je prováděna výuka, musí odpovídat Vyhlášce č. 410/2005 Sb. Škola provádí technická i organizační opatření k eliminaci všech rizik spojených zejména s odborným výcvikem. Se všemi riziky jsou žáci podrobně seznámeni. Rizika, která nejdou eliminovat, jsou částečně řešena osobními ochrannými prostředky, které žáci dostávají bezplatně na základě Směrnice ředitele a jejichž používání se důsledně kontroluje. Zabezpečován je odborný dohled nebo přímý dozor při praktickém vyučování.

Objekty, technická a ochranná zařízení jsou udržována v nezávadném stavu a je dodržována jejich pravidelná údržba, technická kontrola a revize.

Pracovní prostředí je vylepšováno podle požadavků hygienických předpisů a označení nebezpečných předmětů a částí využívaných prostor je v souladu s příslušnými normami.

Jsou vytvářeny a dodržovány zvláštní pracovní podmínky mladistvých, které stanovují právní předpisy ke zvýšení ochrany jejich zdraví.

Žáci jsou prokazatelně upozorňováni nebo podrobně instruováni o možném ohrožení zdraví a bezpečnosti při všech činnostech, jichž se účastní při vyučování nebo v přímé souvislosti s ním (zejména při praktické výuce v rámci odborného výcviku). Jsou seznámeni se školním řádem, zásadami bezpečného chování, případně s ustanoveními konkrétních právních norem k zajištění BOZP a požární ochrany souvisejících s vykonávanou činností.

SPOLUPRÁCE SE SOCIÁLNÍMI PARTNERY

Název ŠVP:	JEZDEC A CHOVATEL KONÍ
Kód a název oboru vzdělávání:	41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní
Délka a forma studia:	3 roky; denní studium
Stupeň vzdělání:	střední vzdělání s výučním listem
Způsob ukončení, certifikace:	závěrečná zkouška, vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list

Sociálními partnery při výuce vzdělávacího oboru jsou rodiče žáků (zastoupeni školskou radou), místní samospráva, základní a střední školy v regionu a na poli odborného vzdělávání především odborně zaměřené firmy a společnosti, které pomáhají zajišťovat odborný výcvik žáků na smluvních pracovištích včetně dodávek krmiva a výbavy pro jezdce. Dále i zajišťováním odborných publikací či organizováním odborných vzdělávacích seminářů a exkurzí.

ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT A KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ

Název ŠVP:	JEZDEC A CHOVATEL KONÍ
Kód a název oboru vzdělávání:	41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní
Délka a forma studia:	3 roky; denní studium
Stupeň vzdělání:	střední vzdělání s výučním listem
Způsob ukončení, certifikace:	závěrečná zkouška, vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list

1. Rozvíjení občanských a klíčových kompetencí

Během studia je žák veden tak, aby si byl vědom svých osobních možností a kvalit, aby pracoval samostatně i v týmu. Výuka pomáhá rozvoji osobnosti a vytváří předpoklady k tomu, aby se žák správně zapojil do společnosti a uvědomil si možnosti svého dalšího rozvoje. Jednotný přístup pedagogů se promítá v jednotných požadavcích na chování žáka ve škole i na akcích organizovaných školou, na vytváření příznivého klimatu ve škole.

Upevňování a rozvíjení sociálních kompetencí vede k zapojení žáka do kolektivu, ve kterém uplatní své schopnosti, ale bude i umět respektovat druhé a spolupracovat s nimi.

Komunikativní dovednosti jsou rozvíjeny na úrovni verbální, neverbální, písemné i s využitím informačních a komunikačních technologií (IKT). Oblast využití IKT je zaměřena nejen na osvojení dovedností práce s těmito technologiemi, ale také na vhodném využití těchto znalostí pro svůj osobní i pracovní život.

Výchovný a vzdělávací proces je veden tak, aby se žák choval zodpovědně při plnění pracovních úkolů, a aby zodpovídal za své jednání v různých občanských i pracovních situacích.

2. Přehled začlenění klíčových kompetencí do výuky

Průřezová témata:

- Občan v demokratické společnosti

Výchova k demokratickému občanství se zaměřuje na vytváření a upevňování takových postojů a hodnotové orientace žáků, které jsou potřebné pro fungování a zdokonalování demokracie. Nejde však pouze o postoje, hodnoty a jejich preference, ale také o budování občanské gramotnosti žáků, tj. osvojení si faktické, věcné a normativní stránky jednání odpovědného aktivního občana.

Výchova k demokratickému občanství se netýká jen společenskovední oblasti vzdělávání, v níž se nejvíce realizuje, ale prostupuje celým vzděláváním a nezbytnou podmínkou její realizace je také demokratické klima školy, otevřené k rodičům a k širší občanské komunitě v místě školy.

- Člověk a životní prostředí

Udržitelný rozvoj patří mezi priority EU včetně naší republiky.

Nezbytným předpokladem jeho realizace je příprava budoucí generace k myšlení a jednání v souladu s principy udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách. Průřezové téma Člověk a životní prostředí se podílí na zvyšování gramotnosti pro udržitelnost rozvoje a přispívá k realizaci jednoho z pěti základních směrů rozvoje lidských zdrojů.

Environmentální vzdělávání a výchova poskytuje žákům znalosti a dovednosti potřebné pro pochopení principu udržitelnosti, podněcuje aktivní integrovaný přístup k realitě a ovlivňuje etické vztahy k prostředí. V souvislosti s jejich odborným vzděláváním poukazuje na vlivy pracovních činností na prostředí a zdraví a využívání moderní techniky a technologie v zájmu udržitelnosti rozvoje.

Hlavním cílem průřezového tématu Člověk a životní prostředí je vést žáky k tomu aby:

- pochopili souvislosti mezi různými jevy v prostředí a lidskými aktivitami, mezi lokálními, regionálními a globálními environmentálními problémy;
  - chápali postavení člověka v přírodě a vlivy prostředí na jeho zdraví a život;
  - porozuměli souvislostem mezi environmentálními, ekonomickými a sociálními aspekty ve vztahu k udržitelnému rozvoji;
  - respektovali principy udržitelného rozvoje;
  - získali přehled o způsobech ochrany přírody, o používání technologických, ekonomických a právních nástrojů pro zajištění udržitelného rozvoje;
  - samostatně a aktivně poznávali okolní prostředí, získávali informace v přímých kontaktech s prostředím a z různých informačních zdrojů;
  - pochopili vlastní odpovědnost za své jednání a snažili se aktivně podílet na řešení environmentálních problémů;
  - osvojili si základní principy šetrného a odpovědného přístupu k životnímu prostředí v osobním a profesním jednání;
  - dokázali esteticky a citově vnímat své okolí a přírodní prostředí;
  - osvojili si zásady zdravého životního stylu a vědomí odpovědnosti za své zdraví;
  - toto průřezové téma je zahrnuto do jednotlivých předmětů.
- Člověk a svět práce

Jedním ze základních cílů vymezených tímto rámcovým vzdělávacím programem je příprava takového absolventa, který má nejen určitý odborný profil, ale který se díky němu dokáže také úspěšně prosadit na trhu práce i v životě.

Průřezové téma Člověk a svět práce doplňuje znalosti a dovednosti žáka získané v odborné složce vzdělávání o nejdůležitější poznatky a dovednosti související s jeho uplatněním ve světě práce, které by mu měly pomoci při rozhodování o další profesní a vzdělávací orientaci, při vstupu na trh práce a při uplatňování pracovních práv.

- Informační a komunikační technologie

Jedním z nejvýznamnějších procesů, probíhajících v současnosti v ekonomicky vyspělých zemích, je budování tzv. informační společnosti. Informační společnost je charakterizována podstatným využíváním digitálního zpracování, přenosu a uchování informací. Technologickou základnou této proměny je využívání prvků moderních informačních a komunikačních technologií.

V době budování informační a znalostní společnosti je vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích nejen nezbytnou podmínkou úspěchu jednotlivce, ale i celého hospodářství. Ze zpracování informací prostředky informačních a komunikačních technologií se stává také významná ekonomická aktivita. Informační a komunikační technologie stále více pronikají i do tradičních sektorů, tj. do průmyslu, zemědělství, prostupují občanskými a společenskými aktivitami, jsou součástí využití volného času. Tento vývoj přináší nové pracovní příležitosti a zásadně ovlivňuje charakter společnosti – dochází k přesunu zaměstnanosti nejen do oblasti práce s informacemi, ale i do oblasti služeb obecně.

Vyhledávání, zpracování, uchování i předávání informací se stává prakticky nezávislé na časových, prostorových, či kvantitativních omezeních. Informační a komunikační technologie již v současnosti pronikají nejenom do všech oborů, ale také do většiny činností, a to bez ohledu na intelektuální úroveň, na které jsou vykonávány; je tedy zcela nezbytné promítnout požadavky na práci s prostředky informačních a komunikačních technologií do všech stupňů a oborů vzdělání.

Práce s prostředky informačních a komunikačních technologií má dnes nejen průpravnou funkci pro odbornou složku vzdělání, ale také patří ke všeobecnému vzdělání moderního člověka. Žáci jsou připravováni k tomu, aby byli schopni pracovat s prostředky informačních a komunikačních technologií a efektivně je využívali jak v průběhu vzdělávání, tak při výkonu povolání (tedy i při řešení pracovních úkolů v rámci profese, na kterou se připravují), stejně jako v činnostech, které jsou a budou běžnou součástí jejich osobního a občanského života.

PŘEHLED ROZPRACOVÁNÍ OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ V RVP DO ŠVP

Název ŠVP:	JEZDEC A CHOVELTEL KONÍ
Kód a název oboru vzdělávání:	41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní
Délka a forma studia:	3 roky; denní studium
Stupeň vzdělání:	střední vzdělání s výučním listem
Způsob ukončení, certifikace:	závěrečná zkouška, vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list

Škola:		Střední škola technická, Most, p. o.				
Kód a název RVP:		41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní				
Název ŠVP:		Jezdec a chovatel koní				
RVP			ŠVP			
Vzdělávací oblasti a obsahové okruhy	Min. počet týdenních vyučovacích hodin celkem		Vyučovací předmět	Počet týdenních vyučovacích hodin celkem		Využití disponibilních hodin
Jazykové vzdělávání - Český jazyk - Cizí jazyk	3	96	Český jazyk Anglický/Německý jazyk	4	128	1
	6	192		6	192	
Společenskovední vzdělávání	3	96	Občanská nauka	3	96	
Přírodovědné vzdělávání	3	96	Fyzika	2	64	1
			Chemie	1	32	
			Ekologie	1	32	
Matematické vzdělávání	3	96	Matematika	5	160	2
Estetické vzdělávání	2	64	Literatura	2	64	
Vzdělávání pro zdraví	3	96	Tělesná výchova	3	96	
Vzdělávání v IKT	3	96	Informační a komunikační technologie	3	96	
Ekonomické vzdělávání	2	64	Ekonomika	2	64	
Chov koní	24	768	Krmivářství	2		8
			Nauka o koních	4		
			Chov koní	6		
			Odborný výcvik	20		
Jezdectví	24	768	Pravidla jezdeckého sportu	3		15
			Technická zařízení	2		
			Životospráva jezdce	2		

			Jezdectví	3		
			Odborný výcvik	29		
Disponibilní hodiny	20	640				
Celkem	96	3 072		103	3 296	27

RÁMCOVÝ UČEBNÍ PLÁN

Název ŠVP:	JEZDEC A CHOVATEL KONÍ
Kód a název oboru vzdělávání:	41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní
Délka a forma studia:	3 roky; denní studium
Stupeň vzdělání:	střední vzdělání s výučním listem
Způsob ukončení, certifikace:	závěrečná zkouška, vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list

Kategorie a názvy vyučovacích předmětů	Minimální počet vyučovacích hodin za studium	
	Za týden	Celkem
Český jazyk a literatura	6	192
Anglický/Německý jazyk	6	192
Občanská nauka	3	96
Fyzika	2	64
Chemie	1	32
Ekologie	1	32
Matematika	5	160
Tělesná výchova	3	96
Informační a komunikační technologie	3	96
Ekonomika	2	64
Krmivářství	2	64
Nauka o koních	4	128
Chov koní	6	192
Pravidla jezdeckého sportu	3	96
Technická zařízení	2	64
Životospráva jezdce	2	64
Jezdectví	3	96
Odborný výcvik	49	1 568
Celkem	103	3 296

Poznámky:

1. Rámcový učební plán může být na základě vyhodnocení vzdělávacích výsledků a zkušeností z výuky upraven. Pro případné úpravy je závazné rámcové rozvržení obsahu vzdělání ve ŠVP podle RVP daného oboru vzdělání.
2. Předměty český jazyk a literatura, anglický/německý jazyk a tělesná výchova jsou proporcionálně zastoupeny ve všech ročnících.
3. Učební plán může ředitel školy upravit až do výše 10% hodinové dotace, přitom žádný základní předmět nesmí být zrušen, nesmí být překročen celkový počet týdenních vyučovacích hodin a hodinová dotace teoretických odborných předmětů nesmí poklesnout pod stanovené minimum.
4. Minimální počet vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání je 96, maximální 105.
5. Počty vyučovacích hodin za studium (týdenní a celkem), uvedené v tomto rámcovém učebním plánu, vycházejí z počtu 32 vyučovacích týdnů ve školním roce a 32 vyučovacích hodin týdně v ročníku. Celkový týdenní počet vyučovacích hodin v každém ročníku může být ve školních vzdělávacích programech maximálně 35 hodin.
6. Skutečné počty týdnů vyučování ve školním roce jsou vyšší než 32; zbývající počet týdnů představuje časovou rezervu, kterou lze využít k opakování a doplnění učiva,

ke sportovně-vzdělávacím kurzům, k projektové výuce, exkurzím apod., v posledním ročníku také ke složení závěrečné zkoušky.

7. Učební osnovy vyučovacích předmětů může ředitel školy na základě doporučení předmětových komisí upravit až do 30 % obsahu s ohledem na nové technologie, modernizaci oboru, podmínek v regionu a požadavky sociálních partnerů. Pořadí probíraných tematických celků lze měnit, avšak je nutné respektovat mezipředmětové vztahy.

KONKRETIZOVANÝ UČEBNÍ PLÁN

Název ŠVP:	JEZDEC A CHOVATEL KONÍ
Kód a název oboru vzdělávání:	41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní
Délka a forma studia:	3 roky; denní studium
Stupeň vzdělání:	střední vzdělání s výučním listem
Způsob ukončení, certifikace:	závěrečná zkouška, vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list

Kategorie a názvy vyučovacích předmětů	Počet týdenních vyučovacích hodin			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	Celkem
Český jazyk a literatura	2	2	2	6
Anglický/Německý jazyk	2	2	2	6
Občanská nauka	1	1	1	3
Fyzika	1	1	-	2
Chemie	1	-	-	1
Ekologie	1	-	-	1
Matematika	2	2	1	5
Tělesná výchova	1	1	1	3
Informační a komunikační technologie	2	1	-	3
Ekonomika	-	-	2	2
Krmivářství	1	1	-	2
Nauka o koních	3	1	-	4
Chov koní	-	2	4	6
Pravidla jezdeckého sportu	-	1	2	3
Technická zařízení	1	1	-	2
Životospráva jezdce	-	1	1	2
Jezdectví	-	1	2	3
Odborný výcvik	15	17	17	49
CELKEM	33	35	35	103

Poznámky:

1. Celkový týdenní počet vyučovacích hodin činí 33 a 35. V období teoretického vyučování nesmí klesnout počet hodin tělesné výchovy pod 2 hodiny týdně.
2. Základní předměty představují základ vzdělání v učebním oboru - jsou v nich zahrnuty vyučovací předměty *všeobecně vzdělávací a odborné*.
Všeobecně vzdělávací a odborné vyučovací předměty se vyučují podle učebních osnov, které jsou nedílnou součástí tohoto školního vzdělávacího programu.
3. Škola může v odůvodněných případech provést přesun hodinových dotací v jednotlivých ročnících. Celkový počet vyučovacích hodin jednotlivých předmětů musí být zachován. Předměty *český jazyk a literatura, občanská nauka a tělesná výchova* musí být zastoupeny ve všech ročnících.
4. Učivo v učebních osnovách *odborných předmětů* je rozvrženo do jednotlivých ročníků v souladu s konkretizovaným učebním plánem. Rozpis učiva je rámcový, bez stanovení počtu vyučovacích hodin pro jednotlivé tematické celky.

5. Učební plán je možné v povinných vyučovacích předmětech upravit se souhlasem ředitele až do výše 10 % z celkového týdenního počtu vyučovacích hodin v příslušném ročníku. Při této úpravě není možné zrušit žádný vyučovací předmět ani překročit celkový týdenní počet vyučovacích hodin stanovený učebním plánem.
6. Vyučující mohou se souhlasem ředitele provést v učebních osnovách úpravu vzdělávacího obsahu v rozsahu 30 % celkové hodinové dotace v ročníku, směřující zejména k inovacím vzdělávacího obsahu a promítnutí regionálních aspektů. Uvedené úpravy nesmí být v rozporu s Rámcovým vzdělávacím programem.

Přehled využití týdnů ve školním roce

Školní rok trvá 40 týdnů. Učivo je v učebních osnovách rozvrženo do 32 týdnů.

Činnost	1. ročník	2. ročník	3. ročník
Vyučování podle rozpisu učiva	32	32	32
Sportovní kurzy	1	1	-
Exkurze	4	4	4
Projektové týdny	1	1	1
Závěrečná zkouška	-	-	1
Časová rezerva	2	2	2
Celkem týdnů	40	40	40

Poznámka:

Sportovní kurzy (lyžařský výcvikový zájezd a sportovně turistický kurz) se organizují v souladu s metodickými pokyny MŠMT k organizování lyžařského výcviku žáků a sportovně turistických kurzů. Mohou být organizovány i v jiném ročníku, než je uvedeno v přehledu.

Bibliografické údaje

Jméno autora: Eva Emingerová

Obor: Sociální a mediální komunikace

Forma studia: kombinovaná

Název práce: Syllabus samostatného předmětu Mediální výchova pro Střední školu
technickou Most

Rok: 2014

Počet stran textu bez příloh: 83

Celkový počet stran příloh: 33

Počet titulů českých použitých zdrojů: 34

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 7

Počet ostatních zdrojů: 0

Vedoucí práce: ThDr. et PhDr. Radek Mezuláník, Ph.D.